

Nota van Beantwoording

Herziening Ruimte en Wonen

provincie
Zuid-Holland

Afbeelding op voorpagina:

'Bouw Vlietweg Den Haag' door Remco Zwinkels

Inhoud

A – Gemeenten.....	3
A001 – Gemeente Goeree-Overflakkee	3
A002 – Hoeksche Waard	5
A003 – Gemeente Vlaardingen	12
A004 - Gemeente Westland	15
A005 - Gemeente Nissewaard.....	18
A006 – Gemeente Rotterdam	20
A007 – Gemeente Schiedam	20
A008 – Gemeente Den Haag	23
A009 – Gemeente Molenlanden	27
A010 – Gemeente Alphen aan den Rijn	32
A011 – Gemeente Brielle	35
A012 – Gemeente Capelle aan den IJssel.....	36
A013 – Gemeente Midden-Delfland	37
A014 – Gemeente Nieuwkoop	40
A015 - Gemeente Rijswijk	45
A016 – Gemeente Westvoorne	47
A017 – Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	48
A018 – Gemeente Zoetermeer.....	50
A019 – Gemeente Waddinxveen.....	51
A020 - Gemeente Zuidplas	52
B – Overige bestuursorganen	53
B001 - Netwerk Economie Zuid-Holland Zuid	53
B002 – Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam	54
B003 – Regio Holland Rijnland	57
B004 – Smart Delta Drechtsteden.....	66
C – Overige instanties.....	69
C001 - Oasen	69
C002 – Greenports Nederland.....	70
C003 - Burger op 1 Ridderkerk, VVD Ridderkerk, Leefbaar Ridderkerk, Groenlinks Ridderkerk, Echt voor Ridderkerk, Partij van de Arbeid Ridderkerk.....	73
C004 – Glastuinbouw Nederland	75

D – Personen en bedrijven	78
D001	78
D002	79
D003	80
D004	81
D005	82
D006	83
D007	84
D008	88
Bijlage I – Overzicht van wijzigingen	89

A – Gemeenten

A001 – Gemeente Goeree-Overflakkee

A001-GB004 Wijziging Omgevingsverordening - Ad 85 Actualisering 3 hectare-kaart

Toevoeging van de woningbouwlocatie Kleine Boezem in Dirksland op de 3 ha kaart. De indiener stemt in met de eindconclusie woningbouwlocatie Kleine Boezem fase 2 en 3 toe te voegen aan kaart 19 in bijlage II en tabel 1 van bijlage X, voor een oppervlakte van 4 hectare. De indiener vreest echter misverstanden door de formulering van de overweging, om precies te zijn in de volgende zin: "Op het resterende deel van 1,6 hectare zijn er 70 woningen voorzien (waarvan 60 sociale koop en - huur), wat neerkomt op 44 woningen per hectare".

In plaats van 70 woningen moet dit 132 woningen zijn, zoals opgenomen in het regionale woningbouwprogramma. Daarnaast meent de indiener dat ten aanzien van de genoemde woningdichtheid per ha de aangehaalde dichtheid ten onrechte is ontleend aan een voor een deel van de woningbouwlocatie in het verleden opgesteld bestemmingsplan. Over het totale gebied van fase 2 en 3 wordt dit echter niet gehaald.

De indiener streeft naar een dichtheid die recht doet aan de schaal en karakter van de dorpskern Dirksland en de ligging van het plangebied. Hierbij wordt opgemerkt dat de provinciale omgevingsverordening geen concrete dichtheden noemt en er blijkens de toelichting op de verordening ruimte is voor maatwerk. In de planprocedure wordt op dit punt tijdig ambtelijk de afstemming gezocht met de Provincie. De indiener verzoekt de provincie daarom de betreffende zinsnede aan te passen.

Antwoord

Het klopt dat de Kleine Boezem fase 2 en 3 met 132 woningen in de woningbouwprogrammering staat. Dit deel van de zienswijze is gegrond. De tekst wordt hierop aangepast. In tabel 1 van bijlage X van de Omgevingsverordening komt te tekst over deze locatie als volgt te luiden: "Een deel van het perceel wordt gebruikt voor woningbouw. Het doel is hier 132 woningen te realiseren."

Voor 3 hectare locaties streeft de provincie naar een zo hoog mogelijke dichtheid, waarbij kan worden aangesloten bij de dichtheid van de kern of het dorp waarbij de locatie wordt ontwikkeld. Het gaat dus om maatwerk. Daarnaast is voldoende sociale woningbouw nodig, overeenkomstig de regionale afspraken hierover. De provincie verwacht van de gemeente een motivering over de dichtheid, de woningtypen en de mogelijkheden voor functiemenging. Zoals de indiener voorstelt is tijdige afstemming over hoe dit uitwerkt voor de Kleine Boezem fase 2 en 3 wenselijk.

A001-VW001 Wijziging huisvesting arbeidsmigranten/internationale werknemers

De indiener vraagt om een wijziging van de Herziening Omgevingsbeleid Module Ruimte en Wonen en de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening, in beide gevallen vanwege de toevoeging of aanpassing van huisvesting van arbeidsmigranten/internationale werknemers. De voorgestelde wijziging houdt in dat het voor de gemeente van de indiener mogelijk wordt om huisvesting van arbeidsmigranten mogelijk te maken in het buitengebied van de gemeente. In de huidige formulering van de verordeningen meent de indiener hier geen uitvoering aan te kunnen geven vanwege te knellende provinciale voorwaarden.

De indiener deelt in aanvulling hierop mee dat ze het beleidsplan Huisvesting arbeidsmigranten heeft vastgesteld (16 december 2021) waarin een aantal mogelijkheden is onderzocht:

- Geconcentreerde huisvesting binnen of aan de randen van de woonkernen: Hiervoor ziet de indiener geen mogelijkheden vanwege gebrek aan bouwlocaties en het feit dat de gemeente graag het dorpse karakter wil behouden.

- Geconcentreerde huisvesting op gemengde bedrijventerreinen: De gemeente heeft een tekort aan bedrijfsterreinen om deze optie te realiseren.
- Kamergewijze verhuur in woningen: De kamergewijze verhuur is door een voorbereidingsbesluit al aan banden gelegd, deze optie wordt dus niet langer voorgestaan.
- Op vakantieparken: Dit biedt slechts beperkte mogelijkheden en is in strijd met recreatieve functie.
- Bij agrarische bedrijven: Dit kan zowel voor shortstay als midstay als oplossing worden gezien. Gezien de grote behoefte aan huisvesting bij agrarische bedrijven heeft de gemeente een voorkeur gegeven voor deze optie voor het gehele eiland. Het zou dan moeten gaan om huisvesting voor maximaal 40 personen per bedrijf, tenzij kan worden aangetoond dat een groter aantal noodzakelijk is voor de (eigen) bedrijfsvoering en sprake is van goede woon- en leefomstandigheden.
- Geconcentreerde huisvesting in het buitengebied: Om in de resterende midstay huisvestingsbehoefte te voorzien wil de gemeente de realisering van voorlopig 4 locaties in het buitengebied mogelijk maken met een grootte van 150-200 plaatsen per locatie (uitbreiding is mogelijk). Afhankelijk van initiatieven die worden ingediend en de mate waarin agrariërs bij het eigen bedrijf arbeidsmigranten kunnen en willen huisvesten. Een zekere schaal grootte is gewenst omdat daarmee ook voldoende recreatieve voorzieningen, een winkeltje en 24/7 beheer mogelijk zijn. De locaties zullen worden gespreid over de gemeente.

De indiener verzoekt de provincie bij de vaststelling van de Herziening Omgevingsbeleid haar zienswijze in acht te nemen en de hiervoor bedoelde wijzigingen door te voeren.

Antwoord

Huisvesting van arbeidsmigranten (zowel tijdelijk als permanent) wordt beschouwd als een Stedelijke functie die – in overeenstemming met de ladder voor duurzame verstedelijking – in beginsel binnen bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) moet worden gerealiseerd. Dat kan in de bestaande woningvoorraad, maar ook via transformatie van leegkomende andere panden of (tijdelijk) op nog niet ontwikkelde locaties voor bijvoorbeeld woningbouw of bedrijventerreinen. In de Herziening Omgevingsbeleid Module Ruimte en Wonen is gekozen voor een verruiming van de mogelijkheden om arbeidsmigranten te huisvesten. Deze verruiming betreft de buitenrand van BSD en met name de greenport gebieden in de provincie.

De greenports zijn grotendeels al bebouwd en daarnaast liggen zij op veel plaatsen tussen stads- en dorpskernen waardoor voorzieningen meestal in relatieve nabijheid te vinden zijn. Daarom vindt de provincie Zuid-Holland dat met name deze locaties geschikt kunnen zijn voor de huisvesting van arbeidsmigranten, mits wordt voldaan aan de voorwaarden. Deze verruimingsmogelijkheid geldt in beginsel niet voor het overige landelijk gebied.. Buiten de greenports zijn ook elders langs de (buiten)rand van BSD mogelijkheden voor huisvesting van arbeidsmigranten. Deze mogelijkheden zijn aan beperkingen onderhevig vanwege het beleid voor ruimtelijke kwaliteit en andere regels in de verordening.

Indien deze regels onevenredig belemmerend werken, kan in overleg met de provincie in een concrete individuele situatie gekeken worden of afwijking voor maatwerk op grond van de Omgevingsverordening mogelijk is. Uw beleid voor huisvesting bij agrarische bedrijven en geconcentreerde huisvesting in het buitengebied, zoals neergelegd in het beleidsplan Huisvesting arbeidsmigranten is niet in overeenstemming met het provinciale omgevingsbeleid. De redenering dat geconcentreerde huisvesting niet past bij het dorps karakter van de woonkernen, maar kennelijk wel passend is in het buitengebied, kan de provincie niet volgen.

A002 – Hoeksche Waard

A002-GB035 Schrappen zes locaties

In de toelichting op de herziening staan 6 locaties genoemd die de provincie voornemens is om te schrappen voor de Hoeksche Waard. Dit omdat de woningbouwlocaties zijn gerealiseerd. Op 1 locatie na is dat ook inderdaad het geval. De locatie Westmaas Oost is nooit tot ontwikkeling gekomen. Maar er zijn wel plannen voor (geweest). Ontwikkeling voor 2030 is niet reëel. De overige locaties zijn in een vergevorderd stadium van uitvoering en/of nagenoeg afgerond.

Antwoord

Het klopt dat de locatie Westmaas Oost niet is gerealiseerd. De indiener geeft aan dat realisatie voor 2030 niet reëel is. Het gaat in dit geval dan ook om een locatie die niet thuishoort in de lijst met gerealiseerde locaties, maar in de lijst met heroverwogen locaties. Dit zijn locaties waarbij er geen zicht is op realisatie en om deze redenen na heroverweging zijn geschrappt van de 3 hectare kaart om ruimte te maken voor eventuele andere locaties. Deze zienswijze is in zoverre gegrond. Dit wordt daarom aangepast in de tekst van de herziening. De locatie wordt nog steeds geschrappt van de 3 ha kaart, maar niet omdat deze gerealiseerd is maar omdat deze is heroverwogen.

A002-GB036 Stougjesdijk-Oost Oud-Beijerland

Indiener verzoekt om Stougjesdijk-Oost op te nemen op de 3 hectare kaart. Stougjesdijk-Oost is de uitbreidingslocatie van Oud-Beijerland en ligt aan de hoofdreeks van het dorp. Ingeklemd tussen de Stougjesdijk en de randweg van Oud-Beijerland (zie kaartje in zienswijze). Het plangebied beschikt over unieke landschappelijke kenmerken zoals het dijklint, oude stoomtramdijk en krekken. Gemeente Hoeksche Waard wil van Stougjesdijk-Oost een gevarieerde dorpsuitbreiding maken met verschillende dichtheden voor verschillende doelgroepen. Op de locatie komen maximaal 2.200 woningen, mits deze woningen stedenbouwkundig verantwoord kunnen worden ingepast. In de bijlage staat een meer uitgebreide motivering om deze locatie in zijn geheel op te nemen op de 3 hectare kaart.

Antwoord

De locatie Stougjesdijk Oost is al opgenomen op de 3 hectare kaart, voor een omvang van 89 hectare. De functie voor 38 hectare is wonen. De overige hectares hebben de functie verstedelijking. Indien er 2200 woningen worden gerealiseerd is het nodig hiervoor de juiste oppervlakte op te nemen. U kunt een verzoek doen om in een volgende herziening van het omgevingsbeleid een grotere locatie op te nemen.

A002-GB037 Molenpolder in Numansdorp

Nu de realisatie van de Torensteepolder in Numansdorp in een eindstadium is beland, wil de eigenaar van de gronden in de Molenpolder het plangebied ontwikkelen als recreatie- en woongebied. Initiatiefnemer heeft een voorkeur voor het planologisch mogelijk maken van deze ontwikkeling door een bestemmingsplan met een verbrede reikwijdte (Crisis- en herstelwet) in procedure te brengen. In de Staatscourant van 5 juli 2019 is dit plangebied opgenomen in de Regeling uitvoering Crisis- en herstelwet.

Indiener wil in principe meewerken aan het planologisch mogelijk maken van deze ontwikkeling. Indiener geeft hier in de zienswijze een meer uitgebreide motivering voor.

Vanwege het experimentele karakter van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte is het indiener niet bekend op welk moment dit opgenomen moet zijn op de zogenaamde 3 ha-kaart.

Indiener vraagt om hiermee rekening te houden.

Antwoord

Een woningbouwlocatie in de Molenpolder is nu niet aan de orde. Eerst zullen andere locaties op de 3 hectare kaart gerealiseerd moeten worden, waaronder de locatie Stougjesdijk Oost. Pas daarna zal de provincie nieuwe locaties in overweging nemen.

A002-VA011 Aanwijzing van transitiegebieden

Het is indiener niet bekend of de provincie voornemens is om de Hoeksche Waard als transitiegebied aan te wijzen. Mocht dit het geval zijn, dan wordt indiener hier graag vanaf de voorkant bij betrokken. Het door de provincie genoemde voornemen om nieuwe subsidieregelingen te introduceren juicht indiener toe.

Antwoord

GS kunnen een transitiegebied aanwijzen. Dit doen zij na overleg met de gebiedspartners. Na het aanwijzen van een transitiegebied wordt samen met de gebiedspartners een gebiedsplan opgesteld. Mocht dit voor de Hoeksche Waard aan de orde zijn, dan wordt de gemeente hierbij betrokken.

A002-VA012 Beleidskeuze transitie landelijk gebied

In de aanleiding voor de beleidskeuze voor de transitie van het landelijk gebied worden een aantal opgaven genoemd. Indiener ziet graag ook de (functioneel agrarische) biodiversiteit terug, als verdieping op 'natuurdoelen'.

Antwoord

De genoemde opgaven zijn niet bedoeld als uitputtende opsomming. Als een gebiedsplan wordt opgesteld worden daarbij alle relevante opgaven en belangen betrokken. Deze opgaven en belangen kunnen dus verschillen per gebied.

A002-VA013 Lokaal gebruik van grond en bebouwing

De provincie schrijft over de transitie van het landelijk gebied dat het vraagstuk zowel het grondgebruik, als het gebruik van de bestaande bebouwing betreft. In praktijk ziet indiener het belang van draagvlak in de omgeving (agrarische bedrijven, omwonenden en andere belanghebbenden), in relatie tot ons multifunctioneel landbouwbeleid. Mede in het licht van participatie en de uitgangspunten van de Omgevingswet. Dit mist de indiener in het (ontwerp)beleid.

Antwoord

Draagvlak is van groot belang bij het opstellen van een gebiedsplan voor een transitiegebied. Daarom wordt het gebiedsplan opgesteld samen met de gebiedspartners. Er is gekozen voor een gebiedsplan, in plaats van generiek provincie dekkend beleid, juist ook om de gebiedsspecifieke belangen en opgaven mee te nemen en om draagvlak te verkrijgen.

A002-VW086 Bouw primair binnen bestaand stads- en dorpsgebied (BSD)

Met het streven naar een zo hoog mogelijke dichtheid wordt volgens de indiener de ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving en de daarmee samenhangende woonwens te kort gedaan. Indiener geeft aan dat er meer nadruk op maatwerk zou moeten liggen.

Indiener geeft aan dat bij bouwen binnen BSD - zeker in geval van herstructurering/transformatie - het ook wenselijk is dat hiervoor door de provincie middelen ter beschikking worden gesteld om tot haalbare businesscases te komen. Zeker waar het gaat om stapeling van eisen die nadelig zijn voor de haalbaarheid van plannen, zoals sociaal programma en eisen ten aanzien van duurzaamheid en levensloopgeschiktheid.

Het bouwen binnen de BSD kan ook haaks staan op de doelen voor bijvoorbeeld klimaatadaptatie en gezondheid. Het verstedelijken en verdichten binnen de BSD leidt tot verstening, waardoor de ruimte voor het nemen van maatregelen in het kader van klimaatadaptatie en gezondheid te beperkt is. Een nadere differentiatie tussen stedelijke en meer landelijke gemeenten vindt indiener hier gewenst.

Antwoord

Het gaat om een zo hoog mogelijke dichtheid, waarbij aansluiting kan worden gezocht bij de dichtheid van de kern of het dorp waarbij de woningbouwlocatie wordt gerealiseerd. Het gaat dus om maatwerk. De provincie schrijft daarom niet voor welke dichtheid gerealiseerd moet worden. De provincie stuurt bij nieuwe woningbouwlocaties op een hogere dichtheid omdat deze dan beter benut worden. Zo worden (gedane) investeringen in de bereikbaarheid goed benut en gaan we zorgvuldig om met het landschap. Ook vergroot dit het draagvlak voor voorzieningen. Dichtheid en ruimtelijke kwaliteit hoeven elkaar zeker niet in de weg te zitten. De provincie probeert ook inspiratie te delen middels de publicaties zoals 'Dorps verdichten' en 'Ruimte zat in de stad, Zuid-Holland'.

Rijk en regio werken op verschillende manieren samen om tot sluitende business cases te komen. Hiervoor loopt de Woningbouwimpuls, de versnellingsmiddelen, de Vliegende Brigade en de woonwerkakkoorden. Binnen de verstedelijkingsopgave is er ruimte voor maatwerk en zal het gesprek tussen de provincie en gemeente gevoerd worden.

A002-VW087 Bouw georiënteerd op hoogwaardig openbaar vervoer

Indiener kan zich vinden in de wens van de provincie dat nieuwbouw via hoogwaardig openbaar vervoer ontsloten moet kunnen worden, echter niet in het feit dat dit als eis voor nieuwbouw wordt opgenomen. De aanwezigheid van hoogwaardig openbaar vervoer in meer landelijke gebieden is niet vanzelfsprekend. En dit ligt ook niet volledig binnen de invloed van de indiener. Hierin heeft de provincie ook verantwoordelijkheid. De normen die de provincie nu hanteert om een vervoersverbinding hoogwaardig te noemen, zijn voor een gemeente als Hoeksche Waard vaak niet haalbaar.

Indiener is het hier mee dus niet eens, tenzij de provincie zorgt dat de openbaar vervoersverbindingen van een dusdanig niveau zijn dat indiener kan voldoen aan deze eis. Wanneer de provincie vasthoudt aan deze eis bij nieuwbouw, vraagt indiener dringend om maatwerk toe te passen bij de normen die de provincie stelt bij de beoordeling van het openbaar vervoer in een gebied. Hiermee blijven bouw mogelijkheden in de dorpen van de indiener bestaan en wordt de bereikbaarheid van deze kernen door openbaar vervoer verbeterd.

Antwoord

De meer landelijkere delen van de provincie probeert de provincie zo goed mogelijk te bedienen met de R-net bussen, deze vallen onder hoogwaardig openbaar vervoer. Bouwen nabij hoogwaardig openbaar vervoer is geen eis, maar heeft wel de voorkeur. Zo heeft men meer keuzevrijheid ten aanzien van vervoersopties. Datzelfde geldt voor goede verbindingen voor 'langzaam verkeer', zoals de fiets. De provincie stelt voor om samen het gesprek te voeren over de verbindingen van het openbaar vervoer die nu niet onder hoogwaardig openbaar vervoer vallen.

A002-VW088 Betaalbare woningbouw

Indiener vindt het wenselijk om het minimale percentage sociale woningbouw concreet te vermelden. Waarbij indiener het wenselijk vindt om als gemeente de verhouding tussen sociale huur en woningen voor de middeninkomensgroep te bepalen. Ook verzoekt indiener te verhelderen wat nu precies onder levensloopgeschikt/-bestendig wordt verstaan. Indiener heeft behoefte aan

eenduidige (bouw)regels vanuit het Rijk en waardeert het als de provincie zich hier ook vol voor inzet.

Antwoord

De provincie geeft nu geen specifiek minimum percentage voor corporatiewoningen van de totale voorraad (per gemeente) omdat de bestaande verschillen tussen de regio's en gemeenten aanzienlijk zijn. Zo heeft iedere woonregio een andere opgave met een ander uitgangspunt. Gemeenten stemmen hun gezamenlijke woningbouwprogramma af binnen de woonregio. Deze samenwerking en afstemming is belangrijk om te komen tot een passend en evenwichtig woningbouwprogramma. Naast de bouwregels omtrent veiligheid, duurzaamheid, toegankelijkheid en gezondheid (bouwbesluit) geven wij de voorkeur aan extra aandacht voor levensloopbestendige woningen zoals voldoende 0-tredenwoningen, rolstoeltoegankelijke deurposten etc. Middels het traject 'Toekomstbestendig bouwen' heeft de provincie extra aandacht voor de toekomstbestendigheid van de te bouwen woningen.

A002-VW089 Flexwonen

Indiener geeft aan dat de provincie gebouwen voor flexwonen ziet als stedelijke functie die in beginsel in bestaand stads en dorpsgebied gerealiseerd moeten worden. Indiener snapt dit streven, maar geeft aan dat juist bij nieuwbouw van tijdelijke woningen de (buiten)randen van het bestaand stads en dorpsgebied bij uitstek geschikt zijn voor de snelle realisatie van tijdelijke woningbouw. Indiener stelt daarom voor om tijdelijke woningbouw in het kader van flexwonen juist ook aan de (buiten)rand van BSD mogelijk te maken.

Antwoord

Flexwonen ziet de provincie onder meer als een mogelijkheid om snel extra woonruimte aan de woningvoorraad toe te voegen door tijdelijke woningen op (tijdelijke) locaties of in leegstaand vastgoed te realiseren. Ook op flexwonen is de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing. Realisatie van tijdelijke woningbouw aan de rand van BSD is dus in beginsel alleen mogelijk als binnen BSD onvoldoende ruimte beschikbaar is. Daarbij is wel ruimte voor maatwerk, mede gelet op de functie van flexwonen binnen de woonmarkt.

A002-VW090 Flexwonen

Indiener geeft aan te zien dat de begrippen tijdelijke woningen en tijdelijk wonen willekeurig worden gebruikt. Met name door te spreken over flexwonen als het gaat om tijdelijke woningen. Tijdelijke woningen zijn echter wezenlijk iets anders dan tijdelijk wonen. Indiener verzoekt hier nog goed naar te kijken.

Antwoord

Er is inderdaad onderscheid tussen tijdelijk wonen en tijdelijke woningen. Tijdelijk wonen kan namelijk ook in permanente woningen, zoals flexwoningen. De provincie hanteert dit onderscheid al in het beleid.

A002-VW091 Arbeidsmigranten

In het beleid van de provincie mist indiener het onderscheid in type arbeidsmigranten en verschillen in verblijfsduur. Vanwege seizoenspieken kan er sprake zijn van een tijdelijk hoge vraag naar huisvesting. Andere agrarische bedrijven maken juist langere tijd gebruik van arbeidsmigranten. De agrariërs ervaren het huisvesten van de werknemers op het eigen terrein als een goede oplossing. De verschillende type arbeidsmigranten vragen om andere vormen van beleid. Het provinciaal beleid voldoet hier niet aan. Indiener vraagt daarom om in het provinciale beleid meer ruimte te geven voor het huisvesten van arbeidsmigranten, bijvoorbeeld vergelijkbaar met de uitgangspunten voor

GreenPorts. Hierdoor sluit het beleid aan bij de vraag vanuit de praktijk. Uiteraard gaat indiener bij de uitvoering daarvan uit van het feit dat de ruimtelijke kwaliteit gewaarborgd blijft.

Antwoord

Onderscheid in verblijfsduur wordt in zeer beperkte gemaakt. Daar waar het gaat om seizoenspieken is er een mogelijkheid om te huisvesten op eigen terrein voor een periode van maximaal 3 maanden. De omgevingsverordening is daarbij niet van toepassing. Het is niet gewenst dit uit te breiden naar een langere periode omdat het ruimtelijk effect dan ook groter is. Het is eveneens ongewenst de nieuwe mogelijkheid om in de greenport arbeidsmigranten te huisvesten uit te breiden naar andere gebieden. Het effect op de ruimtelijke kwaliteit is daar groter dan in de grotendeels al bebouwde greenports, waar ook voorzieningen in veel gevallen in de nabijheid zijn. Wij zien dan ook geen reden om verder onderscheid te maken in typen arbeidsmigranten en/of verschillen in verblijfsduur.

A002-VW092 Arbeidsmigranten

Indiener maakt bezwaar tegen het nieuwe artikel 6.10g onder punt 3 in de ontwerp herziening Omgevingsbeleid in de module Ruimte en Wonen. Indiener verzoekt om deze nieuwe verplichting - een effectonderzoek arbeidsmigranten - te schrappen. Indiener is van mening dat voor het voorbereiden van ruimtelijke plannen voor nieuwe bedrijventerreinen door gemeenten veelal al sprake is van al een aanzienlijke vooronderzoeklast en dat deze verplichting daarbovenop een verdere verzwaring betekent. De voorbereidingstijd voor de ontwikkeling van een bestemmingsplan of omgevingsplan voor een nieuw bedrijventerrein beslaat een aantal jaar. Door een extra effectonderzoek zoals nu door de provincie wordt voorgesteld ontstaat het risico van het gedurende de procedure gedateerd raken van het onderzoek.

Verder is indiener van mening dat als eventuele oplossingen voor het huisvestingsvraagstuk buiten het plangebied liggen van het voorgenomen nieuwe bedrijventerreingebied, er complexe juridische vraagstukken worden geïntroduceerd. Wanneer is een bezwaar tegen de komst van een nieuw bedrijventerrein nog ontvankelijk, wanneer niet meer? Indiener verzoekt dan ook om deze onderzoek verplichting te schrappen.

Antwoord

De provincie heeft een effectonderzoek naar de huisvesting van werknemers opgenomen in de verordening, omdat hier nog te weinig aandacht voor is bij het mogelijk maken van een nieuw bedrijventerrein of het uitbreiden van bedrijvigheid. Echter ook zonder dat de provincie deze eis zou stellen, is de gemeente verantwoordelijk voor het maken van een goede afweging waarbij alle relevante belangen en aspecten worden meegenomen. Dit hoeft niet te leiden tot vertraging van de ontwikkeling van het bedrijventerrein als dit aspect tijdig wordt meegenomen bij de planvorming. Het is niet zo dat het huisvestingsvraagstuk binnen het plangebied opgelost moet worden. De provincie verwacht van de gemeente dat een weloverwogen beslissing wordt genomen. En dat het huisvestingsvraagstuk daarbij in beeld is. De gemeente behoudt de ruimte om door te gaan met een ontwikkeling, ondanks dat het huisvestingsvraagstuk nog niet is opgelost. De beslissing over het doorgaan van de ontwikkeling moet dan wel een bewuste keuze zijn.

A002-WF013 Normen landelijke gemeenten

De normen die de provincie hanteert voor een provinciale hoofdfietsroute zijn voor een meer landelijke gemeente als Hoeksche Waard niet haalbaar. Dit vraagt om een forse investering. Indiener vraagt dan ook om het beleid te herzien en maatwerk toe te passen of de normen aan te passen voor fietsroutenetwerken in landelijke gemeenten en hierin ook (financiële) verantwoordelijkheid te nemen.

Antwoord

Het bestaande utilitaire hoofdfietsnetwerk ontsluit al veel kernen in de Hoeksche Waard. Dit vraagt dus niet om nieuwe forse investering. Met de herziening is een groot recreatief netwerk toegevoegd. Zie hiervoor de kaart met het provinciaal hoofdfietsnetwerk.

A002-WF014 Tiengemetenpad

Gezien de ambities en het gegeven dat de provincie al sinds 2017 is betrokken bij het Tiengemetenpad, verbaast de indiener dan ook ten eerste dat dit fietspad niet is opgenomen in 'Kaart 24 Hoofdfietsnetwerk en hoofd wandelnetwerk (nieuwe kaart ontwerp Omgevingsverordening Ruimte en Wonen 2022).'

Het Tiengemetenpad wordt niet aangeduid als utilitair fietspad of als recreatief fietspad, terwijl het wel een duidelijke rol vervuld in de provinciale ambities. Indiener verzoekt om het Tiengemetenpad toe te voegen aan de eerdergenoemde kaart.

Antwoord

Deze zienswijze is gegrond. Het Tiengemetenpad wordt toegevoegd aan de kaart als route van het recreatief hoofdfietsnetwerk

A002-WF015 Beheer en onderhoud

Tenslotte een aandachtspunt dat misschien niet zozeer hoort binnen het provinciale omgevingsbeleid, maar waarover de indiener wel afspraken wil maken. In de ontwerpvisie en de ontwerpverordening onderkent de provincie het belang van de wandel- en fietsnetwerken. Wel vraagt indiener aandacht voor het beheer en het onderhoud van deze netwerken. Deze verantwoording wordt primair bij de wegbeheerder gelegd. Dit is logisch, maar naar mening van indiener ontbreekt er op dit moment iets essentieels, namelijk een structurele vorm van signalering en afstemming tussen wegbeheerders en routebeheerders over infrastructurele ontwikkelingen en mogelijke routewijzigingen.

Wij stellen voor dat de provincie - naast het vastleggen van het provinciaal hoofdnet Fiets- en de Lange Afstands Wandelpaden (LAW's) – de plannen voor een provinciaal routeplatform verder ontwikkelt tot een provinciaal routebureau. Het routebureau moet zich niet alleen richten op uniform en efficiënt onderhoud van de bewegwijzering van de routes, maar ook op kennisdeling tussen beheerders en communicatie naar gebruikers. Het routebureau moet ook een stevige regie pakken op het organiseren van eerdergenoemde signalering, en sturen op behoud van de routenetwerken bij infrastructurele ontwikkelingen. Daarnaast moet vastgelegd worden wie verantwoordelijk is voor het regelen van financiering voor routewijzigingen. Indiener gaat hierover graag met de provincie in overleg.

Antwoord

Zowel indiener als provincie nemen deel aan het routeplatform. Indiener kan de doorontwikkeling van het routeplatform en financiering van routewijzigingen aan deze tafel agenderen en het overleg hierover voeren.

A002-ZZ025 Kaart 20 Bedrijventerreinen

Op deze kaart is te zien dat bij de Rembrandtstraat in Oud-Beijerland nog een gedeelte opgenomen is als bedrijventerrein, welke locatie inmiddels is getransformeerd naar wonen (ontwikkeling 'Lievenshof'). De begrenzing van deze ontwikkeling kunt u vinden op www.ruimtelijkeplannen.nl onder IMRO-identificatie NL.IMRO.1963.BPlievenshof-VG01. Indiener verzoekt om het kaartmateriaal hierop aan te passen.

Antwoord

Wij constateren dat het vastgestelde bestemmingsplan voor deze locatie ten noorden van het Rembrandtstraat inderdaad de bestemming wonen mogelijk maakt. Op kaart 20 van het provinciaal Omgevingsbeleid is echter alleen het deel ten zuiden van de Rembrandtstraat als bedrijventerrein opgenomen; het deel ten noorden van de Rembrandtstraat dus niet. Op het deel ten zuiden van de Rembrandtstraat is volgens het bestemmingsplan van 2014 de bestemming bedrijven nog steeds mogelijk. Dit betekent dat de provincie Kaart 20 met betrekking tot deze locatie ten noorden van de Rembrandtstraat niet (kan) aanpassen.

A002-ZZ026 Maatschappelijke opgaven

Indiener gaat graag met de provincie in gesprek over de mogelijkheden en opgaven in het gebied van de indiener. En hoe indiener en provincie samen kunnen zorgen dat zowel kan worden voldaan aan de behoeften van de Hoeksche Waard als het behoud en de versterking van de kwaliteit van onze dorpen. Dit vraagt voor ons eiland maatwerk. Indiener gaat graag met de provincie op zoek naar een strategie waarbij er ruimte is voor ontwikkeling, behoud van kwaliteit en een constructieve samenwerking.

Antwoord

De provincie is en blijft graag in gesprek met de gemeente over de ontwikkeling van de Hoeksche Waard, met aandacht voor de specifieke situatie en omstandigheden in het gebied.

A003 – Gemeente Vlaardingen

A003-VW058 Lokale belangen

Indiener citeert de volgende passage: “De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verwerken in hun omgevingsplannen van de regionale visie wonen, kantoren, en –indien van toepassing – detailhandel en bedrijventerreinen. De provincie gaat er vooralsnog vanuit dat de samenwerkende gemeenten zelf hun verantwoordelijk nemen en zo nodig bestaande plancapaciteit voor stedelijke ontwikkelingen die niet (langer) in overeenstemming zijn met een regionale visie, zullen schrappen. Mocht het provinciaal belang dat noodzakelijk maken, dan kan de provincie hiertoe ook haar instrumentarium inzetten.”

De indiener vraagt n.a.v. het citaat hoe de provincie die voor zich ziet en daarbij hoe om wordt gegaan met lokale belangen. Hoe ziet de Provincie Zuid Holland dit voor zich? Hoe gaan we om met lokale belangen?

Antwoord

Regionale visies zijn bedoeld voor afstemming van ontwikkelingen die een bovenlokaal effect kunnen hebben. Bij wonen, kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel is dat al gauw het geval. Het is daarom van groot belang dat afstemming plaatsvindt op de schaal waarop het effect zich voordoet. Daarnaast kunnen er ook kleinschalige ontwikkelingen zijn die slechts een lokaal effect hebben. Bijvoorbeeld buurtwinkels en dergelijke. Of kleinschalige kantoren. In het provinciaal beleid zijn daar speciale uitzonderingen voor opgenomen.

A003-VW059 Groenblauwe netwerk

Indiener citeert wederom pagina 9: “Bouwen primair binnen bestaand stads- en dorpsgebied”. Indiener antwoordde hierop dat met kwalitatieve verdichting van het stedelijk gebied de agglomeratiekracht en de diversiteit van de gevraagde vestigingsmilieus wordt versterkt. Bouwen binnen bestaand bebouwd gebied speelt in op de behoefte aan binnenstedelijk wonen en werken en benut bestaande infrastructuur en voorzieningen. Het draagt bij aan efficiënt ruimtebeslag en innovatie in woon- en werkmilieus en in de bouw. Door binnenstedelijk te bouwen kan het open landschap behouden blijven. Behoud en ontwikkelen van het groenblauwe netwerk in, om en tussen de steden draagt bij aan biodiversiteit, een aantrekkelijke leefomgeving, een attractief woonmilieu en een gezonde en klimaat adaptieve omgeving.

Indiener vraagt of gemeenten hier extra middelen voor ontvangen; middelen om het groenblauwe netwerk open te stellen en te ontwikkelen als recreatieve, bio diverse leefomgeving.

Indiener citeert pagina 11: “Bouw georiënteerd op hoogwaardig openbaar vervoer; houdt rekening met de gevolgen van de ontwikkeling voor de bereikbaarheid; versterk de langzaam vervoersrelaties”

De indiener vindt dit een gemiste kans, PZH moet zorgen voor (boven)regionale ov-verbindingen.

Antwoord

De provincie onderschrijft uw constructieve blik op de uitgangspunten voor het verstedelijkingsbeleid. Naast de verstedelijkingsopgave is het ook een belangrijke opgave om het groenblauwe netwerk binnen en buiten de stad een impuls te geven. Zowel in kwaliteit als kwantiteit. Dit is opgenomen in het woonbod van de provincie en is ook aangekaart op het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving 2022 bij het Rijk. Hier ligt een gezamenlijke opgave voor de verschillende overheidslagen, waarbij samenwerking van belang is. Via de NOVEX-aanpak en het traject ‘Groen in en om de stad’ werkt de provincie samen met het Rijk en de regio aan deze opgave.

De provincie draagt ook zelf bij. Zo is in de begroting 2022 1,4 miljoen extra uitgetrokken voor beheer en onderhoud van recreatiegebieden. Dat wil overigens niet zeggen dat het vanzelfsprekend is dat de provincie bijdraagt voor de lasten van beheer en onderhoud van bezit van anderen. De vele

uitdagingen in de begroting herkent de provincie wel en dat is ook iets waar de provincie zelf ook tegenaan loopt.

De provincie ondersteunt uw oproep dat de provincie (en de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag) moet zorgen voor (boven)regionale openbaar vervoersverbindingen. Dat proberen we te maximaliseren in kwaliteit en kwantiteit. Echter, we kunnen niet alle bouwlocaties voorzien van hoogwaardig openbaar vervoer. Deze kwantiteit gaat ten koste van de kwaliteit. Meer haltingen en omrijden leidt tot langere reistijden en minder gebruik van het hoogwaardig openbaar vervoer. We zoeken hierbij steeds weer naar de optimale balans.

A003-WF006 Investeringsen

Indiener citeert uit pagina 27, Fietsplan, het volgende: “De verantwoordelijkheid voor ontwikkeling en beheer blijft het hoofdfietsnet primair een aangelegenheid van de wegbeheerder. Financiële inzet van de provincie wordt bepaald in het programmadeel van het omgevingsbeleid.” Hierover vraagt de indiener: Hoe wordt dit bepaald? Investeringsen zijn van lokaal en regionaal belang.

Antwoord

Deze inzet wordt met name bepaald in het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI). Voor Fietsprojecten vindt tevens toetsing plaats aan het afwegingskader van blz. 23 van het Fietsplan 2016-2025

A003-WF007 Hoofdfietsnet

Indiener citeert uit pagina 28: “In de Omgevingsverordening wordt een bepaling toegevoegd die aangeeft dat in een bestemmingsplan/omgevingsplan rekening houdt met de instandhouding en zo mogelijk verbetering van het hoofdfietsnet.” De indiener stemt in, mits in overeenstemming met eigen ambitie (bijv. vastgelegd in gemeentelijke mobiliteitsagenda)

Antwoord

Alle wegbeheerders zijn begin 2022 in de gelegenheid gesteld om input te leveren. Waar nodig heeft overleg plaatsgehad. De provincie gaat er dan ook vanuit dat dit netwerk in lijn is met de ambities van alle wegbeheerders.

De genoemde instructieregel is overigens niet vrijblijvend, maar kaderstellend voor het gemeentelijk bestemmingsplan.

A003-WF008 Aanvulling

De indiener vraagt om uitleg over een tekstblok op pagina 28. Dit is de tekst: Aan de beleidskeuze ‘Vaker en verder fietsen’ wordt onder het kopje ‘beleidskeuze’ de volgende zin toegevoegd onderaan het tekstblok: Van alle fietsroutes in Zuid-Holland geven we prioriteit aan behoud en verbetering van het provinciaal hoofdfietsnet. Dit bevat de belangrijkste utilitaire en recreatieve fietsroutes.

Antwoord

U vraagt naar de Zuid-Hollandse prioriteitstelling. Deze wordt in de besluitvorming van het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI) bepaald.

A003-WF009 Artikel 6.20a

Bij het onderdeel Stedelijke Ontwikkeling (Economie, Milieu, Ruimte & Wonen) heeft de indiener de volgende opmerkingen: voor zover een onderdeel van het netwerk nog niet is gerealiseerd moet dit trajectonderdeel gereserveerd blijven; het gaat niet alleen om het reserveren van onderdelen, maar ook om het reserveren van nieuwe toekomstige verbindingen, als uitbreiding op het bestaand netwerk.

Antwoord

Ook gewenste ontbrekende schakels kunnen deel uitmaken van het fietsnetwerk, dus zowel ontbrekende onderdelen van bestaande verbindingen, als nieuwe verbindingen.

A003-WF010 Fietsnetwerk

Fietsnetwerk, van deze pagina citeert de indiener: 'Fietsen is vaak van belang (...) Daarbij zijn er twee vormen van provinciale hoofdroutes.'. De indiener merkt hierbij op: het fietsnetwerk beheren en onderhouden is niet voldoende om fietsten te stimuleren. Stimuleringsmaatregelen voor actieve mobiliteit (fiets en lopen) als voorwaarde richting bijv. bedrijven, scholen, zorg en andere grote functies worden in het Ontwerp niet genoemd.

Antwoord

Zulke maatregelen zullen deel uitmaken van de gemeentelijke mobiliteitsagenda. Van provinciale betrokkenheid kan sprake zijn als het een bovenlokaal belang betreft. Bij voorbeeld de samenwerking in het programma 'bereikbaar Zuid-Holland'. Ook is de provincie betrokken bij verkeersveiligheid.

A003-ZZ011 Wonen

Voor het onderdeel Wonen sluit de indiener volledig aan bij de zienswijze van het Samenwerkingsverband Wonen Regio Rotterdam.

Antwoord

De provincie heeft hiervan kennisgenomen. Voor de inhoudelijke beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijze van het Samenwerkingsverband Wonen Regio Rotterdam.

A003-ZZ012 Zienswijze Herziening 2021

Indiener herhaalt de zienswijze van 7 september 2021 die is ingediend in het kader van de Ontwerp herziening 2021 Omgevingsbeleid. Indiener heeft deze zienswijze nogmaals toegevoegd en vraagt deze mee te nemen in het verdere proces. Indiener mist een bepaling in de Omgevingsverordening waarmee GS de bestuurlijke afwegingsruimte krijgt om bepaalde ontwikkelingen die zeer sterk bijdragen aan provinciale en gemeentelijke ambities, mogelijk te maken door af te wijken van één of enkele bepalingen in de verordening. Ter inspiratie verwijst Indiener naar artikel 13.3 in de Omgevingsverordening van provincie Noord-Holland, indiener schat dat daarin ruimte voor integrale afwegingen bestaat en dit sluit de verordening van de provincie meer aan op de doelstellingen van de Omgevingswet.

Antwoord

Onder de Wet ruimtelijke ordening zijn de mogelijkheden voor het verlenen van ontheffing door GS zeer beperkt door de wettelijke formulering van de ontheffingsbevoegdheid en de jurisprudentie hierover. Het is wettelijk gezien niet mogelijk om GS een ruimere ontheffings- of afwijkingsmogelijkheid te geven. De mogelijkheden voor ontheffing onder de Omgevingswet zijn wel wat ruimer.

Het is wel mogelijk om de gemeente de mogelijkheid te geven om in bepaalde omstandigheden af te wijken van de verordening. In de verordening zijn op verschillende plekken afwijkingsmogelijkheden opgenomen, waaronder een afwijkingsmogelijkheid voor maatwerk.

De regeling in artikel 13.3 van de Omgevingsverordening van de provincie Noord-Holland is geen afwijkingsmogelijkheid voor GS maar een afwijkingsmogelijkheid voor de gemeente. GS kunnen volgens deze regeling een experimenteergebied aanwijzen, wat de gemeente de mogelijkheid geeft om voor ontwikkelingen in dat gebied af te wijken van de verordening. Deze regeling is overigens wel interessant en zal de provincie daarom nader bestuderen. Voor de onderhavige herziening leidt dit niet tot aanpassing.

A004 - Gemeente Westland

A004-VW080-VW081 Verstedelijkingsstrategie

De indiener geeft aan dat gemeenten een bijdrage kunnen leveren aan de verstedelijkingsopgave, maar de huidige verstedelijkingsstrategie in het Omgevingsbeleid biedt hier geen ruimte voor.

De indiener herinnert eraan dit in een brief van 11 maart aan Provinciale staten is toegelicht. Dit is aangevuld met: een handreiking om gezamenlijk te werken aan Zuid-Holland; het naast de officiële procedure betrekken van gemeenten bij de verankering van de verstedelijkingsstrategie in het Omgevingsbeleid; het voeren van een open dialoog over de strategie bij de uitwerking van de verstedelijkingsstrategie; en ten slotte ruimte voor flexibiliteit en maatwerk met de provincie als bewaker van de hoofdlijnen en partner in allianties. De indiener constateert dat voorafgaande aan de ter inzagelegging deze handreiking niet is aangenomen, hoewel een sterke verankering van verstedelijkingsstrategie lijkt te zijn vermeden. Tegelijkertijd ziet de indiener essentiële lijnen naar en uit de verstedelijkingsstrategie komen. Naast het dilemma tussen het faciliteren van lokale beleidsvrijheid, regionale samenwerking en doorwerking van nationale opgaves die hier dwars doorheen gaan.

Antwoord

Allereerst merkt de provincie op dat voorafgaand aan de vaststelling van de verstedelijkingsstrategie bestuurlijk overleg heeft plaatsgevonden. De provincie neemt kennis van uw inbreng en stelt voor het gesprek te voeren over waar u de knelpunten ziet en hoe wij goed samen kunnen werken aan de verstedelijkingsopgave.

A004-VW082 Verstedelijking

De indiener citeert: "Nieuwe investeringen in gebiedsontwikkeling, mobiliteit en infrastructuur worden zo veel mogelijk geconcentreerd. Daarvoor komen locaties in aanmerking binnen de stedelijke agglomeratie, waar het infrastructuurnetwerk nog onbenutte capaciteit heeft en waar door de stedelijke en economische dynamiek kansen liggen voor de versterking van de agglomeratiekracht en complementariteit in de regio".

De indiener merkt hierbij op: Een rigide benadering van bestaande stedelijke gebieden en de koppeling van investeringen doet onvoldoende recht aan lopende ontwikkelingen (harde plannen die komende jaren in uitvoering komen) en de dynamiek buiten deze stedelijke gebieden. Kansrijke stedelijke ontwikkelingen, zowel woon- als werklocaties, die bijdragen aan de verstedelijkingsopgave en een goede ruimtelijk ordening moeten worden omarmd en niet op voorhand worden uitgesloten. Voornoemde beleidskeuze laat kansen onbenut, beperkt de groeipotentie van "minder stedelijke" gebieden en vergroot ruimtelijke tegenstellingen. Het Westland is daarbij een economische toplocatie die niet gelegen is in een 'stedelijke agglomeratie'. De unieke positie én potentie van deze economische toplocatie heeft een belangrijke rol in het wonen, maar met name werkgelegenheid voor de regio. De indiener verzoekt de provincie de versterking van de 'economische toplocaties', zoals de Greenport in Westland te incorporeren in de 'stedelijke agglomeratie'. Tegelijkertijd is het Westland een volledig bebouwd gebied, een aaneenschakelijking van dorpen die verbonden zijn via historische bebouwingslinten en achter - en tussenliggende glastuinbouwbedrijven of bedrijventerreinen en kan zodoende als agglomeratie worden gezien.

Antwoord

De provincie hecht waarde aan een goede samenwerking met het Westland. Meerdere opgaven krijgen onze gezamenlijke aandacht waaronder de greenport, woningbouw en de bereikbaarheid. In de bereikbaarheid is in de voorbije jaren ook al fors geïnvesteerd. Het Westland staat ook voor een woningbouwopgave. De provincie hecht veel waarde aan een economisch sterke greenport in het Westland die goed functioneert. Daarbij is het in onze ogen niet nodig de stad naar het Westland te

halen, de greenport kan ook de stad en kennisinstellingen opzoeken, zoals dat ook al gebeurt. De investeringen waar nu de prioriteit ligt de komende jaren hebben een sterke wederkerigheid met de grote woningbouwlocaties zoals de Oostflank in Rotterdam en CID-Binckhorst in Den Haag. Dat neemt niet weg dat de provincie graag samenwerkt aan de economie, bereikbaarheid en woningbouw van het Westland.

A004-VW083 Verstedelijking

De indiener gaat in op het volgende uitgangspunt voor verstedelijking: “Bouw georiënteerd op hoogwaardig openbaar vervoer; houdt rekening met de gevolgen van de ontwikkeling voor de bereikbaarheid; versterk de langzaam vervoersrelaties”.

De indiener merkt hierbij op dat de provincie de realisatie van (sociale) woningbouw koppelt aan de aanwezigheid van een hoogwaardig ov-stelsel. Beperkte aanwezigheid of zelfs afwezigheid, zoals waarvan in (delen van) het Westland sprake van is, kan beperkend werken, mogelijk kunnen zulke gebieden niet verder ontwikkeld worden. Het koppelen van investeringen in HOV aan de verstedelijkingsstrategie en gelijktijdig streven naar een evenwichtigere verdeling én grotere verhouding van betaalbare woningen in Zuid-Holland, is een onevenwichtige opgave voor gebieden zonder of met beperkte HOV-verbindingen. De verschillende doch samenhangende beleidskeuzes leiden tot opgaves die niet kunnen worden ingevuld, zonder een nuancering.

Antwoord

De mate van aanwezigheid of afwezigheid van hoogwaardig openbaar vervoer doet niets af aan de sociale opgave voor de woningvoorraad. Echter, de aanwezigheid van hoogwaardig openbaar vervoer zegt wel iets over de logica voor een locatiekeuze daarvoor. Zo wordt de keuzevrijheid voor verschillende modaliteiten voor vervoer geoptimaliseerd. Het Westland heeft bijvoorbeeld hoogwaardig openbaar vervoer in Poeldijk en Naaldwijk. Overigens is OV in de gemeente Westland een taak van de MRDH en niet van de provincie.

A004-VW084 Wonen

De indiener citeert de volgende passage: “Bij betaalbare woningbouw gaat het om huisvesting voor de doelgroepen van de sociale huursector en om woningen voor de middeninkomensgroep.

Ons beleid is hieronder uiteengezet. De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft aangegeven dat hij in 2022 afspraken wil maken met de provincies over woningbouw. Die afspraken gaan onder meer over voldoende betaalbare woningbouw. De minister heeft de ambitie uitgesproken dat 2/3 van de woningbouw betaalbaar moet zijn. De afspraken met de minister kunnen gevolgen hebben voor de toepassing van ons beleid en mogelijk leiden tot bijstelling van ons beleid.”

De indiener merkt hierbij op dat in deze beleidskeuze wordt vooruitgelopen op mogelijke wensen vanuit het Rijk. Dat is prematuur en tegelijkertijd doet dit geen recht aan hetgeen het college eerder stelde ten aanzien van (het proces tot het komen van) aanvaarding van plannen met voldoende betaalbare woningen. Ook heeft de provincie aangegeven dat regionale afspraken binnen meegegeven kaders leidend zijn. Het voorsorteren op ‘de ambitie van de minister’ stelt de regionale afspraken ter discussie. Het voorsorteren op mogelijke beleidsbijstelling leidt inherent tot een lagere bereidheid tot regionale samenwerking en doet afbreuk aan de bottom-up planvorming die juist bij moet dragen aan het welbevinden van bestaande en nieuwe bewoners.

Indiener schrijft waakzaam te zijn voor de ruimtelijke en financiële consequenties van de ambitie van de minister, ook in de zienswijze voor de Herziening 2021 heeft de indiener uiteengezet welke consequenties dergelijke ingrepen kunnen hebben op de zowel de ruimtelijke opbouw van dorpen als de sociale cohesie. Het enkel ‘afdwingen’ van dergelijke ambities heeft grote ruimtelijke en financiële consequenties en vraagt een zeer zorgvuldige ruimtelijke verdeling en inpassing.

Antwoord

Eerder gemaakte, nog te maken of te actualiseren regionale afspraken over voldoende betaalbare woningen en de ambities van het Rijk over betaalbaarheid sluiten elkaar bij voorbaat niet uit, maar kunnen elkaar versterken. Beide onderstrepen immers de prioriteit voor het daadwerkelijk realiseren van voldoende betaalbare woningbouw.

De provincie heeft oog voor de ruimtelijke en financiële knelpunten die zich kunnen voordoen bij de realisatie van de (betaalbare) woningbouwopgave. Als provincie vragen we daarbij niet het onmogelijke, maar wel hetgeen maximaal mogelijk is. Onder andere door het aanbieden van diverse subsidiemogelijkheden en de inzet van extra expertise ter ondersteuning. De woonregio maakt ook al enkele jaren gebruik van deze subsidiemogelijkheden.

A004-VW085 Wonen

De indiener citeert de volgende passage: "Bij de komst of uitbreiding van nieuwe bedrijvigheid bestaat er een verplichting om bij initiatieven die leiden tot een aanzienlijke toename van de huisvestingsbehoefte, onderzoek te doen naar het effect op de huisvesting en tevens aan te geven hoe in de extra behoefte wordt voorzien."

De indiener begrijpt dat ongebreidelde groei van bedrijven met een arbeidsbehoefte die niet lokaal of regionaal ingevuld kan worden, dan wel deels of uitsluitend via arbeidsmigratie ingevuld wordt, tot ongewenste vraagstukken kan leiden. Tegelijkertijd dient de balans tussen het vestigingsklimaat en de eventuele negatieve bijeffecten goed bewaakt te worden. De indiener stelt voor provinciale afstemming te bewerkstelligen alvorens een verbodsbepaling op te nemen in één der provincies. Zo wil de indiener graag meedenken.

Antwoord

De provincie vindt het van belang dat bij nieuwe bedrijfsontwikkelingen wordt nagedacht over de huisvestingsbehoefte van de werknemers. Het is een onderdeel van de afweging van alle relevante belangen en aspecten die de gemeente sowieso moet doen bij het mogelijk maken van een nieuwe ontwikkeling. Het kan ook mede bepalend zijn voor de locatiekeuze. De regeling in de verordening vraagt aan de gemeente om dit aspect nadrukkelijk mee te nemen in de afweging en hierover een gemotiveerd besluit te nemen. Het gaat dus niet om een verbodsbepaling. En het belang van een goed vestigingsklimaat wordt niet uit het oog verloren. Vanzelfsprekend zijn wij gaarne bereid de vraagstukken die hiermee samenhangen met u te bespreken.

A005 - Gemeente Nissewaard

A005-VA001 Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijk gebied

De indiener stelt de provincie voor om net als de provincie Zeeland een lijst met zogenaamde Nieuwe Economische Draggers op te nemen in het Omgevingsplan. In deze lijst staan mogelijke nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven en vervolgvactiteiten bij voormalige agrarische bedrijven vermeld. Met een dergelijke lijst is er volgens de indiener van tevoren meer duidelijkheid over de activiteiten die in ieder geval toelaatbaar zijn binnen het provinciaal beleid en waarmee overleggen over ieder afzonderlijk initiatief voorkomen kunnen worden. De indiener ziet ook graag dat de lijst niet limitatief wordt, maar dat over functies die niet op de lijst staan ook overlegd kan worden. De indiener vraagt zich verder af hoe de gebiedsplannen voor de transitiegebieden Groene Hart en Zuid-Hollandse Delta zich gaan verhouden tot haar omgevingsvisie en vraagt zich af of ze verplicht wordt deze plannen op te nemen in haar visie of dat ze haar visie daarvoor moet wijzigen.

Antwoord

De provincie wil gebiedsgericht, integraal en op het regionale schaalniveau sturen op het realiseren van beleidsdoelen en bij het gebied passende ruimtelijke ontwikkelingen ('de juiste ontwikkeling op de juiste plek'). Dat vraagt om gebiedsgericht maatwerk. Een generieke lijst met mogelijke nevenactiviteiten past daar niet bij.

Het Groene Hart en de Zuid-Hollandse Delta worden op dit moment niet aangewezen als transitiegebied als bedoeld in de voorliggende beleidsaanpassing. Indiener doelt hier waarschijnlijk op de gebiedsprogramma's die worden gemaakt voor het Groene Hart en de Zuid-Hollandse Delta, als onderdeel van het omgevingsprogramma. Deze krijgen de status van programma onder de omgevingswet en zijn daarmee zelfbindend voor de provincie. Het is aan de gemeenteraden om te besluiten of een provinciaal programma leidt tot een aanpassing van de eigen omgevingsvisie.

A005-VW012 Toekomstbestending bouwen

De indiener is het niet eens met de door de provincie gestelde voorwaarden voor bouwen buiten bestaand stads- en dorpsgebied zoals dit in de provinciale omgevingsvisie staat, omdat dit volgens de indiener niet in overeenstemming lijkt te staan met de terughoudendheid bij bodemdalingsgevoelige gebieden. De indiener houdt in verband met de huidige woningbouwopgave liever alle opties open, zowel in- als uitbreiding.

De indiener ziet ook niet in waarom hogere kosten als reden voor de terughoudendheid worden genoemd, aangezien bodemdaling ook bij binnenstedelijk bouwen aan de orde is.

Antwoord

De provincie heeft de voorkeur voor primair bouwen binnen bestaand stedelijk en dorpsgebied om meerdere redenen. Het bodem- en watersysteem krijgt meer aandacht in de nationale en regionale ruimtelijke ordening. De toekomstbestendigheid van Zuid-Holland vinden wij erg belangrijk. De potentieel hoge aanleg- en beheerskosten zijn voor de provincie reden extra om terughoudend te zijn bij het toevoegen van nieuwe bouwlocaties buiten bestaand stads- en dorpsgebied in bodemdalingsgevoelige gebieden. Wanneer een locatie extra uitdagingen kent, komen daar vaak ook extra kosten bij kijken. De provincie wil hierbij samen met de gemeenten en regio's tot maatwerk komen in de regionale visies, op gebied van werklocaties en wonen. Momenteel loopt er een onderzoek naar klimaat, water en bodem, om de informatie bij elkaar te brengen en zo het onderlinge gesprek te verrijken.

A005-VW013 Verstedelijking - functiemenging

De indiener vraagt zich af of 6.10f betekent dat wanneer een gemeente een nieuwe woonwijk wil realiseren, gemotiveerd moet worden waarom er in de wijk geen bedrijvigheid mogelijk wordt gemaakt. De indiener stelt dat wonen en bedrijvigheid juist gescheiden worden om overlast te voorkomen. Alleen categorie 1- en 2-bedrijven kunnen in de nabijheid van woningen gerealiseerd worden. Ook bieden veel gemeenten in hun bestemmingsplannen al mogelijkheden voor uitoefening van kleinschalige bedrijvigheid/beroepen aan huis waarmee functiemenging deels al gerealiseerd wordt.

De indiener voegt hieraan toe dat als hiermee bedoeld wordt dat er meer mogelijkheden voor wonen op bedrijventerreinen zouden moeten komen, dat wat haar betreft dit alleen kan voor de huisvesting van personen wiens huisvesting daar noodzakelijk is ten behoeve van beheer en/of toezicht op het bedrijf (en onder de voorwaarde dat er geen belemmering is voor de bedrijfsvoering van omliggende bedrijven).

Antwoord

Het nieuwe artikel beoogt gemeenten aan te sporen om na te denken over mogelijkheden voor functiemenging. Nu wordt er nog vaak automatisch uitgegaan van functiescheiding en monofunctionele ontwikkeling, met name als het gaat om wonen en werken. De provincie doelt dan om functies die elkaar verdragen, dus bijvoorbeeld de combinatie van wonen en lichte bedrijvigheid. Functiemenging biedt allerlei voordelen. Zo bevordert dit zuinig en efficiënt ruimtegebruik. Reisafstanden worden verkleind door het bij elkaar brengen van wonen en werken. Ook ontstaat meer draagvlak voor voorzieningen. Het is in feite een natuurlijke situatie: van oudsher worden dorpen en steden gekenmerkt door een mengeling van functies. Vanzelfsprekend blijft er behoefte aan bedrijventerreinen die exclusief bedoeld zijn voor bedrijven met een hogere milieucategorie. Voor het behoud van deze terreinen hebben wij specifiek beleid ontwikkeld. Op deze terreinen is dus weinig of geen ruimte voor functiemenging.

A006 – Gemeente Rotterdam

A006-ZZ002 Begrenzing NNN in de Oranjabonnen in Hoek van Holland

De zienswijze heeft betrekking op het gebied de Oranjabonnen in Hoek van Holland. De gemeente verzoekt om het natuurgebied, zoals vastgelegd in het bestemmingsplan 'Oranjabonnen' (vastgesteld op 30 september 2021), in de Omgevingsverordening op te nemen door de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) gelijk laten vallen met de bestemming Natuur (donkergroen) in het bestemmingsplan 'Oranjabonnen'. Delen van het natuurgebied zijn nog niet opgenomen in de Omgevingsverordening. Er zijn twee bijlagen toegevoegd om dit punt verder te duiden. Zie het verschil tussen de twee bijlagen als Natuur of NNN bestemd voor wat betreft het plan Natuur in de Bonnen, dit is circa 58 hectare.

Antwoord

We stemmen in met deze voorgestelde uitbreiding van het NNN om de volgende redenen.

- De functie natuur is in het bestemmingsplan Oranjabonnen nu planologisch geborgd. Het democratische proces ten aanzien van de functiewijziging heeft reeds plaatsgevonden bij de bestemmingsplanwijziging en de aanpassing is al eerder in 2018 in het Kaderbesluit Groen aangekondigd. Daarom kan de aanpassing in de Omgevingsverordening beschouwd worden als een technische wijziging.
- De Statencommissie Duurzame Ontwikkeling op 11 april 2018 heeft brede steun gegeven voor het opnemen van het gebied op te nemen in het NNN.
- Het past binnen de doelstellingen van de NNN-opgave. De extra hectares sluiten aan op het reeds bestaande NNN-ontwikkelingsgebied Bonnenpolder.
- Het inrichtingsplan 'Natuur in de Bonnen' past binnen de uitgangspunten van het Ontwikkelplan Oranjabonnen. Dit houdt onder andere in dat recreatieve verbindingen onderdeel zijn van het plan. Al is natuur de hoofdoelstelling, recreatie is een neven doelstelling. Binnen de bestemming natuur zal de eerder toegekende 3,6 mln. voor recreatieve verbindingen bijdragen aan een goede beleving van dit nieuwe natuurgebied.

De aanpassing heeft niet tot gevolg dat er extra stikstofbeperkingen nodig zijn voor dit gebied, dan waarmee als rekening is gehouden. Daarbij verdwijnt de aanwezige agrarische functie, qua stikstof is dat dan sowieso een gunstige ontwikkeling.

Deze zienswijze is daarom gegrond. Aan het NNN gebied wordt 58 hectare toegevoegd door wijziging van kaart 7 van de Omgevingsverordening.

A007 – Gemeente Schiedam

A007-GB006 Grote buitenstedelijke bouwlocaties

De locatie Polderweg/Schiekade in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening is aangewezen als grote buitenstedelijke bouwlocatie. De indiener is van mening dat hier geen sprake is van een buitenstedelijke locatie, maar van een locatie gelegen binnen het bestaande stad- en dorpsgebied. De indiener verzoekt de provincie te onderbouwen en te motiveren waarom een locatie die volledig is omsloten door stedelijke bebouwing wordt aangemerkt als buitenstedelijke locatie.

Antwoord

De locatie Polderweg/Schiekade staat al langere tijd op de 3 hectare kaart. De locatie is enerzijds ingeklemd tussen bebouwde gebieden, maar heeft anderzijds nog duidelijk karaktertrekken van landelijk gebied. Bovendien ligt de locatie in een uitloper vanuit het landelijk gebied. Dit laatste is voor de provincie doorslaggevend. De provincie stelt zich daarom op het standpunt dat het hier nog steeds gaat om een locatie buiten bestaand stads- en dorpsgebied (BSD). Vandaar dat wij deze locatie ook hebben opgenomen als grote buitenstedelijke bouwlocatie op de zogenaamde 3 hectare kaart. Na realisering van deze locatie beschouwen wij het gebied als BSD.

Overigens biedt het opnemen van deze locatie op de 3 hectare kaart ook zekerheid voor de gemeente. Ook de rechter zou immers kunnen concluderen dat hier gaat om een locatie buiten bestaand stads- en dorpsgebied. De definitie in de regelgeving van het Rijk is namelijk niet scherp en biedt ruimte voor interpretatie door de rechter.

A007-VW014 Huisvesting arbeidsmigranten

Volgens de indiener is het op grond van vaste jurisprudentie (ECLI:NL:RVS:2014:193) niet toegestaan om bouwkundige eisen te stellen aanvullend op het Bouwbesluit 2012, zoals deze wel worden gesteld in de normen set voor huisvesting van arbeidsmigranten van de Stichting Normering Flexwonen die in artikel 6.10g van de Omgevingsverordening en artikel 7.45i van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening zijn toegevoegd. Voor dergelijke zaken geldt volgens de indiener op grond van het Bouwbesluit 2012 reeds een uitputtende regeling die maakt dat het stellen van aanvullende eisen ook om die reden niet is toegelaten. De indiener onderschrijft de ambities van de provincie voor een kwalitatief goede huisvesting voor arbeidsmigranten, maar voelt zich met dit voorliggend voorstel gedwongen te handelen in strijd met de wet en verzoekt de provincie dan ook de betreffende bepalingen niet toe te voegen aan de omgevingsverordening.

Antwoord

Er is geen aanleiding om ten aanzien van de SNF-normen uit het Bouwbesluit 2012/BBL zwaardere eisen op te nemen in de Omgevingsverordening. Dit wordt dan ook niet gedaan. In de toelichting op de omgevingsverordening is aangegeven om welke specifieke onderdelen van de SNF-normering het gaat, vanuit het oogpunt van een goed woon- en leefklimaat of vanuit het oogpunt om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving te bereiken en in stand te houden. Dit zijn onderdelen die betrekking hebben op een goede ruimtelijke ordening. Het is van provinciaal belang dat een goed woon- en leefklimaat voor arbeidsmigranten wordt gereguleerd gezien bestaande misstanden. Wel wordt daarnaast aangegeven dat de provincie graag ziet dat partijen voldoen aan alle normen van de Stichting.

Wij zien dan ook geen reden om de bepalingen aan te passen.

A007-ZZ003 Frequentie herzieningen

De indiener meent dat de provincie het provinciaal omgevingsbeleid te frequent herziet en begrijpt niet waarom zowel de huidige als de toekomstige omgevingsverordening vrijwel parallel gewijzigd wordt. In de Nota van Beantwoording van de Herziening Omgevingsbeleid 2021 heeft de provincie aangegeven de opmerking van de indiener om frequenties van actualisaties te beperken ter harte te nemen. De provincie houdt zich hier echter niet aan getuige de wijziging van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de komende herziening van de Module Energietransitie. De indiener is van mening dat de frequentie en samenhang tussen de verschillende herzieningen het proces onoverzichtelijk maakt en zorgt voor onduidelijkheid en onzekerheid bij lopende procedures. De indiener herhaalt daarom haar verzoek de frequentie van actualisaties te beperken en te stoppen met actualisaties van de nog geldende Omgevingsverordening. Daarnaast verzoekt de indiener ook betere participatie in het voortraject dat leidt tot herziening van provinciaal beleid.

Antwoord

In de overgangsfase van de huidige wetgeving naar de Omgevingswet is het helaas onontkoombaar dat er meerdere procedures naast elkaar lopen. De provincie moet immers zowel blijven voldoen aan de huidige wetgeving, als gesteld staan voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarom worden beleidsaanpassingen zowel verwerkt in de thans geldende verordening, als in de straks geldende verordening (die van kracht wordt na inwerkingtreding van de Omgevingswet). De provincie heeft hiervoor gekozen vanwege de onzekerheid over het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het is overigens ook in het belang van de gemeenten om de verordening 'up to date' te houden. Een deel van de aanpassingen vloeit voort uit verzoeken van gemeenten. Om het aantal procedures te beperken worden herzieningen zoveel mogelijk gebundeld. Daarom bevat de Module Ruimte en Wonen meerdere onderwerpen. Ook voor de toekomst zullen we zoveel mogelijk gebruik maken van gebundelde herzieningen.

Voor het najaar van 2022 staat op de planning het ontwerp van een gebundelde herziening 'wonen en werken'.

Participatie is tot nu toe vooral per onderwerp gedaan. De wijze van participatie kan daarom sterk verschillen, omdat ieder onderwerp om een andere vorm van participatie vraagt. Voor toekomstige procedure zal de provincie daarnaast ook voor alle onderwerpen gezamenlijk de mogelijkheid van participatie bieden.

A007-ZZ004 Integrale beleidskeuzes

Volgens de indiener vraagt het Omgevingsbeleid om integrale beleidskeuzes omdat het niet mogelijk is om alle ambities op de schaars beschikbare ruimte te realiseren. De sectorale benadering in de omgevingsverordening biedt naar de mening van de indiener onvoldoende ruimte voor maatwerk en een integrale beoordeling. Dit bemoeilijkt het realiseren van ambities van zowel de indiener als de provincie. De indiener verzoekt de provincie dan ook om te beoordelen of het stellen van aanvullende regels een bijdrage of juist een beperking vormt voor het realiseren van deze beleidskeuzes.

Als voorbeeld noemt de indiener de regel inzake functiemenging. Deze regel beperkt volgens de indiener de mogelijkheden om binnen het bestaande stad- en dorpsgebied woningen te bouwen. De indiener ziet een welhaast onmogelijke opgave ontstaan waarbij bijna elke ontwikkeling altijd wel een provinciale regel is waar niet aan wordt voldaan. De indiener noemt een dergelijk werkwijze onwenselijk en zegt dat dit zorgt voor onzekerheid bij ontwikkelaars en vertraging van projecten.

Antwoord

Het omgevingsbeleid bestaat uit meerdere lagen. De bovenste laag omvat de ambities. De ambities zijn uitgewerkt in beleidsdoelen, die op hun beurt zijn uitwerkt in beleidskeuzes. De integrale beleidskeuzes komen het duidelijkst in de ambities naar voren. De beleidskeuzes zijn concreter geformuleerd en hebben mede daarom soms een sectoraal karakter. De beleidskeuzes moeten daarom in samenhang worden gelezen met de ambities en beleidsdoelen. En ook in samenhang met andere beleidskeuzes. Bij het formuleren van nieuw beleid houdt de provincie zoveel mogelijk rekening met het overlaten van beleidsruimte aan de gemeente. Dit geldt ook voor het genoemde voorbeeld van functiemenging. De provincie legt met deze nieuwe regel geen beperkingen op, maar wil juist stimuleren dat gemeenten nadenken over de mogelijkheden van functiemenging. Tevens is de provincie er van doordrongen dat juist op het terrein van functiemenging kansen liggen bij inbreidingsopgaven.

A008 – Gemeente Den Haag

A008-VW073 Verstedelijking

De indiener zegt de uitbreiding van teksten gericht op toekomstbestendige verstedelijking van harte te ondersteunen. Hierop geeft de indiener aan dat deze manier van anders omgaan met de ruimtelijke opgaven, door evenwichtiger te kijken naar de bodem- en ondergrond, de netwerken en de bebouwde omgeving, ook nadrukkelijk een plek gegeven is in het Ambitiedocument omgevingsvisie Den Haag 2050.

Antwoord

De provincie heeft hiervan verheugd kennisgenomen.

A008-VW074 Verstedelijking

De indiener geeft aan de 'ladder voor duurzame verstedelijking' om bouwen binnen bestaand stads- en dorpsgebied te bevorderen ten volle te ondersteunen. Wel vraagt de indiener zich af hoe het voornemen om deze ladder voor duurzame verstedelijking op (sub)regionaal niveau toe te passen en daarvoor met de samenwerkende gemeenten een gezamenlijk beeld te ontwikkelen van de ontwikkelmogelijkheden binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied, samenhangt met de provinciale verstedelijkingsstrategie en het verzoek van het Ministerie van BZK aan de provincie om de nationale opgaven (waaronder woningbouw) en doelen ruimtelijk te vertalen en te combineren met decentrale opgaven. De indiener ziet op dit punt graag een inhoudelijke en een procesmatige reactie.

Antwoord

De provincie hanteert de Ladder voor duurzame verstedelijking. Daarnaast volgt de provincie de lijn van de Verstedelijkingsstrategie Zuid-Holland. Voor ontwikkelmogelijkheden kijkt de provincie altijd naar de juiste plek, waarbij het voor de provincie gaat om de regionale schaal. Ook komen er nieuwe ruimtelijke vraagstukken op de provincie af. De inzet hierop verrichten wij zoveel mogelijk binnen de bestaande kaders en ontwikkelingen en laten wij primair landen binnen bestaand stads- en dorpsgebied. De nieuwe ruimtelijke vraagstukken leiden ook tot een proces in samenwerking met het Rijk. 1 oktober 2022 of daarna krijgt de provincie de bouwstenen voor de ruimtelijke puzzel aangereikt. 1 juli 2023 is de deadline voor de ruimtelijke puzzel vanuit de provincie om deze richting het Rijk te brengen.

A008-VW075 Wonen

De indiener geeft aan zich te kunnen vinden in een aantal doelstellingen op het gebied van wonen, zoals het voornamelijk bouwen in bestaande stads- en dorpskernen en het voorzien in voldoende betaalbare woningen. De indiener is van mening dat de provincie, naar de doelstelling van het Rijk, een norm van 30% huurwoningen zou moeten opleggen.

Antwoord

De provincie is op de hoogte van de ambities van het Rijk met betrekking tot een streefpercentage van 30% sociale huurwoningen in de woningvoorraad per gemeente. Rijk en provincie zullen hierover afspraken maken. In een volgende herziening zal de provincie meer helderheid geven over deze afspraken en de betekenis hiervan voor de toepassing van het Omgevingsbeleid en de implementatie van de afspraken in het Omgevingsbeleid. Het kan daarbij ook gaan om het percentage sociale huurwoningen.

A008-VW076 Wonen

De indiener vraagt aandacht voor de uitvoering en zou graag zien dat in ieder geval voor betaalbare koopwoningen wordt aangesloten op de landelijke prijsgrenzen zodat deze categorie in omgevingsplannen kan worden opgenomen. Daarnaast wil de indiener graag concrete normen terugzien voor middel dure huurwoningen en betaalbare koopwoningen in het omgevingsbeleid en een heldere visie op de uitvoerbaarheid van de beleidswensen voor deze woningbouwcategorieën, met oog voor financiën en instrumentarium.

Antwoord

De provincie wil zorgdragen voor voldoende betaalbare woningen. Het gaat daarbij om woningen voor de doelgroepen voor de sociale sector en woningen voor de middeninkomensgroep. Ten aanzien van de sociale huursector, volgen we de landelijke inkomensgrenzen voor (passend) toewijzen en huurbeleid. In de vorige herziening 2021 en aangevuld in deze ontwerpherziening is uiteengezet wat ons beleid is bij de invulling van het uitgangspunt en begrippen zoals middeninkomen en betaalbaar.

Wij hebben aangegeven hoe wij het begrip middeninkomen definiëren en kijken vervolgens naar welke prijsklassen voor deze groep haalbaar/betaalbaar zijn volgens gangbare normen. In deze ontwerpherziening is al aangegeven dat de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor eind 2022 afspraken wil maken met de provincies over woningbouw. Die afspraken gaan onder meer over voldoende betaalbare woningbouw, waaronder middenhuur en sociale huurwoningen. De afspraken met de minister kunnen gevolgen hebben voor de toepassing van ons beleid en mogelijk leiden tot bijstelling van ons beleid.

De minister werkt aan voorstellen voor de regulering van het middenhuursegment. De precieze uitwerking wil de minister voor einde 2022 vormgeven, waarna inwerkingtreding van wetgeving per januari 2024 is voorzien. Afhankelijk van deze rijksuitwerking kan ons tot op heden geformuleerde beleid mogelijk wijzigen op het punt van definities. Indien mogelijk is aansluiting bij de invulling van begrippen op rijksniveau wenselijk. Tot het moment van rijksregulering en besluitvorming daarover gaan wij uit van ons provinciaal omgevingsbeleid.

A008-VW077 Wonen

Het verbaast de indiener dat de provincie huisvesting van arbeidsmigranten in principe als een stedelijke functie beschouwt. Voor wat betreft huisvesting op bouwlocaties (tijdelijk) en bedrijventerreinen is de indiener van mening dat de eisen die de provincie daaraan stelt met betrekking tot zichtbaarheid naar de openbare weg en nabijheid van voorzieningen niet relevant en te beperkend zijn voor korte termijn (short-stay). Hierin zou onderscheid gemaakt kunnen worden tussen enerzijds short-stay en anderzijds mid-stay en long-stay.

Antwoord

De provincie ziet huisvesting van arbeidsmigranten als stedelijke functie. Het is ongewenst als arbeidsmigranten, of ze hier zijn voor short- mid-of longstay, worden "weggestopt". Ook voor genoemde locaties geldt dat voorwaarden van nabijheid voorzieningen en zichtbaarheid daarom relevant zijn.

De provincie is altijd bereid in een vroeg stadium het gesprek met de gemeente aan te gaan over de mogelijkheden en om mee te denken over de komst van huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten op bedrijventerreinen en bouwlocaties. Indien in een specifieke situatie de regels onevenredig belemmerend werken kan in overleg met de provincie worden gekeken naar afwijking voor maatwerk.

Er is derhalve geen aanleiding om de tekst te wijzigen.

A008-VW078 Wonen

De indiener ondersteunt de lijn om bij de komst of uitbreiding van nieuwe bedrijvigheid de verplichting om bij initiatieven die leiden tot een aanzienlijke toename van de huisvestingsbehoefte, onderzoek te doen naar het effect op de huisvesting en bovendien aan te geven hoe in de extra behoefte wordt voorzien. Tegelijkertijd lost dit volgens de indiener slechts een deel van de toekomstige problemen op, zoals een toenemende huisvestingsvraag bij bestaande bedrijven of voorzieningen zoals de zorg. Er ontbreekt naar de mening van de indiener dan ook een provinciale visie op de huidige tekorten en op de overbewoning in de bestaande voorraad die daarvan het gevolg is.

Antwoord

De genoemde problematiek van overbewoning en tekorten aan locaties is bekend bij de provincie. In de toekomstige woonzorgvisies zullen gemeenten beschrijven hoe zij voorzien in de woon- en zorgbehoeften van diverse aandacht groepen, waaronder arbeidsmigranten. De provincie zal hier een toetsende rol vervullen. Op die manier zullen vraag en aanbod meer in evenwicht gebracht moeten worden. Daarnaast geeft de provincie in de herziening meer ruimte voor huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten in de greenport en (in beperkte mate) aan de rand van BSD. De provincie blijft graag met gemeenten en regio's in gesprek over hoe vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en om mee te denken over de mogelijkheden en komst van huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten. Wij zien geen aanleiding om de tekst aan te passen.

A008-VW079 Wonen

Als laatste pleit de indiener voor het opnemen van concrete kwantitatieve en kwalitatieve normen op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten in het omgevingsbeleid, en het verplichten om in de regionale woonvisies aandacht aan de huisvesting van deze doelgroep te besteden.

Antwoord

Zie antwoord op zienswijze A008-VW078.

A008-ZZ024 Actualisering bedrijventerreinenkaart

De indiener zegt te kunnen begrijpen dat de provincie inzet op het 'beschermen' van en voldoende ruimte wil bieden aan HMC-bedrijvigheid, watergebonden bedrijventerreinen en minimale milieucategorieën. Echter zegt ze de koers voor de Binckhorst helder te hebben en ziet ze daar (op termijn) geen ruimte voor bedrijven die geluid-, verkeers-, stof- of geurhinder veroorzaken. Met deze opmerking wil de indiener ook meteen een koppeling leggen met het voorstel artikel 6.10f toe te voegen binnen de ontwerp herziening. De provincie stelt hierin voor dat een bestemmingsplan, dat voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling- met de functies wonen of bedrijven, rekening houdt met de mogelijkheden voor functiemenging. De indiener kan zich gedeeltelijk in dit voorstel vinden. Ze vindt het te stellig geformuleerd dat door een sterke inzet op functiemenging, bedrijventerreinen efficiënter kunnen worden benut door bedrijven die daar vanwege geluid-, verkeers-, stof- of geurhinder ook echt moeten zitten. Functiemenging zou wat de indiener betreft geen doel op zich moeten zijn. Voorop moet staan naar welk type kwaliteiten aan woon- en /of werkmilieu wordt gestreefd. De indiener gaat graag met de provincie in overleg om te komen tot een passende aanduiding op de bedrijventerreinenkaart met daarbij behorende toelichtende teksten in de visie en de verordening.

Antwoord

Momenteel werkt de provincie Zuid-Holland het Woon-werkakkoord (WWA) Haaglanden uit met de gemeenten Den Haag, Delft, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. Voor de uit te plaatsen bedrijven, met een compensatieplicht conform artikel 6.12 Omgevingsverordening, is het noodzakelijk dat er acceptabele alternatieve locaties geregeld worden door middel van een compensatieplan. Tot slot

stuurt de provincie Zuid-Holland op functiemenging waar mogelijk is. Dit betekent dat in de nabijheid van HMC-bedrijvigheid niet wordt gestuurd op functiemenging.

De Binckhorst wordt momenteel nog als traditioneel bedrijventerrein, inclusief aanduiding watergebonden, weergegeven in de omgevingsverordening. Het vigerende omgevingsplan Binckhorst heeft de bestemming transformatiegebied. Binnen deze bestemming wordt transformatie van bedrijven mogelijk gemaakt, echter bestaande bedrijven worden ook beschermd in bijlage 2 van de regels. De bestaande rechten van deze bedrijvigheid vinden wij van provinciaal belang daar waar het gaat om bedrijven met milieucategorie 3 en hoger, danwel overeenkomstige milieuzones. Deze locaties worden daarom beschermd in onze omgevingsverordening. De provincie heeft de compensatieplichtige bedrijvigheid in kaart gebracht en gaat hierover graag in overleg met de gemeente. Na overleg over de bedrijvigheid op deze kaart zal de provincie de kaart aanpassen in een volgende herziening van het Omgevingsbeleid.

A009 – Gemeente Molenlanden

A009-GB008 Actualisering 3 hectare-kaart, Omgevingsverordening

De indiener zegt verheugd te zijn dat de locatie 'Achter de Wetering' (Giessenburg) opgenomen is op de 3ha-kaart, net als dat de NNN herbegrensd wordt vanwege de beoogde uitbreiding van het bedrijf Damsteegt te Oud-Alblas.

De indiener verzoekt de provincie wat betreft de actualisering van de bedrijventerreinenkaart de locatie 'Parallelweg' (Schelluinen) op te nemen op de kaart met grote buitenstedelijke bouwlocaties (3ha-kaart) en in de tabel 'bedrijventerreinen zachte capaciteit'. De locatie betreft het uitbreiden van bedrijfsterrein met 9ha. De indiener geeft aan een visie bedrijventerreinen te ontwikkelen omdat er een langdurig en groot tekort aan bedrijfslocatie in de gemeente en regio is. De locatie 'Parallelweg' kan volgens de indiener in de nijpende behoefte voorzien (voor meer informatie, zie zienswijze en ambtelijke afstemming tussen gemeente en provincie).

Antwoord

De voorliggende herziening Ruimte en Wonen voorziet in een aantal wijzigingen van de 3 hectare kaart voor nieuwe woningbouwontwikkelingen. De regio's werken momenteel aan nieuwe regionale bedrijventerreinenvisies en zullen deze ter aanvaarding aan ons college voorleggen. Op basis van de nieuwe regionale bedrijventerreinenvisies kan integraal worden beoordeeld of er ook voor bedrijventerreinen wijzigingen aan de 3 hectare kaart kunnen worden voorgesteld.

In zijn algemeenheid wordt nog opgemerkt dat toevoegingen aan de 3 hectare kaart eerst door ons als ontwerp ter inzage worden gelegd, zodat iedereen daarop kan reageren. Een nieuwe locatie wordt in beginsel dus niet toegevoegd naar aanleiding van een zienswijze en kan pas bij een volgende herziening worden opgenomen.

A009-VA002 Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijk gebied, Omgevingsvisie en artikel 6.9 lid 13 Omgevingsverordening

De indiener geeft de provincie mee dat de grond van stoppende boeren haars inziens primair beschikbaar zou moeten blijven voor (jonge) agrarische ondernemers om te werken aan maatschappelijke opgaven. De indiener geeft aan voor vrijkomende agrarische bebouwing aan ruilverkavelingswegen een intensief participatietraject te hebben doorlopen, waarbij de provincie ook betrokken was. De indiener geeft aan te willen kunnen blijven rekenen op een betrokken provincie die meedenkt, kennis inbrengt en ondersteunt. Echter, de aangekondigde mogelijkheid in de ontwerp-Omgevingsverordening dat GS een transitiegebied aan kan wijzen, beschouwt de indiener als een inbreuk op de gemeentelijke taken en bevoegdheden. De indiener verzoekt de provincie daarom om het voorgestelde lid 13 met deze formulering te schrappen of ten minste toe te voegen dat een transitiegebied niet wordt aangewezen zonder instemming van de betrokken gemeente(n) en dat allereerst wordt gezocht of aangesloten kan worden bij reeds bestaande samenwerkingsverbanden en bij reeds bestaande gebiedsprocessen en gebiedsplannen.

De indiener stelt de provincie voor om in de Omgevingsvisie op te nemen om op dit gebied met gemeenten en eventuele andere, betrokken partijen te onderzoeken op welke wijze samenwerking en/of ondersteuning tot het beste resultaat leidt.

Volgens de indiener betekent de passage dat een bestemmingsplan rekening dient te houden met een gebiedsplan, dat er extra regeldruk bij komt en minder mogelijkheden zijn voor flexibiliteit en maatwerk. Dit terwijl er volgens de indiener juist maatwerk nodig is in het landelijk gebied, wat een gemeente het beste kan beoordelen. Om die reden verzoekt de indiener de passage in de Omgevingsverordening dat een bestemmingsplan rekening dient te houden met een gebiedsplan, te schrappen.

Antwoord

We nemen kennis van de visie van de indiener over de toekomst van het veenweidegebied. De provincie werkt met de gemeenten en andere gebiedspartners samen aan de veenweidestrategie en daaruit voortkomende processen. Die samenwerking zetten we graag voort in de totstandkoming van (deel)gebiedsplannen, zoals deze in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) worden gemaakt.

De NPLG-gebiedsplannen zijn primair gericht op realisatie van de doelstellingen van het NPLG. Ze omvatten geen integraal afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied, zoals voor nieuwe functies bij vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. Dergelijke ontwikkelingen beoordeelt de provincie conform het vigerende omgevingsbeleid per casus.

Het is de intentie van de provincie om een aantal specifieke gebieden waar de komende tijd veel agrarische bedrijfsbebouwing vrijkomt aan te wijzen als transitiegebied. De verwachting is dat dit deelgebieden zullen zijn binnen de gebiedsplannen NPLG. Voor deze specifieke gebieden wordt het op te stellen NPLG-(deel)gebiedsplan dan verbreed met een ruimtelijk gebiedsplan, dat ruimtelijke structurerende keuzes en principes omvat. Op grond van een door GS vastgesteld ruimtelijk gebiedsplan kan worden beoordeeld of een voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling binnen dit gebied passend is. Dit betekent dat de provincie in transitiegebieden vooraf stuurt op gebiedsniveau en niet meer per casus op kavelniveau. Dit past bij de rol van de provincie om gebiedsgericht, integraal en op het regionale schaalniveau te sturen op ruimtelijke ontwikkelingen.

Een ruimtelijk gebiedsplan voor een transitiegebied ontwikkelen we bij voorkeur samen met de betreffende gemeente(n) en andere gebiedspartners, aansluitend op de gebiedsplannen NPLG. We stellen het zeer op prijs als we hierin gezamenlijk kunnen optrekken. Wij vinden het niet passend om een formeel instemmingsrecht van gemeente(n) op te nemen in de verordening. De provincie heeft hierin eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden, gericht op de realisatie van provinciale en nationale belangen.

Als gevolg van dit antwoord vervang de provincie de term 'gebiedsplan' door 'ruimtelijk gebiedsplan', om voldoende onderscheid te houden met de gebiedsplannen NPLG.

A009-VW023 Huisvesting arbeidsmigranten

De indiener waardeert de insteek van de provincie om de mogelijkheden voor huisvesting van arbeidsmigranten te verruimen. De indiener is echter ook van mening dat het niet voldoende is als er alleen aan de (buiten)rand van BSD gezocht mag worden. Vanwege de druk op de woningmarkt ziet de indiener aanleiding om snelheid te maken en naar andere oplossingen te kijken, ook om te voorkomen dat arbeidsmigranten vaak gehuisvest worden in de reguliere woningvoorraad. De indiener ziet voornamelijk mogelijkheden buiten BSD en verzoekt de provincie daarom ook om de verruiming van het provinciale beleid hierop te heroverwegen en verdergaand te verruimen zodat bijvoorbeeld ook functieverandering van bebouwde locaties buiten BSD mogelijk wordt voor dit doel.

Antwoord

Onder het huidig recht is het mogelijk om buiten de bebouwde kom de functie van leegstaande panden en gebouwen te wijzigen naar logies voor de huisvesting van arbeidsmigranten o.g.v. de kruimelregeling art 4 lid 9 bijlage II van het Besluit omgevingsrecht. In bijlage VIII van de Omgevingsverordening is een aantal situaties beschreven waarop de instructieregels voor de bestemmingsplannen wel of niet van toepassing zijn. De Omgevingsverordening is niet van toepassing bij het omzetten van leegstaande panden naar de functie logies voor arbeidsmigranten. Dit is reeds staand beleid. Van de hierboven beschreven mogelijkheid kan gebruik worden gemaakt.

Wij zijn ons ervan bewust dat het voor gemeenten buiten de greenports niet altijd gemakkelijk is om ruimte binnen BSD (of eventueel aan de rand indien mogelijk of via transformatie in het buitengebied) te vinden. We blijven evenwel benadrukken dat mogelijkheden voor huisvesting van arbeidsmigranten, net als voor andere woningzoekenden, primair binnen bestaand stads- en dorpsgebied moeten worden geboden. Dit volgt ook uit de ladder voor duurzame verstedelijking. Tevens speelt een ander provinciaal belang, te weten het open en goed beleefbaar houden van het landschap in gebieden waar een beschermingscategorie geldt. In deze gebieden is de huisvesting van arbeidsmigranten om die reden dan ook beperkt tot bovengenoemde. Wij zien daarom geen aanleiding om het provinciale beleid in genoemde zin te verruimen. Over concrete casussen is vroegtijdig overleg tussen provincie en gemeente wenselijk.

A009-VW024 Huisvesting arbeidsmigranten

De indiener plaatst een kanttekening bij het nieuwe artikel 6.10g3 van de Omgevingsverordening: een arbeidsmigranten-effectonderzoek bij de voorbereiding van bestemmingsplannen c.q. omgevingsplannen. De indiener ondersteunt het verzoek van het Netwerk Economie Zuid-Holland Zuid, om deze nieuwe verplichting in geval van bestemmingsplannen/omgevingsplannen voor bedrijfsmatige activiteiten te schrappen. Dit vanwege de aanzienlijke vooronderzoeklast.

Antwoord

Zie beantwoording B001-VW022.

A009-VW025 Huisvesting arbeidsmigranten

De indiener verzoekt de provincie om naast een uitzondering voor greenports wat betreft huisvesting van arbeidsmigranten ook een uitzondering te maken voor andere sectoren zoals de scheepsbouw en transport- en techniekbedrijven, zodat deze bedrijven werknemers ook dichterbij kunnen huisvesten.

Antwoord

Genoemde bedrijventerreinen liggen binnen bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) en hiervoor hoeft voor deze bedrijven dus geen uitzondering te worden gemaakt. Wel is ook artikel 6.12 van de Omgevingsverordening van toepassing op deze bedrijventerreinen, die onder andere verplicht tot het toelaten van bedrijven uit de hoogst mogelijk milieucategorie en de huisvesting (van arbeidsmigranten) hoort daar niet bij. Verder vinden wij het toelaten van huisvesting arbeidsmigranten op bedrijventerreinen voor scheepsbouw en transport- en techniekbedrijven niet getuigen van een goede ruimtelijke ordening, zowel wat betreft de milieugevolgen voor de bewoners als wat betreft de mogelijke beperkingen van de bedrijfsvoering van bedrijven. De zienswijze geeft geen aanleiding om de uitzondering voor greenports te verruimen op industrieterreinen.

A009-VW026 Verstedelijking

De indiener onderschrijft het streven van de provincie om voldoende betaalbare woningen beschikbaar te hebben. De minstens 30 procent sociale huurwoningen van de totale woningvoorraad is volgens de indiener echter niet realistisch voor haar gemeente aangezien haar inwoners bovengemiddeld georiënteerd zijn op de koopsector. De indiener wil kijken wat bij haar situatie en vraag in de regio/gemeente past en verzoekt de provincie in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening ruimte te bieden voor een passend percentage sociale huurwoningen.

Antwoord

In het ontwerp van de onderhavige Herziening Omgevingsbeleid wordt nog niet ingezet op een percentage van minimaal 30% ten aanzien van de genoemde doelgroepen en inkomensgroepen. Het Rijk heeft op dit punt wel ambities en wil hierover afspraken maken met de provincie. Deze afspraken

kunnen gevolgen hebben voor de toepassing van ons Omgevingsbeleid en leiden tot aanpassing van ons beleid. In een volgende herziening zullen we hierover meer helderheid bieden. In deze herziening wordt wel aangegeven dat als gemeenten in regionaal verband een nieuwe regionale woonvisie vaststellen, daarin de gewenste kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkelrichting voor de bestaande en gewenste woningvoorraad binnen de regio wordt bepaald. GS vragen aan elke regio om een actuele regionale woonvisie. In een regionale woonvisie wordt ingegaan op de voorraadontwikkeling van sociale huur. GS aanvaarden een regionale woonvisie als die voldoet aan de richtlijnen zoals die in de omgevingsvisie zijn aangegeven. Zo zal de provincie o.a. toetsen of in de regionale woonvisie een concrete doelstelling is opgenomen in percentage van de voorraadontwikkeling van sociale huurwoningen met daarbij als onderdeel een percentage voor sociale huur in nieuwbouw en een minimum gewenst percentage binnen de bestaande bouw. Lokale woonvisies worden in lijn gebracht met de regionale woonvisie. Indien nodig spreekt de provincie gemeenten aan die niet voldoen aan de richtlijnen die zijn opgenomen in de regionale woonvisie.

A009-VW027 Verstedelijking

Doordat het provinciale beleid geen mogelijkheid lijkt te bieden om buiten BSD te bouwen op een locatie kleiner dan 3 hectare verzoekt de indiener de provincie het Omgevingsbeleid op dit punt te verduidelijken. Daarnaast concludeert de indiener op basis van het Omgevingsbeleid en het feit dat de woningbehoefte in de kernen van Molenlanden evident is dat de provincie genegen is meer inzet te plegen op hof bij woningbouwlocaties.

Antwoord

Locaties buiten bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) groter dan 3 ha, kunnen alleen gerealiseerd worden als deze door Provinciale Staten op de kaart in de verordening met grote buitenstedelijke bouwlocaties (3 hectare kaart) zijn gezet.

Locaties kleiner dan 3 hectare kunnen gerealiseerd worden binnen de randvoorwaarden zoals opgenomen in het provinciaal beleid en de Omgevingsverordening. Dit betekent dat de ladder voor duurzame verstedelijking, de regels voor ruimtelijk kwaliteit en ander relevant beleid en regels van toepassing zijn. De provincie verwacht op dit punt een zorgvuldige locatiekeuze. Gedeputeerde Staten beoordelen of de gemeente in het bestemmingsplan voldoende rekening houdt met het provinciaal beleid en de provinciale regels. Samen met u werken we aan de realisatie van een aantal locaties met inzet van onder andere de vliegende brigade.

De gemeenten en PZH staan samen aan de lat om locaties nabij HOV goed te benutten. Als we (H)OV naar alle plekken toe brengen waar gebouwd wordt, is het niet meer hoogwaardig, wordt de reistijd te lang en de concessie te duur. Via R-Net bedienen we de kernen die niet aan of nabij het spoor liggen zo goed mogelijk.

A009-VW028 Verstedelijking

De indiener verzoekt de provincie terughoudend te zijn met het voorschrijven van een woningdichtheid en maatwerk te bieden die recht doet aan de betreffende locatie en woonbehoefte, omdat de indiener van mening is dat een dorps woonmilieu, voldoende watercompensatie en een goede aansluiting op haar landschap zich slecht combineren met een hoge dichtheid van woningen en (hoog) gestapelde woningbouw.

Antwoord

Voor het de dichtheid van woningbouwlocaties gaat de provincie uit van maatwerk. In zijn algemeenheid streeft de provincie wel naar een verhoging van de gemiddelde woningdichtheid ten opzichte van de woningdichtheid die de afgelopen jaren is gerealiseerd. Het gaat dus om maatwerk, hetgeen inhoudt dat voor woningbouw in en bij dorpen en kleinere kernen aansluiting kan worden gezocht bij de dichtheid van die dorpen en kernen. Overigens is de dichtheid in de dorpen en andere

kernen van oudsher veelal hoger, dan de sub-urbane uitbreidingswijken met eengezinswoningen die de afgelopen decennia zijn gerealiseerd.

A009-VW029 Verstedelijking

Als laatste verzoekt de indiener de provincie regels te voorkomen danwel te schrappen waarin de beslissingsbevoegdheid over locaties bij de provincie wordt gelegd of waarmee onduidelijkheid ontstaat over de beslissingsbevoegdheid, omdat gemeenten hun inwoners, grondgebied en partijen het beste kennen.

Antwoord

Indien de provinciale belangen dat, met het oog op een goede ruimtelijke ordening of een evenwichtige toedeling van functies aan locaties noodzakelijk maken, stelt de provincie regels vast omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Daarnaast stelt de provincie regels voor een doelmatige en doeltreffende uitoefening van taken en bevoegdheden. Zo zijn er onder meer regels opgesteld ten aanzien van woningbouwlocaties en voldoende sociale huurwoningen. Bij het formuleren van regels en beleid, streeft de provincie naar behoud van zoveel mogelijk afwegingsruimte voor gemeenten. Het is vervolgens aan de gemeenten om binnen de provinciale kaders bestemmingsplannen vast te stellen en omgevingsvergunningen te verlenen.

A009-ZZ006 Algemene reactie

De indiener geeft aan graag met de provincie samen te werken om de gezamenlijke doelen te bereiken en pleit daarom voor het behoud van maatwerk. In het algemeen maar ook bij deze herziening constateert de indiener een toename van de onderzoekslast bij concrete plannen en een toenemende vraag aan detaillering van de inhoud van regiovisies en monitoring. Daarnaast maakt de indiener zich zorgen over de verschillen in definities en beleidseisen tussen het Rijk en de provincie op het gebied van wonen. De indiener pleit daarom voor eenduidigheid tussen Rijk, provincie en gemeenten en voor vermindering van de onderzoekslasten bij concrete plannen in plaats van een verzwarende, zodat de focus gelegd kan worden op voorbereiding en uitvoering van (woningbouw-)plannen.

Antwoord

Bij de formulering van beleid en regels laat de provincie waar mogelijk beleidsruimte over aan gemeenten, zodat maatwerk mogelijk is en rekening kan worden gehouden met de lokale situatie en omstandigheden. Er zijn echter ook situaties waarbij heldere regels meer rechtszekerheid bieden dan open normen en maatwerkmogelijkheden. De provincie probeert daarin een balans te vinden. Ook het voorschrijven van onderzoek is een vorm van maatwerk. De provincie vraagt aan de gemeente een bepaald aspect te onderzoeken en aan de hand daarvan een afweging te maken over de aanvaardbaarheid van een nieuwe ontwikkeling. De provincie probeert hier terughoudend mee om te gaan en zet dit middel alleen in als dit het meest passend is. Gelet op de grote woningbehoefte stuurt de provincie hier sterk op, met name waar het gaat om regionale afstemming via regiovisies. Definities stemt de provincie in principe af met de andere overheden. Dit heeft onze aandacht.

A010 – Gemeente Alphen aan den Rijn

A010-GB012 Actualisering 3 hectare-kaart: Middelburgseweg

De indiener geeft aan dat ze kampt met een groot tekort aan huisvesting voor arbeidsmigranten, specifiek voor Boskoop. De indiener wil daarom aan de Middelburgseweg een locatie voor huisvesting van arbeidsmigranten realiseren welks net gelegen is op de grens van een sierteeltgebied (kaart 11). Het zou de indiener helpen als deze locatie in het provinciaal beleid valt onder dezelfde regels van het sierteeltgebied, zodat grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten mogelijk kan worden gemaakt. Dit kan door de locatie als zodanig op te nemen op de 3-hectarekaarten is te motiveren omdat de huisvesting ten dienste komt van het sierteeltgebied.

Antwoord

Het betreft een perceel met een bedrijfsbestemming dat lange tijd in gebruik is geweest als groothandelscentrum in boomkwekerijproducten. De bedrijfskavel heeft een oppervlakte van ca. 60.000 m2 waarop bedrijfsbebouwing aanwezig is met een oppervlakte van ca. 6.500 m2, bestaande uit docks, laad-losterrein, kantoren en dergelijke net naast het door ons aangewezen Greenportgebied van Boskoop.

We zijn hier met de gemeente over in gesprek en de insteek is realisatie van een beperkt aantal woningen en huisvesting voor arbeidsmigranten op basis van de nieuwe regeling in greenportgebieden (dus tijdelijk). Hiermee vervalt de bedrijfsbestemming en valt het grootste deel van het perceel vrij voor weidevogelgebied. Voor een deel nu al en voor een deel na 15 jaar of conform de nog vast te stellen nieuwe regeling.

Voorstel is om de grenzen van het greenportgebied aan te passen zodat (een deel van) het kavel erbinnen valt. Ook zonder de huisvesting van arbeidsmigranten is dit gezien de relatie met de Greenport een logische keuze. Er is dan geen aanpassing van de 3ha kaart nodig.

Deze zienswijze is gegrond. Een deel van de bedrijfskavel aan de Middelburgseweg wordt binnen de begrenzing van het sierteeltgebied gebracht. Dit betreft een aanpassing van kaart 11 van de Omgevingsverordening.

A010-GB013 Gnephoek en Noordrand

De indiener vraagt de provincie de Gnephoek en Noordrand op dit moment niet op te nemen op de 3ha-kaart omdat besluitvorming over de bredere ontwikkeling van deze gebieden op dit moment onderdeel is van een lopend traject tussen het ministerie van BZ en de provincie. De indiener onderzoekt liever eerst met de provincie hoe er invulling gegeven kan worden aan de uitgangspunten die voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen gelden.

Antwoord

Wij waarderen het dat u op dit moment niet vraagt om de locaties Noordrand en Gnephoek op de 3ha-kaart op te nemen. Dat zou op dit moment inderdaad voorbarig zijn. In de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten over de Gnephoek dd. 19 april 2022 die ook in uw bezit is, hebben wij aangegeven aan welke voorwaarden de planvorming en het onderzoek naar de Gnephoek dienen te voldoen alvorens een integrale afweging mogelijk is. Deze voorwaarden gelden uiteraard ook voor de locatie Noordrand.

A010-VA003 Beleidskeuze transitie landelijk gebied, gebiedsplan voor transitiegebieden.

De indiener onderschrijft de grote opgaven in landelijk gebied en ziet het belang van een gebiedsgerichte aanpak en de noodzaak om hierin gezamenlijk op te trekken.

Antwoord

Een ruimtelijk gebiedsplan voor een transitiegebied ontwikkelen we bij voorkeur samen met de betreffende gemeente(n) en andere gebiedspartners, aansluitend op de gebiedsplannen NPLG. We stellen het zeer op prijs als we hierin gezamenlijk kunnen optrekken.

A010-VW039 Beleidskeuze Verstedelijking, bouwen naar behoefte

Volgens de indiener is de huidige horizon van de provinciale woningbehoefteverkenning te kort voor een Ladder-onderbouw. Het realiseren van grotere woningbouwprojecten duurt vaak zeven tot tien jaar. De indiener meent dat kwantitatief toetsen van plannen op regionaal niveau geen recht doet aan de werkelijke dynamiek op de woningmarkt. De indiener denkt dat, om tot een gezondere woningmarkt te komen, het nodig is om bij de beoordeling van woningbouwplannen rekening te houden met de lokale en subregionale woningbehoefte en het subregionale bouwprogramma. Om die reden verzoekt de indiener om de module op de volgende delen aan te passen:

- Gemeenten jaarlijks van behoeftcijfers voorzien met een horizon van ten minste twintig jaar vooruit;
- Deze cijfers op gemeenteniveau verstrekken om goede regionale afstemming mogelijk te maken;
- Bij het beoordelen van ruimtelijke initiatieven, ook subregionaal te kijken en een horizon te hanteren van ten minste 10 jaar en ook daarna.

Antwoord

De provinciale woningbehoeftesystematiek sluit aan bij die van het Rijk. De focus van het Rijk ligt net als bij de provincie op de periode tot en met 2030 ter versnelling van de bouw van woningen. De provincie beziet de woningbouwopgave op (boven)regionaal schaalniveau, mede om goede plannen op de juiste plekken te faciliteren. De provinciale woningbehoefteramingen komen in principe eens in de drie jaar beschikbaar en zijn hierin leidend. De meest recente raming is eerder uitgerekend. De cijfers zijn beschikbaar op regionaal niveau en geven aan hoeveel woningen nodig zijn om aan de behoefte te voldoen. Wij hebben vorig jaar op uw verzoek behoeftcijfers op subregionaal niveau geleverd om de door uw gewenste subregionale afstemming te faciliteren.

A010-VW040 Beleidskeuze woningbouw, regionale woonvisie

De indiener stelt voor om bij het onderdeel regionaal woningbouwprogramma rekening te houden met een maximale programmeerruimte van 140% van de totale woningbehoefte om te voorkomen dat de realisatie onder 100% van de behoefte uitkomt.

Antwoord

De provinciale woningbehoeftesystematiek sluit aan bij die van het rijk. De focus van het rijk ligt net als bij de provincie op de periode tot en met 2030 ter versnelling van de bouw van woningen. Vooralnog ziet de provincie geen reden om dit percentage op te hogen, omdat er behoefte is aan de bouw van nieuwe woningen op korte termijn. Wij zetten daarom in op versnelling van bestaande plannen in plaats van nieuwe plannen maken. Bovendien kunnen gemeenten met te veel plannen in financiële problemen komen in het geval van een economische crisis. We vinden het wel belangrijk dat in de regio's voldoende woningen van de juiste kwaliteit op de juiste locatie worden gebouwd. Daarover voeren we graag in een vroegtijdig stadium het gesprek, ook over 'zachte' plannen.

A010-VW041 Beleidskeuze wonen, betaalbare woningbouw

Volgens de indiener biedt de door de provincie gespecificeerde maximale prijs voor middenhuur (anderhalf keer modaal) weinig ruimte voor lokaal maatwerk. Idealiter wordt bij het bepalen van de bovengrens volgens de indiener gekeken naar de lokale markt: tot welk inkomen is het niet mogelijk om een woning te kopen. De indiener onderschrijft het belang van een bovengrens voor middenhuur maar verzoekt de provincie anderhalf keer modaal enkel als uitgangspunt te hanteren en lokaal maatwerk mogelijk te houden.

Antwoord

Verwezen wordt naar het antwoord onder A008-VW076.

A010-VW042 Beleidskeuze wonen, huisvesting arbeidsmigranten

De indiener suggereert strengere normen te hanteren dan de normen van de SNF waarbij woonslaapruijnte in de normering leidend zijn en verblijfsruimten minder zwaar meetellen, waardoor arbeidsmigranten meer ruimte krijgen.

Antwoord

Het hanteren van strengere normen dan SNF wordt door de provincie toegejuicht, mits passend. De provinciale verordening mag echter niet verder gaan dan wat is opgenomen in het Bouwbesluit 2012. Ons voorstel sluit daarbij aan en wij zien daarom geen reden tot wijziging.

A010-WF003 Wandel- en fietsnetwerken, Hoofdfietsnetwerk en langeafstandswandelpaden

De indiener bepleit dat kaart 24 regelmatig wordt geactualiseerd om in te kunnen spelen op ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht.

Antwoord

De laatste herziening van het fietsnet heeft plaatsgevonden in 2013. Een regelmatig actualisatie is mogelijk en lijkt wenselijk. Dit zal mede ook bepaald worden door input (wensen) van de wegbeheerders.

A010-ZZ007 Integrale beleidskeuzes

De indiener zegt verheugd te zijn dat in de module Ruimte en Wonen de ambitie doorklinkt om integraler te kijken naar ruimtelijke ontwikkelingen. Uit de module Ruimte en Wonen en de verstedelijkingsstrategie -die mede ten grondslag ligt aan de module- blijkt volgens de indiener tegelijkertijd ook dat echt integraal keuzes maken lastig is. Door alle ruimtelijke opgaven op elkaar te leggen zal duidelijk worden dat er keuzes gemaakt zullen moeten worden. De ruimtelijke opgaven worden momenteel nog niet in de volle breedte gezien, waarbij opvalt dat de energietransitie met bijbehorende infrastructuur en een toekomstperspectief voor het landschap en gezondheid meer aandacht behoeven. De indiener nodigt de provincie uit samen met haar een integraal beeld te ontwikkelen.

Antwoord

De provincie heeft kennisgenomen van deze zienswijze. De provincie neemt gaarne kennis van uw ideeën voor een integraal beeld, mede in het kader van het leggen van de 'ruimtelijke puzzel' (conform het verzoek van het Rijk aan de provincies).

A011 – Gemeente Brielle

A011-ZZ005 Begrenzing NNN – ecologische verbindingzones

De gemeente verzoekt de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in overeenstemming te brengen met de afspraken die hierover zijn gemaakt met de voormalige Stadsregio Rotterdam. Het gaat om de afspraken in het kader van het project 'Kreken Kweken'. Het betreft met name al gerealiseerde of nog te realiseren ecologische verbindingzones. Voor het project is subsidie verkregen van de provincie en de voormalige stadsregio. Doelstelling van het project is het in ere herstellen van de oude kreken, door het realiseren van natuurvriendelijke oevers en aanpassing van de loop.

De verbindingen zijn deels al gerealiseerd, zoals ten zuiden van de Nolle bij het hotel. Andere verbindingen moeten nog aangelegd worden, zoals in Oude Goote. De verbindingen zijn dan wel worden geborgd in bestemmingsplannen door het opnemen van de bestemming 'natuur'.

Antwoord

In het kader van het ontwerpbestemmingsplan dat de bouw van een hotel bij De Nolle mogelijk maakt, heeft overleg plaatsgevonden tussen provincie en gemeente over de ligging van de ecologische verbindingzone nabij dit project. De ecologische verbindingzone is in het kader van het project 'Kreken kweken' op een andere manier aangelegd dan is aangegeven in de Omgevingsverordening. Het gaat om een beperkte aanpassing die geen nadelige gevolgen heeft voor de functie van de ecologische verbindingzone. De verbindingzone wordt opgenomen in het bestemmingsplan en zal de bestemming 'natuur' krijgen. Deze aanpassing neemt de provincie over in de Omgevingsverordening.

Deze zienswijze is in zoverre gegrond. De begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) zal bij de Nolle worden aangepast.

De overige genoemde aanpassingen worden nog niet overgenomen. In overleg met de betrokken gemeenten zal de provincie bezien welke aanpassingen nog meer nodig zijn naar aanleiding van het project 'Kreken kweken'. In een volgende herziening van het omgevingsbeleid kan dit leiden tot verdere aanpassingen.

A012 – Gemeente Capelle aan den IJssel

A012-WF002 Hoofdfietsnetwerk en hoofdwandelnetwerk

De indiener heeft een opmerking over de nieuwe kaart “Hoofdfietsnetwerk en hoofdwandelnetwerk”. Op 9 maart 2022 is er overleg geweest tussen de indiener en de provincie over fietsroutes. De indiener heeft toen input gegeven voor actualisatie van het fietsnetwerk. De fietsverbinding Rotterdam-Gouda langs het treinspoor ontbreekt op de kaart hoofdfietsnetwerk. Deze route is toentertijd wel gehonoreerd door de provincie. Hetzelfde geldt voor de ongelijkvloerse verbinding bij de Schönberglaan, ook deze is niet opgenomen op de kaart maar eerder wel gehonoreerd. De indiener zou graag zien dat deze beide routes worden toegevoegd op de kaart “hoofdfietsnetwerk en hoofdwandelnetwerk”.

Antwoord

Deze zienswijze is gegrond. De fietsverbinding langs het treinspoor Rotterdam-Gouda en de fietsverbinding bij de Schönberglaan, worden alsnog als stippellijnen op de kaart toegevoegd.

A013 – Gemeente Midden-Delfland

A013-VA004 Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijke gebied

De indiener vindt het goed dat er aandacht is voor de samenkomst van meerdere transities en urgente opgaven in het landelijk gebied. Voor de gemeente Midden-Delfland gaat het vooral om opgaven op het gebied van natuur, waterkwaliteit, bodemdaling en het behoud van agrarisch erfgoed. Voor het realiseren van de energietransitie merkt de indiener dat er in het Bijzonder Provinciaal Landschap terecht geen ruimte wordt geboden voor de grootschalige opwek van wind- en zonne-energie.

Antwoord

De provincie heeft kennisgenomen van deze zienswijze.

A013-VA005 Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijke gebied

De indiener mist in de opsomming van opgaven het verduurzamen van de bestaande agrarische bedrijven en het omschakelen van agrarische bedrijven naar kringlooplandbouw. Deze wil de indiener graag genoemd hebben in de beleidsmodule. Dit naar aanleiding van het voornemen om transitiegebieden aan te wijzen waarvoor er gebiedsplannen opgesteld worden. Deze gebiedsplannen vormen de basis van het beoordelen van ruimtelijke ontwikkelingen als de functiewijziging van de vrijkomende agrarische bebouwing. Ook omvat deze beleidsaanpassing het instellen van een nieuwe subsidieregeling voor het verplaatsen of beëindigen van agrarische bedrijven.

Antwoord

Het verduurzamen van bestaande agrarische bedrijven en het omschakelen naar kringlooplandbouw is inderdaad ook een opgave in het landelijk gebied. De betreffende opsomming is niet limitatief, er spelen in het landelijk gebied nog meer opgaven waarvoor de komende tijd integrale keuzes aan de orde zijn. Die zijn niet allemaal onderdeel van deze module.

A013-VA006 Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijke gebied

Er wordt geconstateerd dat het Bijzonder Provinciaal Landschap geen transitiegebied is in de zin van de beleidsmodule. Dit betekent niet dat de gemeente geen ontwikkelingen of urgente opgaves heeft in verband met het verplaatsen of beëindigen van agrarische bedrijven. Daarbij wordt opgemerkt dat de ontwikkelingen in het landelijk gebied ook kunnen leiden tot veranderingen van bestaande agrarische bedrijven die gericht zijn op zaken als kringlooplandbouw, verduurzaming, natuurvriendelijk beheer, bevorderen van de biodiversiteit, kort (voedsel)ketens, recreatief medegebruik en sociaal-maatschappelijke nevenactiviteiten op het boerenerf. Deze veranderingen kunnen niet worden doorgevoerd zonder financieel sluitende bedrijfsvoering voor de betrokken ondernemers.

Antwoord

De provincie heeft kennisgenomen van deze zienswijze en begrijpt dat er ook andere ontwikkelingen zijn die aanleiding geven tot veranderingen voor bestaande agrarische bedrijven. De voorliggende beleidsaanpassing is daar niet op gericht.

A013-VA007 Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijke gebied

Het verzoek is om naast de subsidieregeling die gekoppeld is aan de transitiegebieden te overwegen om ook een subsidieregeling in te stellen voor het (ingrijpend) veranderen, verplaatsen of beëindigen van agrarische bedrijven in een Bijzonder Provinciaal Landschap. Daarnaast wordt gewezen op de nog resterende opgave in Midden-Delfland voor het saneren van de verspreid liggende glastuinbouwbedrijven. De indiener gaat graag met de Provincie in gesprek over de mogelijkheden en (financiële) ondersteuning bij deze punten.

Antwoord

De provincie heeft kennisgenomen van deze zienswijze. Vanzelfsprekend gaan wij graag in gesprek hierover.

A013-VW047 Verstedelijking

De indiener kan zich goed vinden in de uitbreiding van het begrip toekomstbestendige verstedelijking. Deze sluit goed aan op de geest van de Omgevingswet. Met uitzondering van het onderwerp economische toplocaties worden deze onderwerpen ook benoemd in de gemeentelijke Omgevingsvisie 1.0 van de indiener.

Antwoord

De provincie heeft hiervan kennisgenomen. Het provinciaal beleid en het gemeentelijk beleid sluiten goed op elkaar aan.

A013-VW048 Verstedelijking

Wel wil de indiener aandacht vragen voor de uitdaging voor gemeenten en ontwikkelaars om de ambities met betrekking tot toekomstbestendige verstedelijking te combineren met de doelstelling van het bouwen van betaalbare woningen. Gebrek aan mankracht bij gemeenten kan ook een belemmering zijn. De indiener zou graag meer ondersteuning zien van gemeenten door het rijk en de provincie zoals het bevorderen van de kennisuitwisseling en financieringsmogelijkheden. De regeling Woningbouwimpuls sluit niet aan op de situatie van de gemeente.

Antwoord

De provincie ondersteunt waar mogelijk al door de inzet van de subsidieregeling 'Vliegende brigade'. Er is inmiddels bekend geworden dat er meer geld vrijkomt voor dit soort flexpool regelingen. Dit onderwerp is ook onderdeel van het woonbod van de Provincie Zuid-Holland aan het Rijk waar we inzetten op wederkerige afspraken.

Op het gebied van kennisuitwisseling worden diverse trajecten aangeboden in het kader van klimaatadaptief bouwen, toekomstbestendig bouwen, biobased en circulair en de mogelijkheden ten aanzien van flexwonen. Graag gaat de provincie hierover met u in gesprek.

A013-VW049 Verstedelijking

De indiener ziet kans voor functiemenging bij de herstructurering of transformatie van de bestaande lokale bedrijventerreinen. Ook is er een mogelijkheid voor een combinatie van werken en wonen op het bedrijventerrein Hoipolder in den Hoorn.

Antwoord

Het is mogelijk om dit te verkennen. Daarbij wordt getoetst aan gemeentelijk en provinciaal omgevingsbeleid. Zo zal naast de vraag naar woningen ook de vraag naar bedrijventerreinen meewegen. Mogelijk is een compensatieregeling van toepassing. Hierover verzoeken wij de gemeente met de provincie in gesprek te gaan.

A013-WF004 Wandel -en fietsnetwerken

De indiener kan zich vinden in de bescherming van de belangrijkste fietsroutes. Wel wordt er aandacht gevraagd voor het structurele tekort aan middelen voor het beheer van de wandel- en fietspaden. Daarbij wordt er gerefereerd naar de brief die op 8 april 2022 aan de Provincie is gestuurd door de besturen van de recreatieschappen IJsselmonde, Voorne-Putten, Groenalliantie Midden-Holland e.o. en het Coöperatief Beheer Groengebieden, Midden-Delfland.

Antwoord

De provincie onderkent het belang van voldoende middelen voor het beheer van de wandel- en fietspaden en een goede verdeling van deze middelen. We realiseren ons dat er voor de diverse opgaven rond beheer en onderhoud, financiële uitdagingen zijn. Dit speelt ook bij paden in eigendom van de provincie.

De brief waar de indiener aan refereert is door de provincie niet ontvangen en voor zover de provincie dit heeft kunnen achterhalen ook niet verstuurd. Dit heeft geen consequenties voor de tekst van de omgevingsvisie.

A014 – Gemeente Nieuwkoop

A014-GB028 Beperking aantal 3 hectare locaties

De provincie heeft de wens uitgesproken het aantal 3 hectarelocaties te verminderen. Indiener komt deze wens tegemoet.

De indiener geef de volgende kaart weer: 3 Hectare kaart Nieuwkoop. Hierin bevinden de locaties: Nieuwveen De Verwondering, Nieuwveen Schoterhoek II, Noorden Land van Koppen, Nieuwkoop Buytewech Noord, Ter Aar Noordoost, Vrouwenakker, Langeraar Noordwest. De Verwondering en Nieuwveen Schoterhoek II zijn nagenoeg gereed; alle kavels zijn verkocht. Deze twee locaties kunnen worden geschrapt van de 3 hectarekaart.

De provincie wenst ook geïnformeerd te worden over de stand van zaken van 3 hectarelocaties die nog niet kunnen worden geschrapt. Ook aan deze wens kan de indiener voldoen. De 3 hectarelocatie Noorden Land van Koppen is verdeeld over 3 fasen: fase 1 Woningbouw, fase 2 Park/Centrale groenvoorziening en fase 3 Woningbouw. Fase 1 en 2 zijn opgeleverd maar fase 3 moet nog worden ontwikkeld.

Voor de 3 hectarelocatie Nieuwkoop Buytewech Noord is in november 2021 door de gemeenteraad een bestemmingsplan vastgesteld en de indiener verwacht de uitvoering van het bouwrijp maken start.

De 3 hectarelocatie Ter Aar Noordoost is recentelijk toegekend. Op dit moment worden de resultaten van de gesprekken met alle grondeigenaren geëvalueerd.

De 3 hectarelocatie Vrouwenakker is in voorbereiding voor het opstellen van het Omgevingsplan. Op de 3 hectarelocatie Langeraar Noordwest komt de indiener in deze zienswijze apart terug in paragraaf 1.b. later in deze zienswijze.

Antwoord

Het is niet de doelstelling van de provincie om woningbouwlocaties op de 3ha-kaart te beperken. De provincie wil dat deze woninglocaties zo snel mogelijk gerealiseerd gaan worden. Opname op de 3ha-kaart heeft als doel binnen afzienbare termijn woningbouw te realiseren. Gelukkig bent u daar ook volop mee bezig.

- *U heeft de 3ha-woningbouwlocaties Ter Aar West en Ter Aar Zuidoost de afgelopen jaren reeds gerealiseerd en deze locaties zijn in een vorige actualisering van ons Omgevingsbeleid al van de 3ha-kaart geschrapt.*
- *U geeft aan dat de 3ha woningbouwlocatie De Verwondering Nieuwveen en de 3ha-bedrijventerreinlocatie Schoterhoek II Nieuwveen ook bijna helemaal gerealiseerd zijn. Deze beide locaties zullen wij daarom op uw verzoek ook van de 3ha-kaart schrappen. Deze zienswijze is in zoverre gegrond en leidt tot aanpassing van de kaart met grote buitenstedelijke bouwlocaties en de bijbehorende tabel.*
- *Van de overige 3ha-woningbouwlocaties (Land van Koppen Noorden, Buytewech Noord Nieuwkoop, Vrouwenakker, Ter Aar Noordoost en Langeraar Noordwest geeft u de stand van zaken aan. Wij danken u hiervoor en zijn over al deze locaties ook met u in overleg. Voor Buytewech Noord Nieuwkoop heeft u vorig jaar ook het bestemmingsplan vastgesteld. Omdat deze locaties nog niet (volledig) gerealiseerd zijn blijven deze locaties vooralsnog op de 3ha-kaart staan.*

A014-GB029 Oorsprong 3 hectare locaties gemeente Nieuwkoop

Vier van de huidige zeven 3 hectarelocaties hebben hun oorsprong in de saneringsopgave van de Noordse Buurt.

De sanering van de Noordse Buurt is uitermate goed nieuws voor de natuur en het landschap, maar voor de Nieuwkoopse begroting was en is de sanering minder goed nieuws. Na aftrek van subsidies en gerealiseerde opbrengsten vanuit de extra toegekende woningbouw (deels te realiseren in tijden

van economische recessie) resteert een tekort van ruim 24 miljoen euro. Dat is een zeer hoge prijs die door de Nieuwkoopse samenleving moet worden opgebracht.

Antwoord

De glassanering Noordse Buurt is geen onderdeel van de herziening Ruimte en Wonen. De glassanering Noordse Buurt was een zeer intensief en moeilijk proces wat u op een succesvolle manier heeft afgerond. Van de circa 50 (glas)tuinbouwbedrijven is na vrijwillige sanering slechts één klein bedrijf overgebleven en is de glassanering zelfs iets eerder dan de planning afgerond. Voor de natuur rond de Nieuwkoopse Plassen een zeer positieve ontwikkeling. Helaas heeft u op dit project een aanzienlijk financieel verlies geleden, doordat de inkomsten uit de woningbouw veel kleiner waren en veel later in de tijd kwamen dan was begroot. U heeft echter aan het begin van dit traject het financiële risico van dit project op u genomen en heeft dit financiële verlies moedig gedragen.

A014-GB030 3 hectare systematiek

In haar brief van 14 december 2021 schetst GS aan PS de procedure rondom woningbouwlocaties groter dan 3 hectare. In de brief wordt opgemerkt dat voor het toevoegen en het verwijderen van 3 hectarelocaties geen vaste werkwijze bestaat en daarom het toevoegen en verwijderen van 3 hectarelocaties door GS wordt ingebracht in de lopende herziening van het provinciaal Omgevingsbeleid.

De praktijk is dat nieuwe 3 hectarelocaties worden voorzien van een positief provinciaal advies wanneer de betreffende gemeente naar de mening van de provincie overtuigend heeft onderbouwd dat de gevraagde ontwikkeling niet binnen BSD plaats kan vinden. Dit is een éénrichtingverkeer. Dat hoeft geen bezwaar te zijn, mits zienswijzen ten aanzien van 3 hectarelocaties na afweging ook direct gehonoreerd worden.

De indiener is blij dat voor kleine woningbouwlocaties de provincie samen met gemeenten in regionaal verband zal afwegen welke nieuwe woningbouwlocaties nodig zijn, maar ook een kleine woningbouwlocatie is al snel groter is dan 3 hectare.

Antwoord

In het ontwerp van de module Ruimte en Wonen is opgenomen dat de regionale visies voor wonen en bedrijventerreinen belangrijke input vormen voor de 3 ha-kaart met stedelijke ontwikkelingen van ons Omgevingsbeleid. Wij bekijken de woningbehoefte namelijk niet op het schaalniveau van de gemeente Nieuwkoop maar op het regionale schaalniveau van de regio Holland Rijnland. Wij willen nieuwe 3ha-locaties ook op regionaal schaalniveau kunnen afwegen.

Wij voegen in beginsel geen nieuwe 3ha-locaties toe op basis van zienswijzen. Enerzijds omdat er dan geen regionale afweging heeft kunnen plaatsvinden. Anderzijds omdat er dan geen inspraak heeft kunnen plaatsvinden op voorgestelde nieuwe 3ha-locaties.

A014-GB031 Uitbreiden 3 hectare locatie Langeraar Noordwest

De gemeente van de indiener heeft grote woningbehoefte en noodzakelijk is te starten met een tweetal woningbouwontwikkelingen: Ter Aar Noordoost (175-225 woningen) en Langeraar (ruim 400 woningen).

De locatie Langeraar bestaat uit vier aparte locaties: Langeraar Noordwest a+b (opgenomen op de 3 hectarekaart), Langeraar West (buiten BSD), Langeraar Waterzuivering (binnen BSD) en Langeraar Schakel (binnen BSD). De indiener benadrukt de wens om deze vier locaties in de planlijst integraal als één locatie te benaderen, Daarmee kan worden gegarandeerd dat er één stedenbouwkundig plan ontstaat dat aansluit op de specifieke kenmerken van het dorp Langeraar én de woningbehoefte in de gemeente Nieuwkoop. Ook kan dan in één keer de ontsluiting worden ontworpen én gerealiseerd; met één integraal plan Langeraar (daarin de vier locaties) is dan meteen af; en dit versneld: één

participatieproces, één omgevingsplan, één keer bouw en woonrijp maken, één keer de markt benaderen etc.

De indiener vraagt om de 3 hectare locatie Langeraar Noordwest uit te breiden van 10 hectare naar 16,8 hectare zodat met Langeraar West één integraal plan kan worden ontwikkeld samen met de locaties Waterzuivering en De Schakel (beide gelegen binnen BSD).

Indiener licht dit nader toe in de volledige zienswijze en de bijlagen bij de zienswijze.

Antwoord

De uitbreiding van de 3ha-locatie Langeraar Noordwest met de locatie Langeraar West is nog niet opgenomen in het regionale woningbouwprogramma van de regio Holland Rijnland. Gezien de bovengeschetste 3ha-systematiek willen wij het verzoek tot uitbreiding van de 3ha-locatie Langeraar Noordwest dan ook in het kader van de jaarlijkse actualisering van het regionale woningbouwprogramma Holland Rijnland beoordelen. Wij bekijken de woningbehoefte namelijk niet op het schaalniveau van de gemeente Nieuwkoop maar op het regionale schaalniveau van de regio Holland Rijnland. Daarnaast willen wij geen forse uitbreidingen van 3ha-locaties via de zienswijzeprocedure toevoegen omdat er dan geen inspraak over heeft kunnen plaatsvinden. Wel geven wij nu alvast aan dat het huidige regionale woningbouwprogramma Holland Rijnland in de periode tot 2030 al voldoende plancapaciteit (132%) bevat rekening houdend met planuitval. Verder zijn er veel gemeenten in de regio Holland Rijnland die nieuwe plannen aan het regionale woningbouwprogramma willen toevoegen. Het is de vraag of er een redenering is te maken voor het fors uitbreiden van deze locatie buiten bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) in de periode tot 2030.

A014-VW054 Afspraken tussen rijk en provincies over woningbouw

Het omgevingsbeleid van de provincie benoemt het belang van voldoende beschikbaarheid van woningen voor jongeren en ouderen, specifiek in kleinere kernen en hecht daarmee waarde aan het bouwen naar kwantitatieve en kwalitatieve behoefte op lokaal niveau. Dat sluit niet aan bij de regionale benadering van het toetsen van de plancapaciteit in relatie tot de behoefte, zo kan lokale behoefte van de kleine kernen namelijk in de grote steden worden opgelost. Het is voor veel jongeren en ouderen van groot belang in de eigen woonomgeving te wonen.

De indiener snijdt aan dat de provincie geen lokale woningbehoeftecijfers beschikbaar stelt en er wordt geen beleidswaarde toegekend aan de gedeelde sub-regionale woningbehoeftecijfers. Dit bemoeilijkt gemeenten om een goede inschatting te maken van de lokale behoefte. De regionale afstemming die hieruit volgt, zorgt er alleen maar voor dat de processen langzamer verlopen.

Antwoord

De woningbehoefte wordt niet op het schaalniveau van de gemeente Nieuwkoop, maar op het regionale schaalniveau van regio Holland Rijnland bekeken. De reden hiervoor is dat we hiermee willen zorgen dat gemeenten goede plannen op de juiste plekken bouwen en minder bezig zijn met bouwcontingenten. Indien er plannen zijn op de juiste plek voor jongeren en ouderen moet hier via de regionale afstemming voorrang aan worden verleend boven andere plannen. Wij hebben verder kennisgenomen van uw standpunt over de ambities van de Nationale Woon- en Bouwagenda. Afspraken naar aanleiding van de Nationale Bouw- en Woonagenda zijn nu geen onderdeel van de herziening Ruimte en Wonen.

A014-VW055 Voldoende sociale huurwoningen

In het tweede lid van artikel 6.10 van de Omgevingsverordening staat dat nieuwe stedelijke ontwikkelingen met de functie wonen voldoende sociale huurwoningen dienen te bevatten, hierbij is 'voldoende' vastgelegd in de door GS aanvaarde regionale woonvisie. Eerder heeft de indiener hier via een zienswijze (kenmerk 21.19935) op gereageerd met de vraag om ruimte te bieden voor een integrale benadering van het behalen van het gewenste percentage sociale huurwoningen, in plaats van de benadering om dit per project te verplichten. In de nota van beantwoording van uw provincie

op deze zienswijze werd vervolgens verwezen naar de toelichting van de verordening, waaruit de integrale benadering mogelijk zou moeten blijken. De indiener leest dit niet één op één terug en legt nogmaals de vraag voor: kan integraal invulling worden gegeven aan het behalen van de afgesproken percentages. Zoals het er nu uitziet moet de indiener voor bestemmingsplannen die afwijken een ontheffing van de verordening vragen. Dit kost tijd en lijkt een onnodige extra stap bij planvorming.

Antwoord

Het is ons niet duidelijk wat u precies met integrale benadering van sociale huurwoningen bedoelt. Wij verstaan onder voldoende sociale huurwoningen wat hierover in de regionale woonvisies is vastgelegd. In de vigerende Regionale Woonagenda Holland Rijnland is afgesproken om op gemeentelijk niveau minimaal 25% sociale huurwoningen te bouwen. Die 25% geldt dus niet voor elk afzonderlijk woningbouwproject. Het ene woningbouwproject kan minder dan 25% sociale huurwoningen bevatten als dat in andere woningbouwprojecten wordt gecompenseerd, zodat het gemeentelijke woningbouwprogramma minimaal 25% sociale huurwoningen bevat. Zoals u weet is de regio Holland Rijnland bezig om haar Regionale Woonagenda te actualiseren. Vanwege de grote behoefte aan sociale huurwoningen speelt in deze actualisatie de discussie om dit minimale percentage van 25% sociale huurwoningen te verhogen. De provincie is op de hoogte van de ambities van het Rijk met betrekking tot een streefpercentage van 30% sociale huurwoningen in de woningvoorraad per gemeente. Dit kan gevolgen hebben voor de toepassing van ons beleid, of leiden tot aanpassing van ons beleid. In een volgende herziening zal de provincie meer helderheid geven over de implementatie van dit streefpercentage in het provinciaal omgevingsbeleid.

A014-VW056 Functiemenging

Aan de verordening wordt toegevoegd dat in nieuwe bestemmingsplannen voor wonen of bedrijven rekening moet worden gehouden met functiemenging. Vraag van de indiener hierbij: in hoeverre is rekening gehouden met kleine woningbouwprojecten of bedrijventerreinen, waarbij dit veel minder voor de hand ligt als in een meer stedelijke context. Functiemenging moet geen doel op zich worden.

Antwoord

Er is veel functiemenging op werklocaties zoals kantoorlocaties en bedrijventerreinen, van ruimte voor werken naar ruimte voor wonen. Dit gebeurt onder andere door schommelingen in vraag en aanbod naar ruimte. Functiemenging kan niet altijd en overal, maar biedt veel kansen in Zuid-Holland. Het heeft onder andere als voordeel dat gemengde gebieden meer nabijheid van voorzieningen hebben. Functiemenging is geen doel op zich, voor kleine ontwikkelingen kan dat lastig zijn. Om in de toekomst ook voldoende ruimte voor werk en andere functies te hebben, in nabijheid van inwoners, heeft het positieve effecten om niet enkel werklocaties te mengen maar ook locaties waar wonen dominant is.

A014-VW057 Flexwonen

De provincie ziet flexwonen als middel om snel huisvesting te realiseren voor spoedzoekers. Bouwen voor Flexwonen wordt beschouwd als stedelijke functie die in beginsel in BSD moeten worden gerealiseerd, lastig is het om te peilen onder welke voorwaarden flexwonen dan wel buiten BSD mogelijk is. Tijd om hier eerst uitgebreid over te discussiëren ontbreekt vaak. Daarom verwacht de indiener van de provincie meer duidelijkheid en coulance.

Antwoord

Gebouwen voor flexwonen worden net als andere woongebouwen beschouwd als stedelijke functie die op basis van de ladder voor duurzame verstedelijking in beginsel in bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) moet worden gerealiseerd. Als er binnen BSD geen ruimte beschikbaar is, biedt de ladder ook mogelijkheden voor realisatie buiten BSD. Daarbij zullen veelal wel andere provinciale regels van toepassing zijn, bijvoorbeeld met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit. Indien in een

specifieke situatie de regels onevenredig belemmerend werken kan in overleg met de provincie worden gekeken naar afwijking voor maatwerk.

De provincie is altijd bereid in een vroeg stadium het gesprek met de gemeente aan te gaan over de mogelijkheden en om mee te denken over de komst van flexwonen in de rand van BSD.

A014-ZZ009 Greenport Aalsmeer

De Greenport Aalsmeer dient volwaardig op kaart 11 te worden aangegeven. Met benaming en op dezelfde wijze als Greenport Oost/ Westland. Voor zover de Greenport binnen de provinciegrenzen ligt.

Antwoord

Het greenportbeleid is geen onderdeel van deze herziening van het omgevingsbeleid. Overigens merken wij op dat de glastuinbouwgebieden in Nieuwkoop op kaart 11 Greenports van onze Omgevingsverordening overeen komen met de Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer. De transformatiegebieden glastuinbouw staan niet op kaart 11 omdat de partijen van de Greenport Aalsmeer die gebieden willen transformeren naar een andere functie en de regels van de Verordening voor glas glastuinbouwgebieden dat zouden verhinderen. Opname van de glastuinbouwgebieden op de kaart met een specifieke aanduiding Greenport Aalsmeer, is alleen zinvol als hieraan specifiek voor dit gebied geldend beleid of regels gekoppeld kunnen worden. Dat is echter niet aan de orde.

A014-ZZ010 Recreatiewoningen

Het betreft: Park Verheijen, Zomerlust, Kromme Mijdrecht, Sans Souci, Dolce Vita, Beau Rivage nr. 49-60 en Beau Rivage nr. 61-72.

De indiener verwijst naar eerdere zienswijze (kenmerk 21.19935) van een jaar oud, en benadrukt nogmaals dat deze zeven parken nooit hebben bijgedragen aan recreatie/toerisme c.q. verblijfsrecreatief aanbod in de gemeente. De parken waren bedoeld als tweede huisjesparken (alleen bedoeld voor de individuele particuliere eigenaar/ gebruiker) ervan, maar van de huisjes is nu het grootste deel eerste en enige woning (hoofdverblijf v.d. eigenaar). Op 1 februari 2018 heeft de gemeenteraad de beleidsvisie gebruik recreatiewoningen vastgesteld voor o.a. deze zeven parken in Nieuwkoop. Het gemeentelijk beleid is gericht op wonen; dit biedt voor deze parken het beste en meest duurzame toekomstperspectief; dit sluit aan bij het huidige gebruik en met relatief beperkte ingrepen kunnen deze zeven parken voldoen aan de voorwaarden voor een (permanente) woonfunctie.

De indiener vindt het belangrijk om planologische instemming van de provincie te krijgen en negatieve effecten op het gemeentelijk bouwprogramma te voorkomen en benadrukt dat parken uiteraard aan de voorwaarden voldoen zoals opgenomen in de beleidsvisie gebruik recreatiewoningen (2018).

De indiener vraagt de provincie deze locaties mee te nemen in deze herziening, zodat de parken voor permanente bewoning op bijlage X komen te staan en de 3 hectare kaart hierop wordt aangepast.

Antwoord

Besluitvorming met betrekking tot plaatsing van recreatieparken op bijlage XI dan wel opname op de drie hectare kaart wordt met een afzonderlijk voorstel aan Provinciale Staten voorgelegd, conform de besprekingen over dit onderwerp in Provinciale Staten.

A015 - Gemeente Rijswijk

A015-VW044 Watergebonden bedrijventerrein

De indiener meldt dat ze in haar zienswijze op de Ontwerp Herziening 2021 Omgevingsbeleid had gevraagd om Kaart 20 te wijzigen en het havengebied in Rijswijk niet meer aan te merken als watergebonden bedrijventerrein. Op Kaart 20 van de ter inzage gelegde Module Ruimte en Wonen is ditzelfde gebied echter toch weer aangewezen als watergebonden bedrijventerrein, terwijl met de provincie is afgesproken dat dit gebied herontwikkeld zal worden tot een gemengd woon-werkgebied. Uitgangspunt daarbij is dat voor de compensatieplicht uitgegaan wordt van de feitelijke situatie per 1-1-2021. Op die datum was er volgens de indiener echter geen watergebonden bedrijvigheid aanwezig in dit gebied en de regels uit artikel 6.12 van de omgevingsverordening zijn daarom niet van toepassing op dit gebied. De indiener verzoekt daarom opnieuw om de aanduiding watergebonden bedrijvigheid te verwijderen, omdat er volgens haar binnen het vigerende bestemmingsplan geen invulling aan gegeven kan worden.

Daarnaast voldoet het Havenkwartier ook niet aan de definitie gebonden watergebonden terrein zoals deze is opgenomen in de geconsolideerde versie van de Omgevingsverordening. Het vaarwater is niet te gebruiken als vaarklasse II en er zijn er zijn geen voorzieningen aanwezig voor laden en lossen zoals vermeld in de definitie. Bij actieve watergebonden bedrijvigheid is er geen vrije doorvaart door de aanwezigheid van een fietsbrug. De brug moet dan regelmatig open voor schepen om te kunnen passeren. Dit belemmert een langzame verkeersroute (fietsbrug) wat niet wenselijk is. Bovendien zijn er geen middelen om een brugwachter in te zetten. Kortom, de indiener verzoekt de provincie het havengebied in Rijswijk niet meer als watergebonden bedrijventerrein aan te duiden op kaart 20.

Antwoord

Over het woon-werkakkoord voor de transformatie van het havengebied in Rijswijk wordt opgemerkt dat in de provincie op meerdere locaties initiatieven zijn om bedrijventerreinen te transformeren naar een andere functie, meestal wonen. Het stadium waarin die initiatieven verkeren, varieert van verkenning tot realisatie. Niet alle initiatieven worden daadwerkelijk tot uitvoering gebracht, maar op het moment dat het bestemmingsplan voor de transformatie vastgesteld wordt ontstaat een voldoende mate van zekerheid daarover. Bij een volgende herziening van het Omgevingsbeleid kan de aanduiding bedrijventerrein dan geschrapt worden. Bedrijventerreinen waarvan de bestemming nog niet gewijzigd is, blijven op de bedrijventerreinenkaart opgenomen, ongeacht een woon-werkakkoord.

Volgens onze gegevens is de locatie gelegen aan vaarklasse 2 en beschikt de locatie over havenfaciliteiten. De feitelijke situatie is geen uitgangspunt voor Kaart 20.

Dit laat onverlet dat wij de afspraken in het woon-werk-akkoord zullen nakomen.

A015-VW045 Kantoren

De indiener heeft vragen over de toevoeging “zover geen cluster van meer dan vijf kantoren ontstaat” in artikel 6.11:

- Zo vraagt de indiener zich af wat een cluster is en of deze gelijk is aan de deelgebieden die genoemd staan in de regionale planlijst die afgestemd is met de MRDH.
- Daarnaast vraagt de indiener zich af waarom er niet de mogelijkheid wordt geboden voor een toevoeging van maximaal 5.000 m² in een andere samenstelling (bijvoorbeeld 10 x 500 m²) en stelt ze voor om het maximum van 5 kantoren los te laten en daarmee ook meer dan 5 kleinere kantoren toe te staan binnen een cluster.
- Als laatste wil de indiener de provincie erop wijzen dat in afstemming met de provincie op de locatie At The Park/Kesslerpark (Kadans Science Partners) maximaal 31.000 m² kantorengebruik behouden blijft voor de innovatieve campus, zo ook opgenomen in de planlijst Kantoren en regionale afstemming binnen de MRDH. Het bestemmingsplan heeft

een bedrijfsbestemming maar hier was het voormalige hoofdkantoor van Shell gevestigd met kantoren, laboratoria en een opleidingscentrum.

De indiener verzoekt de provincie dus het provinciale Omgevingsbeleid aan te passen op het aspect kantoren zodat maatwerk mogelijk is.

Antwoord

De Omgevingsverordening sluit niet uit dat twee of meer kleine kantoren geschakeld worden gerealiseerd. Het is echter niet de bedoeling dat te veel geschakelde bouweenheden leiden tot een fors volume dat concurrerend kan zijn met (leegstaande) kantoren op de concentratielocaties. Daarom heeft de provincie de Omgevingsverordening aangescherpt om dit duidelijker te maken. Het woord cluster heeft voor de gemeente Rijswijk betrekking op een deelgebied zoals opgenomen op de MRDH-planlijst.

Het is niet de bedoeling dat te veel geschakelde kleinschalige kantoren in een cluster leiden tot een fors volume dat concurrerend is met (leegstaande) kantoren op het concentratiegebied. Om die reden is de grens getrokken bij 5 kantoren met een maximum van 5.000m². Om meer kantoorunits en/of kantoorunits toe te staan, moeten deze meters opgenomen worden op de MRDH-planlijst. Bij de actualisering van de regionale kantorenvisie (huidige loopt tot 1 juli 2024) zal nader onderzocht worden of de Omgevingsverordening inhoudelijk aangepast dient te worden.

Tot slot zijn de ontwikkelingen op locatie At The Park/Kesslerpark de provincie bekend. Maatwerk blijft nog steeds mogelijk na deze aanpassing van de Verordening.

A016 – Gemeente Westvoorne

A016-GB015-VW046 Ontwikkellocatie

De indiener verzoekt de ontwikkellocatie Molenweg-Valweg in het beleid op te nemen als buitenstedelijke bouwlocatie van 3 hectare groot. Op deze manier hoopt de indiener eventuele belemmeringen in de ontwikkeling van een goed ruimtelijk plan te kunnen voorkomen. Daarbij zou met een kleine aanpassing van de plangrens het gebied groter kunnen worden dan 3 hectare.

De gemeente Westvoorne heeft in verhouding tot de totale woningvoorraad een grote woningbouwopgave. De gemeente is blij met de mogelijkheid om binnen de kern Rockanje ruimte vrij te maken voor woningbouw. Maar dat is samen met andere plekken in de dorpen niet voldoende om te kunnen voorzien in de grote woningbehoefte.

De ontwikkellocatie Molenweg-Valweg betreft de drie percelen WVN00-C-1504, -1506 en -1476, alle drie voormalige glasbedrijven, grenzend aan de kern Oostvoorne. Het gebied is aan drie zijden omsloten met dorpse bebouwing. Deze locatie is geen onderdeel van het glassaneringsproject in de gemeente omdat de locatie dicht bij de dorpskern naar onze mening veel meer geschikt is voor een woonbuurt dan enkele glas-compensatiewoningen. De gemeente is dan ook hard aan de slag met een ontwikkelplan.

Antwoord

De provincie is het met indiener eens dat de geschetste ontwikkeling, gelet op de beoogde omvang, op de 3ha kaart zou moeten staan. Ambtelijk is kennisgenomen van de voorlopige plannen om deze locatie te ontwikkelen. De provincie ziet niet alleen kansen om een bijdrage te leveren aan de woningbouwbehoefte maar er is ook ruimtelijke kwaliteitswinst te behalen. Het is daarbij belangrijk dat de juiste woningen op de juiste plek voor doelgroepen worden gerealiseerd. Er ligt op dit moment nog onvoldoende om een integrale beoordeling van het plan te kunnen maken. Vanzelfsprekend blijft de provincie hierover graag in gesprek met de gemeente.

A017 – Gemeente Bodegraven-Reeuwijk

A017-GB017-GB018 Verzoek om ontwikkeling 'De Groendijck Zuid' Driebruggen plaatsen op de 3 hectare kaart

De indiener doet opnieuw het verzoek om de ontwikkeling De Groendijck Zuid op de 3 ha kaart te plaatsen (eerder al gedaan in een zienswijze op de ontwerp wijziging ZH-Omgevingsverordening).

Daarnaast geeft de indiener in haar zienswijze een overzicht van haar woningbouwbeleid (zie pagina 2 tot 5, vooral kennisgeving en geen direct zienswijzen of vragen).

Antwoord

De voorliggende herziening Ruimte en Wonen voorziet in een aantal wijzigingen van de 3 hectare kaart voor nieuwe woningbouwontwikkelingen. Een verzoek in een zienswijze om een nieuwe locatie toe te voegen aan de 3 hectare kaart kan in zijn algemeenheid pas in een volgende herziening worden gehonoreerd, om alle belanghebbenden de kans te geven te reageren op de voorgenomen toevoeging.

Het verzoek betreft het toevoegen van de woningbouwlocatie De Groendijck Zuid bij Driebruggen met een omvang van circa vijf hectare. Bij een volgende herziening zal de provincie de locatie integraal beoordelen waarbij zaken als behoefte, regionale afstemming en ruimtelijke inpasbaarheid een belangrijke criteria zijn. De provincie waardeert de inspanningen die reeds zijn geleverd op de genoemde punten.

De locatie De Groendijck Zuid wordt in het kader van de procedure van de herziening Ruimte en Wonen niet toegevoegd aan de 3 hectare kaart.

A017-VA008 Vragen en zorgen over onderdeel Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijk gebied

De indiener geeft aan ervoor te willen waken dat de provincie de gemeenten met de voeten treedt op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen in vrijkomende agrarische bebouwing en benadrukt dat gemeenten de lokale situatie beter kennen.

Antwoord

Het beleid biedt de mogelijkheid dat de provincie een transitiegebied aanwijst. Samen met de betrokken partners in het gebied wordt dan een gebiedsplan opgesteld. Op deze manier kunnen ontwikkelingen en functiewijzigingen in vrijkomende agrarische gebouwen in samenhang worden gezien. Het is zeker niet de bedoeling dat de provincie de gemeenten hiermee voor de voeten loopt. Wel stimuleert de provincie hiermee om niet alleen naar een specifieke locatie te kijken, maar ook naar een breder samenhangend gebied.

A017-VA009 Vragen en zorgen over onderdeel Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijk gebied

Verder hoopt de indiener op een flexibelere invulling voor de 'ruimte voor ruimte'-regeling, zodat de in verband met de vitaliteit van landelijke kernen onder voorwaarden de mogelijkheid ontstaat om meerdere kleinere wooneenheden terug te bouwen. Zo ontstaat er een groter aanbod van woningen voor starters en senioren en kunnen de woningen die senioren achterlaten ingenomen worden door gezinnen.

Antwoord

De 'ruimte-voor-ruimte' regeling bestaat niet meer als zodanig. De regeling is een aantal jaar geleden vervallen met het intrekken van de bebouwingcontouren. In plaats daarvan is het beleid voor ruimtelijke kwaliteit van toepassing. In vergelijking met de generieke regeling 'ruimte voor ruimte'

kan met het beleid voor ruimtelijke kwaliteit beter rekening worden gehouden met de lokale situatie en omstandigheden. De sloop van 1.000 m² bebouwing levert dus niet meer automatisch een woning op. De provincie vraagt een onderbouwing waaruit blijkt dat de ruimtelijke kwaliteit per saldo ten minste gelijk blijft en liefst verbetert, als gevolg van het bouwen van de woning en eventuele extra maatregelen. Dat kunnen dus meer of minder woningen zijn dan mogelijk was onder de regeling 'ruimte voor ruimte'. Het aantal en het type woningen moet passen in de regionale woonvisie en het regionale woonprogramma.

Als sprake is van een transitiegebied en hiervoor samen met de gebiedspartners een gebiedsplan wordt opgesteld, kan in dat kader gezien worden hoe wordt omgegaan met het realiseren van woningen of andere functies in verbouwde agrarische gebouwen, of ter vervanging van gesloopte agrarische gebouwen. Daarbij kan op gebiedsniveau worden gezien wat passende functies zijn.

A017-VA010 Vragen en zorgen over onderdeel Vrijkomende agrarische bebouwing en transitie landelijk gebied

De indiener heeft daarnaast ook nog enkele vragen:

1. De indiener vraagt zich af of de provincie naast de Nieuwkoopse Plassen ook nog andere transitiegebieden gaat aanwijzen en welke dit zullen zijn.
2. De indiener geeft aan altijd begrepen te hebben dat per gebied/polder gebiedsvisies gemaakt zouden worden, zoals bijvoorbeeld de Gebiedsgerichte Aanpak Nieuwkoopse Plassen. Hoe verhoudt zich dat met het instrument van programma?
3. De indiener vraagt zich af wat de provincie verstaat onder ruimtelijke structurerende principes? Ze vraagt zich verder af of dit ook al ruimtelijke kaders voor de mogelijke vrijkomende agrarische bouwvlakken zijn.

Antwoord

Op dit moment worden alleen de Nieuwkoopse Plassen aangewezen als transitiegebied. Het is nog niet duidelijk welke andere gebieden zullen worden aangewezen door Gedeputeerde Staten. Vanzelfsprekend vindt hierover eerst overleg plaats met onder meer de betrokken gemeenten. Gekozen is voor het instrument programma, omdat het gebiedsplan hierdoor een duidelijke status krijgt onder de Omgevingswet. Het gebiedsplan wordt opgesteld samen met de betrokken gebiedspartners. Het gebiedsplan kan een kader zijn voor de herontwikkeling van vrijkomende agrarische bouwvlakken. Op deze manier wordt niet alleen naar de te herontwikkelen locatie gekeken, maar ook naar de effecten op een breder samenhangend gebied.

A017-VW050 Uitbreiding woningvoorraad in Waarder

De indiener geeft aan te onderzoeken hoe ze de woningvoorraad in Waarder kan aanvullen (gebied kleiner dan 3 ha en al onderdeel van de Regionale Projectenlijst Woningbouw). De komende tijd wil ze de beleidsuitgangspunten gaan verkennen, ook die van de provincie. De indiener geeft aan graag in overleg te treden met de provincie over deze voorgenomen ontwikkeling. Als het gebied alsnog groter wordt dan zal ze dat later melden in het kader van de 3 hectare kaart.

Antwoord

De provincie gaat hierover graag in overleg.

A018 – Gemeente Zoetermeer

A018-VW043 Regionale woonakkoorden

Indiener geeft aan dat de provincie in de ontwerp herziening geen rekenschap geeft van regionale woonakkoorden in regio Haaglanden en Rotterdam. Dat uit zich met name in de eisen die aan een regionale woonvisie worden gesteld. Gemeenten worden in het ontwerp verplicht een percentage sociale huur en betaalbare koop te noemen voor de nieuwbouw. Zo'n percentage maakt echter geen deel uit van het Tussenakkoord tussen PZH, SVH en gemeenten (verenigt in Bestuurlijke tafel wonen). Indiener vraagt zich af waarom de provincie hier destijds geen punt van heeft gemaakt als dit een majeur onderdeel van het beleid zou worden?

Indiener is van mening dat de provincie op de uitvoering van het Tussenakkoord moet sturen en niet moet aansturen tot streefpercentages voor de nieuwbouw, omdat indiener van mening is dat de streefpercentages de uitvoering van het Tussenakkoord in de weg staan en onnodig complicerend werken. Indiener is van mening dat dit de woningbouw onnodig vertraagt en dat de door de provincie voorgestelde beleidsvorming geen bijdrage zal leveren aan een evenwichtige verdeling van inkomens- en doelgroepen over de regio.

Indiener verzoekt de provincie:

- Niet in te zetten op percentages ten aanzien van de genoemde specifieke doelgroepen en inkomensgroepen.
- Verder te gaan met het regionale Tussenakkoord van de provincie, SVH en gemeenten in Haaglanden,
- Het subsidie instrument in te zetten ter stimuleren van gemeenten zodat de woningbouw niet onnodig verder wordt vertraagd en de woningen in specifieke inkomensgroepen en specifieke doelgroepen evenwichtig verdeeld zullen worden in de regio.

Antwoord

Op grond van ons beleid wordt voor het bestemmingsplan/omgevingsplan gevraagd om rekening te houden met voldoende sociale huurwoningen en dit te motiveren. Dit vindt zijn grondslag in de geldende door GS aanvaarde of vastgestelde regionale woonvisie. In de omgevingsvisie hebben we richtlijnen aangegeven waar een nieuwe regionale woonvisie aan moet voldoen (op pagina 32). Regionale afspraken (In Haaglanden het Tussenakkoord van december 2021) over de verdeling van de opgave zien we als onderdeel/uitwerking van de regionale woonvisie. GS hebben ingestemd met deze regionale afspraken gericht op een evenwichtige spreiding van sociale woningen binnen de regio. In september wordt de subsidieregeling sociale woningbouw Haaglanden weer opengesteld voor nieuwe aanvragen.

Voor de andere onderdelen zoals aangegeven in de omgevingsvisie (aandeel plancapaciteit, ouderenwoningen, flexwoningen) verwachten wij wel dat die zijn opgenomen in een actuele regionale woonvisie.

In de omgevingsvisie zal de provincie duidelijker aangeven dat regionale afspraken met betrekking tot de evenwichtige spreiding van sociale woningbouw (waarmee GS hebben ingestemd of die door GS zijn vastgesteld) beschouwd worden als een uitwerking van de regionale woonvisie. Deze zienswijze is in zoverre gegrond.

A019 – Gemeente Waddinxveen

A019-ZZ013 Glasparel+

Het college verleent medewerking aan 29 hectare bedrijventerrein in Glasparel+. De ruimtelijke procedure is in voorbereiding.

Antwoord

De provincie heeft hiervan kennisgenomen.

A019-ZZ014 Businesspark Vredenburg

Op kaart 19 in bijlage II zijn twee grijze stippen opgenomen die staan voor 'ontwikkellocatie niet gewijzigd'. In de vorige editie van kaart 19 zijn stippen opgenomen waaruit blijkt dat er zowel zachte als harde capaciteit geschrapt is. De indiener stelt voor om een stip toe te voegen waarmee de harde plancapaciteit vastgelegd wordt.

In bijlage X is er voor Waddinxveen geen harde plancapaciteit opgenomen voor het bedrijventerrein Businesspark Vredenburg fase II. De indiener stelt voor 29 hectare harde plancapaciteit op te nemen voor het bedrijventerrein Businesspark Vredenburg fase II.

Antwoord

Een verzoek in een zienswijze om een nieuwe locatie toe te voegen aan de 3 hectare kaart kan in principe pas in een volgende herziening worden gehonoreerd, om alle belanghebbenden de kans te geven te reageren op de voorgenomen toevoeging. In deze casus betreft het de voorgenomen verplaatsing van bedrijven uit de bestaande kern van Waddinxveen om daar ruimte te creëren voor de bouw van circa 1.500 woningen.

Het verzoek heeft betrekking op de ontwikkeling van bedrijventerrein Vredenburg met een omvang van 27 hectare.

Ten noordoosten van deze locatie, aan weerszijden van de Vredenburglaan, is de eerste fase van bedrijventerrein Businesspark Vredenburg ontwikkeld, met een omvang van 7 hectare. Beide locaties liggen volgens kaart 11 Greenports van de Omgevingsverordening in het glastuinbouwgebied West-Oostland, met de specifieke aanduiding uitzondering glastuinbouwgebied Glasparel en Knibbelweg oost'. Op grond van artikel 6.15 lid 5 van de Omgevingsverordening kan een bestemmingsplan hier ruimtelijke ontwikkelingen toelaten die niet behoren tot de keten glastuinbouw voor zover de ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt met toepassing van efficiënt en meervoudig grondgebruik door een combinatie met glastuinbouw (voorwaarde b). Deze uitzonderingsbepaling impliceert stedelijke ontwikkelingen, maar laat onverlet artikel 6.10 van de Omgevingsverordening waarin is bepaald dat nieuwe stedelijke ontwikkelingen groter dan 3 hectare op de 3 hectare kaart moeten zijn opgenomen. In tegenstelling tot het gerealiseerde (en inmiddels van de 3 hectare kaart geschrapte) Vredenburg I en het in voorbereiding zijnde Knibbelweg Oost (Zuidplas), is dat niet het geval voor Vredenburg II. De gemeente heeft verzocht om dat alsnog te doen.

Relevant aspect is dat de provincie eind 2021 aan alle regio's heeft gevraagd om een nieuwe bedrijventerreinvisie vast te stellen en deze ter aanvaarding aan ons voor te leggen. Op basis hiervan kunnen wij op regionaal niveau beoordelen of en waar wijziging van de 3 hectare kaart opportuun kan zijn. Voor het toevoegen van een nieuwe locatie is het van belang dat de behoefte aangetoond wordt, de locatie strookt met het provinciaal beleid en het voorstel tot toevoeging van de locatie gedragen wordt door de gemeenteraad. De regio Midden-Holland is vergevorderd met het opstellen van haar nieuwe regionale bedrijventerreinvisie en de besluitvorming staat najaar 2022 gepland. Vooruitlopend hierop kan de provincie nog geen oordeel uitspreken over de toevoeging van bedrijventerrein Vredenburg II aan de 3 hectare kaart.

A020 - Gemeente Zuidplas

A020-VW093 Afspraken met Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Indiener kan begrijpen dat de Provincie Zuid-Holland - vanuit het schaalniveau waarop zij opereert aansluiting zoekt bij bovengenoemde ambitie. Vanuit de gemeente Zuidplas willen wij echter benadrukken dat uw ambitie niet in tegenspraak kan zijn met eerdere gemaakte afspraken tussen u en onder meer de gemeente Zuidplas voor wat betreft betaalbare woningbouw. Indiener gaat ervan uit dat eerder gemaakte afspraken blijven staan en licht dit nader toe in de zienswijze.

Antwoord

De provincie kan zich vinden in de ambitie van de minister om 2/3 aan betaalbare woningen te realiseren. De provincie is en blijft gecommiteerd aan de bestuurlijke afspraken voor het Middengebied. Onzes inziens is de ambitie voor 2/3 betaalbaar niet in tegenspraak met de afspraken rond het Middengebied. Binnen de woningbouwprogrammering van de regio Midden Holland zal moeten worden bekeken, welke mogelijkheden er zijn om meer betaalbare woningen te programmeren. De implementatie en haalbaarheid van 2/3 betaalbaar zal mede afhankelijk zijn van welke mogelijkheden (middelen en instrumenten) de Rijksoverheid ons zal bieden om deze ambitie te halen.

A020-WF016 Kaart 24

De op de kaart ingetekende tracés leiden voor de indiener tot een aantal reacties, op de in de zienswijze bijgevoegde kaart zijn de betreffende tracés omcirkeld:

- Ten aanzien van het bruin omkaderde tracé heeft gemeente Zuidplas eerder aangegeven dat ze geen snelfietsroute door Moordrecht (Oost- en Westringdijk) wil hebben vanwege de onverenigbaarheid met woongebied (raadsbesluit Snelfietstracé Rotterdam- Gouda, dd. 8 maart 2022). Om die reden wil Zuidplas samen met Provincie en gemeenten in de regio een alternatief tracé aan de noordzijde van Moordrecht verkennen. De kan als recreatieve/ utilitaire route dienen, waarbij deze bovendien ook bijdrage aan de recreatieve ontsluiting van het veenweidegebied, voor Moordrecht, Gouda en de Randstad.
- Ten aanzien van de paars- en rood omcirkelde routes willen wij u vragen om in nader overleg te treden met de gemeente Zuidplas, zodat deze op een juiste wijze geborgd kunnen worden in uw omgevingsbeleid. Dit is het van belang bij de route door het Middengebied (in kaartbeeld paars omcirkeld) en de ambitieroute snelfietsroute als onderdeel van F20 (in kaartbeeld rood omcirkeld). Dit vragen wij omdat de fietsroute door het Middengebied nog uitgewerkt dient te worden en niet op de nu weergegeven wijze zal worden aangelegd. Tevens willen wij in overleg met u en andere gemeenten kijken naar de koppelkansen die er bestaan tussen de ambitieroute en de ontwikkeling van het Middengebied. Wij willen in ieder geval dat er kansen mogelijk blijven om deze routes zo optimaal mogelijk te aan te leggen, waarbij we willen voorkomen dat bovenstaand kaartbeeld dit streven in de weg staat.
- Ook is nu in de noordwest/ zuidoost richting slechts één route aangegeven tussen het gebied van het vijfde dorp en het veenweidegebied rondom Moordrecht. In het kader van de verbreding van de A20 (Bestuursvereenkomst A20 - dd. 11 maart 2019) is in het kader van de vermindering van de barrièrewerking aandacht voor het toevoegen van meerdere fietsverbindingen. Hierover treden wij graag in nader overleg.

Antwoord

Uiteraard willen we met u overleggen over de ontwikkeling van het provinciaal hoofdfietsrouten netwerk.

B – Overige bestuursorganen

B001 - Netwerk Economie Zuid-Holland Zuid

B001-VW022 Effectonderzoek huisvesting arbeidsmigranten

De zienswijze is gericht tegen de nieuwe verplichting in de Omgevingsverordening om een effectonderzoek te doen over de huisvesting van arbeidsmigranten. Deze nieuwe verplichting moet geschrapt worden. Er is al sprake van een aanzienlijk vooronderzoekslast (gemiddeld ca. 20) bij het voorbereiden van een ruimtelijk plan voor een nieuw bedrijventerrein. De voorbereidingstijd beslaat gemakkelijk 8 tot 10 jaar. Het door de provincie voorgestelde effectonderzoek arbeidsmigranten kan dus in die periode gedateerd raken. Bovendien worden er complexe juridische vraagstukken geïntroduceerd als eventuele oplossingen buiten het plangebied liggen van het nieuwe bedrijventerrein. Onder meer de vraag wanneer een bezwaarde ontvankelijk is tegen de komst van een bedrijventerrein en wanneer niet?

Het vraagstuk over huisvesting van arbeidsmigranten hoort thuis op de bestuurlijke tafel wonen.

Antwoord

Het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten onder leiding van Emile Roemer heeft de aanbeveling gedaan om bij nieuwe bedrijven onder andere in kaart te brengen wat dit betekent voor de huisvesting van aan te trekken werknemers. Stakeholders (bedrijfsleven en medeoverheden) zijn informeel geconsulteerd over het eventueel opnemen van een bepaling hierover in de Omgevingsverordening. Het algemene beeld uit deze consultatie is dat nut en noodzaak van een effectrapportage breed wordt gedragen. Over het opnemen van de effectrapportage als verplichting in het provinciale Omgevingsbeleid zijn de meningen meer verdeeld. Een deel van de geconsulteerden vindt een verplichting niet nodig omdat er toch al een groot draagvlak bestaat voor de toepassing van de effectrapportage, terwijl een ander deel voor de zekerheid kiest voor 'een stok achter de deur'. Wij hebben uit de consultatie geconstateerd dat nut en noodzaak van een effectrapportage breed wordt gedragen en om de aandacht hiervoor in de nabije toekomst vast te houden gekozen voor een verplichting in de Omgevingsverordening.

De effectrapportage wordt bij voorkeur in een zo vroeg mogelijk stadium opgesteld. Wij realiseren ons dat bij de vaststelling van een visie of plan lang niet altijd bekend is welke bedrijven zich zullen gaan vestigen. In de toelichting hebben wij daarom aangegeven dat in dat geval de toezegging kan worden gedaan dat de huisvestingsbehoefte in beeld zal worden gebracht voorafgaande aan de verlening van de omgevingsvergunning.

De Omgevingsverordening schrijft geen onderzoeksmethode voor. Van belang is dat de vraag naar nieuwe medewerkers door de bedrijven en het aanbod in de regio door het UWV in beeld worden gebracht. Het ligt vervolgens voor de hand dat aangegeven wordt op welke wijze in die huisvesting zal worden voorzien.

De zienswijze geeft geen aanleiding af te zien van de verplichting om onderzoek te doen naar de huisvestingsbehoefte bij nieuwe bedrijfsmatige activiteiten. Overigens is het vanuit een oogpunt van zorgvuldige besluitvorming sowieso nodig alle relevante aspecten en belangen in beeld te brengen en mee te wegen. Dus ook zonder provinciale eis op dit punt zou de gemeente het huisvestingsaspect in beeld moeten brengen en mee moeten wegen.

B002 – Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam

B002-VW015 Nieuwe woningmarktafspraken

Vanwege de recente ontwikkelingen rondom wonen zal de regio Rotterdam het in 2019 gesloten Regioakkoord Nieuwe Woningmarktafspraken herijken. Naar verwachting zal er in oktober 2022 een nieuw regioakkoord zijn.

Antwoord

De provincie is op de hoogte van het traject om het Regioakkoord Wonen van de regio Rotterdam uit 2019 te actualiseren. Wij zien uit naar een adequaat en geactualiseerd akkoord dat aansluit op de actuele woningbehoefte in deze regio.

B002-VW016 Beleidskeuze verstedelijking

De inzet van de provincie zoals beschreven in de (voorgestelde aanpassing van) de beleidskeuze Verstedelijking wordt in zijn algemeenheid onderschreven. Wel wordt aandacht gevraagd voor het behoud van het specifieke karakter van kleine kernen en dorpen. Dit bijzondere woon- en leefklimaat mag niet verloren gaan, juist ook tegen de achtergrond van een gedifferentieerd aanbod aan woonmilieus. De inzet van de provincie moet voor deze groep gemeenten en kernen daarom terughoudend worden toegepast.

Tweede aandachtspunt is dat ontwikkelingen binnen bestaand stads- en dorpsgebied nadrukkelijk afgewogen dienen te worden tegen de mogelijk gevolgen van extra infrastructurele voorzieningen dan wel een, ongewenste, extra druk op de bestaande woongebieden ten gevolge van de toename van verkeersbewegingen.

Antwoord

De beleidskeuze voor verstedelijking en het behoud van het specifieke karakter van kleine kernen en dorpen sluit elkaar niet uit. Het gaat om maatwerk. In en bij kleine kernen en dorpen is ruimte voor bouwen in een dichtheid die aansluit bij het dorpse woonmilieu.

Wij zijn het met u eens dat gevolgen voor de mobiliteit en infrastructuur altijd dienen worden meegenomen bij ontwikkelingen binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Dit hebben wij daarom al vastgelegd in ons beleid.

B002-VW017 Sociale woningen

De regio Rotterdam streeft naar een meer evenwichtig spreiding van met name het aanbod van sociale woningen. Dit betekent dat binnen de regio sommige gemeenten meer zullen moeten bouwen dan als lokale behoefte is geraamd, terwijl de andere gemeenten juist minder behoeven te bouwen dan de behoefte raming aangeeft.

Antwoord

Ook de provincie streeft naar een meer evenwichtige spreiding van sociale woningen binnen de regio's. Wat betreft woningbehoefte vragen wij u om een woningbouwprogramma dat aansluit bij de regionale woningbehoefte. Wij werken niet met de lokale behoefte, zoals de provincie u in juni 2021 heeft laten weten. Om die reden staat de woningbehoefte een meer evenwichtige spreiding van sociale woningen niet in de weg.

B002-VW018 Aandachtsgroepen wonen

In het door de minister uitgebrachte programma 'Een thuis voor iedereen' worden meerdere doelgroepen gelijkelijk benoemd. Het gaat daarbij niet alleen om jongeren en ouderen. In de door de minister gekozen opzet wordt uitgegaan van het opstellen van zogenoemde woon-zorgvisies voor alle doelgroepen. De wijze waarop deze visie tot stand kunnen komen wordt nog nader uitgewerkt.

De regio vraagt zich met enige zorg af op welke wijze dit congrueert met de door de provincie gedachte inspanning vanuit de regio.

Antwoord

Vanuit het programma 'Een thuis voor iedereen' worden gemeenten verplicht een 'brede' woonzorgvisie op te stellen, waarin gemeenten aangeven welke aandachtsgroepen men gaat huisvesten en hoe de benodigde zorg en ondersteuning die daarbij nodig is wordt georganiseerd. De woonzorgvisies zullen uiteraard op regionaal niveau goed op elkaar moeten aansluiten evenals bij de regionale woningbouwprogramma's. Vanuit de provincie zien we hier een actieve rol (coördinatie en toetsing) voor de regio.

B002-VW019 Doorstroming

Het is van belang voor de verschillende doelgroepen ook het instrument van doorstroming optimaal kan worden ingezet. Hoewel dit primair een taak is van de gemeenten, is het wenselijk ook te bezien op welke wijze de provincie doorstroming zou kunnen bevorderen.

Antwoord

De provincie heeft een challenge over doorstroming uitgeschreven, voor initiatieven op dit terrein. De resultaten van deze challenge worden in de tweede helft van 2022 verwacht.

B002-VW020 Ruimte voor verstedelijking in regionale visies

In het provinciaal beleid wordt gesteld dat nieuwe verstedelijking moet passen in regionale visies. De regio heeft echter geen taken of bevoegdheden op het gebied van de ruimtelijke ordening. De wijze waarop gemeenten hun taak nader invullen is voorbehouden aan de gemeenten zelf. Dit geldt niet alleen voor nieuwe verstedelijking, maar ook voor de aandacht die de provincie vraagt voor de groeneblauwe structuur, natuur-inclusiviteit, gezondheid, recreatie, bodemdalingsgevoeligheid en het watersysteem. Er wordt een grens overschreden wanneer in dit verband wordt voorgeschreven dat in een regionale woonvisie expliciet het toekomstige beheer van gebouwen als van de woon- en werkomgeving moet worden meegenomen.

Werkdruk en capaciteitsproblemen vragen om prioriteitsstelling

In de beleidskeuze wonen staat dat gemeenten en provincie in gezamenlijkheid afspraken welke uitgangspunten en randvoorwaarden voor de regionale woonvisie gelden. De rol van regionale samenwerkingsverbanden wordt hierbij gemist.

De regio vraagt aandacht voor werkdruk en capaciteitsproblemen. Het is wenselijk om op weg naar het hoofddoel (het reduceren van het woningtekort) pragmatisch om te gaan met de diverse nevendoelen. Gemeenten en hun woonpartners kunnen ook zelf verantwoordelijkheid nemen. Dus focus ligt nu te veel op het 'hoe', en minder op het 'wat'.

Antwoord

Van gemeenten wordt verwacht dat nieuwe verstedelijking past bij regionale visies, zoals regionale woonvisies en deze onderling tussen gemeenten in de (woon)regio worden afgestemd. De regionale samenwerking is de samenwerking tussen de gemeenten en deze is dus verantwoordelijk voor het opstellen van een regionale woonvisie, in nauwe samenwerking met de provincie.

Bij het maken van afspraken door gemeenten en provincie kunnen ook regionale samenwerkingsverbanden een belangrijke rol spelen in het regionaal afstemmen van veel onderwerpen die een regionale woonvisie raken. Lokale woonvisies worden in lijn gebracht met de regionale woonvisie. Indien nodig spreekt de provincie gemeenten aan die niet voldoen aan de richtlijnen die zijn opgenomen in de regionale woonvisie.

U vraagt aandacht voor werkdruk en capaciteitsproblemen in relatie tot nevendoelen. De provincie houdt hier rekening bij het prioriteren van onderwerpen. Ook stelt de provincie via de Vliegende

Brigade subsidie beschikbaar aan gemeenten om bij woningbouwprojecten waar nodig extra expertise in te zetten.

B002-VW021 Definities

De regio verzoekt definities af te stemmen met het Rijk, onder meer als het gaat om de definities van woningen voor middeninkomens, middenhuur, betaalbare en sociale koop.

Antwoord

Verwezen wordt naar het antwoord onder A008-VW076.

B003 – Regio Holland Rijnland

B003-GB034 Grote buitenstedelijke bouwlocaties

Volgens de indiener is het voor de kleine kernen in de regio noodzakelijk dat zij kunnen bouwen naar behoefte zodat deze op lange termijn leefbaar blijven. De indiener zegt daarom de gewenste ontwikkeling in één van deze kernen, namelijk Nieuwkoop, te ondersteunen. De gemeente heeft voor Langeraar de wens om deze kern integraal te ontwikkelen, waarna Langeraar als kern 'af' is. Langeraar West is hierin de ontbrekende schakel tussen de 3ha-locatie Langeraar Noordwest en de waterzuivering (ook binnen bestaand stads- en dorpsgebied). De indiener verzoekt de provincie de 3-hectarielocatie Langeraar Noordwest uit te breiden met de locatie Langeraar West om integrale ontwikkeling van dit gebied tegen de kern van Langeraar mogelijk te maken.

Antwoord

In het ontwerp van de module Ruimte en Wonen is opgenomen dat de regionale visies voor wonen en bedrijventerreinen belangrijke input vormen voor de 3 ha-kaart, waarop de provincie grote buitenstedelijke ontwikkelingen aanduidt. De uitbreiding van de 3ha-locatie Langeraar Noordwest met de locatie Langeraar West is nog niet opgenomen in het regionale woningbouwprogramma van de regio Holland Rijnland. Het verzoek tot uitbreiding van de 3ha-locatie Langeraar Noordwest willen wij dan ook in het kader van de jaarlijkse actualisering van het regionale woningbouwprogramma Holland Rijnland beoordelen. Wij bekijken de woningbehoefte namelijk niet op het schaalniveau van de gemeente Nieuwkoop maar op het regionale schaalniveau van de regio Holland Rijnland. Daarnaast willen wij geen forse uitbreidingen van 3ha-locaties via de zienswijzeprocedure toevoegen omdat er dan geen inspraak over heeft kunnen plaatsvinden. Wel geven wij nu alvast aan dat het huidige regionale woningbouwprogramma Holland Rijnland in de periode tot 2030 al voldoende plancapaciteit (132%) bevat rekening houdend met planuitval. Verder zijn er veel gemeenten in de regio Holland Rijnland die nieuwe plannen aan het regionale woningbouwprogramma willen toevoegen. Het is de vraag of er een redenering is te maken voor het fors uitbreiden van deze locatie buiten bestaand stads- en dorpsgebied in de periode tot 2030.

B003-VA11 Vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en transitie landelijk gebied

De indiener is blij dat de provincie aangeeft de regie en een verbindende rol wil nemen. Een aandachtspunt is volgens de indiener om procedures daar waar mogelijk te versnellen, zonder dat het ten koste gaat van de kwaliteit van de besluitvorming en dat er middelen worden vrijgemaakt om herbestemming en ontwikkeling mogelijk te maken.

Het is volgens de indiener ook van belang dat er duidelijkheid komt over wat er op lokaal- en gebiedsniveau wel en niet kan. Dit maakt het voor de verschillende stakeholders mogelijk proactief te zijn en economisch perspectief te hebben.

Op gebiedsniveau is er nog veel onduidelijk en het is volgens de indiener positief dat de provincie de transitie in het landelijk gebied integraal gaat benaderen, met samenhangende gebiedsprogramma's, als onderdeel van het Omgevingsbeleid. De indiener gaat ervan uit dat de provincie rekening houdt met de door de indiener genoemde aandachtspunten en zegt graag mee te denken over de verdere uitvoering van het provinciale beleid over de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en de transitie van het landelijke gebied.

Antwoord

De provincie heeft kennisgenomen van de zienswijze en blijft graag in gesprek over de verdere beleidsuitwerking voor de transitie in het landelijk gebied.

B003-VW060 Brede opgaven in verstedelijking

Volgens de indiener is de verstedelijkingsopgave meer dan het versnellen van woningbouw. Werk, voorzieningen, infrastructuur, energie, drinkwater, klimaatadaptatie en landschap horen daar volgens de indiener bij. Plannen van zacht naar hard brengen helpt in de uitvoeringskracht, maar de opgave vraagt om meer daadkracht. De 3-hectare kaart is een hulpmiddel voor nu, maar meer flexibiliteit, pilots en nadere afspraken zijn nodig om ons voor te bereiden op de toekomst. De indiener reikt de provincie de hand om nadere afspraken uit te werken.

Hieraan toe voegt de indiener dat ze als regio uitgaat van bouwen naar behoefte en vraagt daartoe om transparantie voor wat betreft de provinciale cijfers, onderzoeken en gegevens die als onderleggers dienen voor de herziening. De indiener wil hierover regionaal met de provincie in gesprek blijven. De actualisatie van de Regionale Woonagenda biedt daar handvatten. Dat betekent ook dat ze niet per individueel plan uiting geeft aan afgesproken percentages betaalbare woningbouw, maar juist op regionale schaal.

Antwoord

De provincie beziet de woningbouwopgave op (boven)regionale schaal, mede om goede plannen op de juiste plekken te faciliteren. De provinciale woningbehoefteramingen zijn hierin leidend en komen in principe eens in de drie jaar beschikbaar (maar bij grote demografische wijzigingen eens in de twee jaar). De cijfers zijn beschikbaar op regionaal niveau en geven aan hoeveel woningen in totaal per regio voor de desbetreffende periode nodig zijn om aan de behoefte te voldoen.

In deze herziening wordt aangegeven dat gemeenten in regionaal verband samen met de provincie regionale woonvisies vaststellen, waarin de gewenste kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkelrichting voor de bestaande en gewenste woningvoorraad binnen de regio wordt bepaald met in achtneming van de provinciale kaders als het gaat om bijvoorbeeld aantal woningen en prijsklassen woningen. Concreet is hierbij wel het uitgangspunt dat een concrete doelstelling in percentage van de voorraadontwikkeling van sociale huurwoningen met daarbij als onderdeel een percentage voor sociale huur in nieuwbouw en een minimum gewenst percentage binnen de bestaande bouw. Lokale woonvisies worden in lijn gebracht met de regionale woonvisie. Indien nodig spreekt de provincie gemeenten aan die niet voldoen aan de richtlijnen die zijn opgenomen in de regionale woonvisie.

B003-VW061 Verstedelijking

De indiener geeft aan zich in hoofdlijnen te kunnen vinden met betrekking tot de onderdelen die worden gewijzigd in de module Verstedelijking. Volgens hen mag de provincie nog wel meer “must haves” toevoegen, zoals energie-infrastructuur en energietransitie. De indiener weet dat de module energie nog volgt, maar meent dat deze voor planning al in deze module meegenomen had moeten worden.

Antwoord

De provincie heeft hiervan kennisgenomen. Er loopt inderdaad een afzonderlijke herziening van het Omgevingsbeleid over energie.

B003-VW062 Verstedelijking

De indiener geeft aan graag mee te werken aan de verstedelijkingsopgaven en de versnelling daarbinnen, maar wil ook graag de hele ‘package deal’ ruimtelijk mogelijk maken: hetzij binnenstedelijk, hetzij middels de mogelijkheden van de 3 hectare kaart. Dat betreft dan meer dan alleen toevoegen van woningen, bedrijven en kantoren: ook ruimte bieden voor de energietransitie, energie-infrastructuur, water, groen, e.d.

Antwoord

De provincie heeft hiervan kennisgenomen.

B003-VW063 Verstedelijking

Als laatste roept de indiener de provincie op om met deze actualisatie van het verstedelijkingsbied de woon-werkakkoorden te verwerken tot de uiteindelijke bestemmingsverandering ten gunste van de verstedelijking. Dit ziet indiener niet overal terug.

Antwoord

In de provincie zijn op meerdere locaties initiatieven om bedrijventerreinen te transformeren naar een andere functie, meestal wonen. Het stadium waarin die initiatieven verkeren, varieert van verkenning tot realisatie. Niet alle initiatieven worden daadwerkelijk tot uitvoering gebracht, maar op het moment dat het bestemmingsplan voor de transformatie vastgesteld is ontstaat een voldoende mate van zekerheid daarover. Bedrijventerreinen waarvan de bestemming nog niet gewijzigd is, blijven op de bedrijventerreinenkaart opgenomen, ongeacht een woon-werkakkoord. Bij een volgende herziening van het provinciale Omgevingsbeleid na de vaststelling van de nieuwe bestemming kan het bedrijventerrein worden geschrapt van de bedrijventerreinenkaart. Dit laat onverlet dat wij onze afspraken in het woon-werkakkoord zullen nakomen.

B003-VW064 Wonen

De indiener geeft aan verheugd te vernemen in de ontwerp wijziging Omgevingsverordening dat de provincie ruimte geeft voor lokaal maatwerk voor wat betreft parkeernormen in stationsgebieden en bij sociale huur.

Antwoord

Lokaal maatwerk is mogelijk op basis van lokale onderzoeksgegevens, zoals aangegeven in de Omgevingsverordening. Deze regeling maakt overigens geen deel uit van de onderhavige herziening.

B003-VW065 Wonen

De indiener vraagt in verband met de woondeals tussen regio's en het Rijk graag aandacht voor de snelle energietransitie en de benodigde extra elektriciteitsinfrastructuur.

Antwoord

We zijn in gesprek met het Rijk over het indicatieve woonbod, waarbij aandacht is gevraagd voor randvoorwaarden die nodig zijn om een realistisch bod waar te kunnen maken. Hier maken energietransitie en een robuust energienetwerk deel van uit.

B003-VW066 Wonen

In verband met het voorstel uit de module om de beleidskeuze wonen aan te passen brengt de indiener de eigen Regionale Woonagenda onder de aandacht waarbij ze zegt uit te gaan van een constructieve houding van de provincie. De inhoud van de Woonagenda wordt in de bijlage toegelicht. Sturing op programmaniveau is voor de indiener van belang.

Antwoord

GS vragen aan elke regio om een actuele regionale woonvisie. In een Regionale woonvisie wordt ingegaan op de voorraad ontwikkeling van sociale huur. GS stellen een regionale woonvisie vast als die voldoet aan de richtlijnen zoals die in de omgevingsvisie zijn aangegeven. Lokale woonvisies worden in lijn gebracht met de regionale woonvisie. Indien nodig spreekt de provincie gemeenten aan die niet voldoen aan de richtlijnen die zijn opgenomen in de regionale woonvisie. De provincie is op de hoogte van de ambities van het Rijk met betrekking tot een streefpercentage van 30% sociale huurwoningen in de woningvoorraad per gemeente. Afspraken hierover met het Rijk kunnen gevolgen hebben voor de toepassing van het provinciaal beleid en tot aanpassing van het provinciaal beleid. In

een volgende herziening zal de provincie meer helderheid geven over de implementatie van dit streefpercentage in het provinciaal omgevingsbeleid.

B003-VW067 Wonen

In dat kader wijst de indiener de provincie ook op de casus rondom de gemeente Noordwijk. Deze gemeente ontving onlangs namelijk vanuit de provincie het voornemen tot een proactieve aanwijzing. In de proactieve aanwijzing wordt Noordwijk aangespoord om binnen één jaar vanaf de vaststelling van deze proactieve aanwijzing een bestemmingsplan vast te stellen, waarin het realiseren van minimaal 240 sociale huurwoningen mogelijk wordt gemaakt. De indiener vindt de sturing op projectniveau niet aansluiten bij het bestaande afsprakenkader en het woningbouwprogramma dat op regionaal niveau afgesproken is. Daarnaast krijgen gemeenten geregeld vragen op projectniveau over het aandeel betaalbare woningen.

Antwoord

Ook wij zien een tekort aan betaalbare en sociale huurwoningen, maar wij zien ook dat het realiseren van woningen in deze segmenten sneller moet. Daarom kijken wij bij de planbeoordeling naar het percentage sociale huurwoningen en middensegment en in hoeverre dit bijdraagt aan de regionale afspraak dat 25% van het nieuwbouwprogramma van een gemeente een sociale huurwoning is en 20% een woning in het middensegment. U verwijst naar één van de locaties waar realisatie van sociale en betaalbare woningen op korte termijn zou kunnen en moeten plaatsvinden. Ons doel van het voornemen tot de proactieve aanwijzing is om de realisatie van in totaal 240 sociale huurwoningen te bespoedigen. In het ontwerpbesluit dat ter inzage heeft gelegen hebben Gedeputeerde Staten onderbouwd waarom een proactieve aanwijzing gerechtvaardigd is voor de locatie Bronsgeest. Tegen dit besluit staat een aparte rechtsgang open. Besluitvorming over het voornemen wordt in een apart proces afgerond.

B003-VW068 Wonen

De indiener geeft aan dat de provincie in haar nieuwe beleid waarde zegt te hechten aan de vestigingswens van haar (toekomstige) inwoners en hanteert het uitgangspunt dat woningen daar worden gebouwd, waar de behoefte zich manifesteert. De indiener deelt dit standpunt. De indiener zou graag de 130% programmeerruimte zien toenemen tot 140% vanwege de urgente maatschappelijke problematiek ten aanzien van wonen.

Antwoord

Zie antwoord op A010-VW040,

B003-VW069 Wonen

Bij het toetsen van het regionale woningbouwprogramma aan de behoefte, zou het volgens de indiener helpen wanneer de provincie de woningbehoeftecijfers jaarlijks beschikbaar stelt, ook op gemeentelijk niveau. Dit is ook gewenst voor de effectieve onderbouwing van de schaarste in de gemeenten. Daarnaast ontvangt de indiener graag de woningbehoefteraming voor de periode na 2030. Tot slot ziet de indiener een toenemend risico op planuitval en verzoekt de provincie hier meer ruimte voor te reserveren.

Antwoord

De provinciale woningbehoeftesystematiek sluit aan bij die van het Rijk. De focus van het Rijk ligt net als bij de provincie op de periode tot en met 2030 ter versnelling van de bouw van woningen. De provincie beziet de woningbouwopgave op (boven)regionaal schaalniveau mede om goede plannen op de juiste plekken te faciliteren. De provinciale woningbehoefteramingen komen in principe eens in de drie jaar beschikbaar en zijn hierin leidend. De cijfers zijn beschikbaar op regionaal niveau en

geven aan hoeveel woningen nodig zijn om aan de behoefte te voldoen. Wij hebben vorig jaar op uw verzoek behoeftecijfers op subregionaal niveau geleverd om de door uw gewenste subregionale afstemming te faciliteren. Voor een reactie op het onderwerp planuitval en meer ruimte voor nieuwe plannen: zie A010-VW040.

B003-VW070 Wonen

De indiener geeft aan dat de nieuwe Planregistratie wonen er goed uit ziet en gebruikt wordt. Wel zitten er nog veel kinderziektes in en niet alle benodigde gebruikersmogelijkheden. De indiener denkt graag mee met de verdere inrichting van het systeem het gebruik van het systeem uitgebreid te faciliteren en het systeem uit te breiden met relevant kaartmateriaal.

Antwoord

Wij zijn bewust dat de nieuwe planregistratie nog kinderziektes bevat en dat het systeem moet worden aangevuld met extra mogelijkheden. Wij zijn momenteel bezig dit op te lossen met de kanttekening dat dit in meerdere fases geschiedt. Uiteraard nodigen wij u van harte uit om mee te denken met de verdere inrichting van het systeem.

B003-VW071 Wonen

De indiener deelt de analyse dat er onvoldoende huisvesting beschikbaar is voor internationale werknemers, ook in de eigen regio. Aanvullend op de verruiming van de mogelijkheden voor de short- en midstay huisvesting van internationale werknemers in de greenports vraagt de indiener ook om een verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting bij piekbehoefte binnen de greenports en bij andere bedrijven van drie naar zes maanden.

Antwoord

In de greenports is het mogelijk arbeidsmigranten tijdelijk bij het bedrijf te huisvesten gedurende maximaal 15 jaar. Deze verruiming van het provinciaal beleid is onderdeel van deze herziening van het Omgevingsbeleid.. Bij andere bedrijven (buiten de greenports) is er geen wijziging in het Omgevingsbeleid en is dit slechts in beperkte mate mogelijk (in bestaande gebouwen of maximaal 3 maanden in het piekseizoen). De provincie ziet geen aanleiding om dit te wijzigen.

B003-VW072 Wonen

De indiener geeft aan dat de provincie een definitie van middeninkomens heeft opgenomen die ligt tussen de toewijzingsnorm voor corporaties in de sociale huursector en anderhalf keer modaal. Daarbij wordt aangegeven dat bij de vaststelling van een nieuwe regionale woonvisie de provincie ervan uitgaat dat de regio's deze provinciale grenzen volgen. De indiener verzoekt de provincie bij definities aan te sluiten bij landelijke keuzes.

Antwoord

Verwezen wordt naar het antwoord onder A008-VW076.

B003-WF011 Wandel- en fietsnetwerken

De indiener geeft aan in grote lijnen in te kunnen stemmen met de fietsroutekaart. De uitgangspunten komen in grote lijnen overeen, alleen heeft de indiener als regio ook naar de langere afstanden gekeken in relatie tot beschikbaar OV of congestie van het autoverkeer. Daarbij heeft indiener ook gekeken naar grensoverschrijdende routes naar omliggende regio's en provincies.

Antwoord

Het hoofdfietsroutenetwerk kan om planologisch juridische redenen alleen binnen Zuid-Holland worden ingetekend. We hebben het netwerk met de betrokken gemeenten besproken. Nieuwe voorstellen kunnen bij een volgende herziening betrokken worden.

B003-WF012 Wandel- en fietsnetwerken

Een aantal routes in Leiden zijn echter niet goed verwerkt: dit zijn de fietsroute Churchillaan – Dr. Lelylaan, fietsroute Hartlijn Leiden Bio Science Park en de fietsroute Vijf Meilaan – Binnenstad (via Herenstraat). De indiener verzoekt de provincie aangaande deze netwerken naar grensoverschrijdende routes te kijken en deze ook als zodanig op te nemen in het omgevingsbeleid. Tevens vraagt de indiener de provincie de fietsroutes op kaart in Leiden te corrigeren.

Antwoord

Deze zienswijze is nader toegelicht door de gemeente Leiden, door middel van een kaart met de gewenste toevoegingen. Doorvoering hiervan zou leiden tot een zeer fijnmazig netwerk waarvan niet onderbouwd is waarom juist deze routes bij uitstek een interlokale functie hebben. Aanpassing is alleen mogelijk door in hetzelfde gebied bestaande routes uit het netwerk te halen. Ook in de huidige situatie bevat het hoofdnetwerk al een aanzienlijk aantal routes naar het centrum van Leiden. Dit vraagt om een uitgebreider analyse die we met de gemeente willen uitvoeren. De uitkomst van deze analyse zou kunnen leiden tot aanpassing van het netwerk in een volgende herziening.

B003-ZZ015 Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland

De indiener geeft aan als regio in de zomer van 2021 de Regionale Omgevingsagenda (ROA) te hebben vastgesteld waarin ze aangeeft hoe op integrale wijze alle ruimte vragende functies en toekomstige opgaven een plek kunnen krijgen binnen de regio. De indiener zegt vanuit de ROA te redeneren vanuit eigen kracht en identiteit en noemt de eigen regio uniek en veelzijdig in de drukke Randstad. Al is deze balans kwetsbaar vanwege de grote druk op de ruimte vanuit de stedelijke gebieden in en om de regio. De indiener geeft aan dat transitieopgaven invloed zullen hebben op zowel de stedelijke als op de landelijke gebieden. De bereikbaarheid, het waterbeheer en energievoorziening lopen nu al tegen de grenzen van het systeem aan. Dat vraagt om een integrale benadering en inzichten voor de korte en lange termijn. De ROA helpt bij het maken van ruimtelijke keuzes, ook in relatie tot dossiers als geluid, stikstof en bodemdaling.

Antwoord

De provincie heeft met een brief dd. 30 mei 2022 een reactie gegeven op uw Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland. Omdat uw Regionale Omgevingsagenda alle portefeuilles van het fysieke domein betreft heeft de provincie u uitgenodigd hier in het najaar met het nieuwe Dagelijks Bestuur van de regio Holland Rijnland en het hele college van GS over door te praten. De in uw zienswijze aangehaalde punten over kansen voor Holland Rijnland, integrale benadering, samen puzzels leggen, brede opgaven verstedelijking, keuzes maken en uitvoering kunnen dan ook worden besproken.

B003-ZZ015 Uitvoeringslijnen Holland Rijnland

De indiener geeft de uitvoeringslijnen uit de ROA voor de ruimtelijke puzzel hieronder weer:

1. Versterking en toekomstbestendigheid daily urban system Katwijk-LeidenZoeterwoude, inclusief verdere uitvoering verstedelijkingsafspraken met Rijk en provincie en inpassing van nieuwe opgaven (klimaatadaptatie, RES, water);
2. Verder verstedelijken langs de as Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn, een duurzaam verstedelijkingsconcept in de tijd met Leiden Centraal als draaischijf. Daarbij is verstedelijken meer dan het toevoegen van woningen;
3. Versterken leefbaarheid Duin- en Bollenstreek, mede in relatie tot de ontwikkelingen in de Haarlemmermeer, Kennemerland, en de nabijheid van Schiphol;

4. Knoop Alphen aan den Rijn midden in het Groene Hart, waarbij Alphen aan den Rijn een complete stad tussen vitale kernen wordt, incl. kleinschalige ontwikkeling langs de randen van dorpen in de Rijn- en Veenstreek voor behoud van vitaliteit met behulp van landschapsplannen;
5. Toekomstperspectief landschap, met agendering en maatwerk voor behoud, versterking en transformatie van het landschap, klaar voor de opgaven die zich aandienen, incl. vitale kernen, klimaatadaptatie, energie, wateropgave, wonen en werken, bodemdaling, luchtvaartdossier, stikstofdepositie, etc.

Antwoord

De provincie heeft hiervan kennisgenomen. Vanzelfsprekend is en blijft de provincie in gesprek met de regio over de genoemde punten.

B003-ZZ016 Algemeen

De indiener geeft aan het een goede ontwikkeling te vinden dat in de module Ruimte en Wonen 2022 de wens doorklinkt om integraler te kijken naar ruimtelijke ontwikkelingen. Daarop vult ze aan dat de wijze waarop de indiener momenteel in de regio Holland Rijnland uitwerkt hoe de zogenaamde stedelijke as Katwijk-Leiden-Alphen a/d Rijn kan functioneren, nauw aansluit bij verschillende doelen en uitgangspunten die in de module Ruimte en Wonen zijn uitgewerkt, zoals het benutten van stedelijke centra en knooppunten. Waar we volgens de indiener naartoe moeten is om in samenhang te bezien welke wijzigingen noodzakelijk zijn. Dat vraagt om samenhang, slimme fasering, flexibiliteit, en ruimte.

Antwoord

De provincie heeft kennisgenomen van deze zienwijze. De provincie kijkt zo integraal mogelijk naar ruimtelijke ontwikkelingen en ruimtelijke problematiek. Dat betekent echter niet dat beleid en regels op alle onderdelen integraal geformuleerd moeten worden. Beleid en regels kunnen betrekking hebben op specifieke, soms sectorale, aandachtsvelden. Het gaat er echter om beleid en regels in samenhang te bezien, met ruimte voor maatwerk.

B003-ZZ016 Kansen voor Holland Rijnland

De indiener geeft aan dat ruimteclaims en transitie uitdagingen vormen maar ook kansen brengen in relatie tot dossiers als stikstof, bodemdaling en geluidshinder. De indiener geeft aan op dit moment op een kruispunt te staan om die keuzes te maken en vraagt zich hardop af welke regio ze wil zijn en welke stappen ze daarbij wil maken. De indiener geeft aan voor de regio momentum en kansen te zien zoals deze in het kader van de NOVI in het Groene Hart al geconcretiseerd wordt.

Antwoord

Zie B003-ZZ015.

B003-ZZ017 Reactie Holland Rijnland: Integrale benadering van belang

De indiener geeft aan te constateren dat onderwerpen als verstedelijking en wonen terugkomen in de modules, maar gericht zijn op de korte termijn. Het ontbreekt volgens de indiener aan de grote opgaven voor de (middel)lange termijn en geeft aan samen met de provincie proactief te willen worden om samen de problematiek aan te pakken.

Daarnaast zegt de indiener te zien dat de herziening vanuit sectorale opgaven wordt opgebouwd, waardoor elke ter inzage gelegde laag haar eigen standpunt lijkt neer te willen leggen. De indiener vindt dat vanwege de invoering van de Omgevingswet en de ingewikkeldheid en complexiteit van de opgaven een integrale houding en een samenwerkende vorm nodig is waarbij ze de provincie oproept deze brede rol op te pakken. De opgaven voor nu en de langere termijn zijn groot en ingrijpend

en dat vraagt volgens de indiener meer visie en een grotere stap in het vormgeven van het toekomstige integrale Omgevingsbeleid voor Zuid-Holland.

Antwoord

Zie B003-ZZ015.

B003-ZZ018 Samen puzzels leggen

De indiener geeft aan dat de ROA een goede basis biedt voor de ruimtelijke puzzel die het Rijk de provincies heeft gegeven. Daarnaast vraagt de puzzel volgens de indiener in de uitvoering een programmatische aanpak, in tegenstelling tot een projectmatige afrekening. De indiener verzoekt om flexibiliteit en ruimte te bieden, te helpen de koers te bepalen, te sturen op programmatische wijze en de regio en gemeenten af te rekenen onder de streep.

Antwoord

Zie B003-ZZ015

B003-ZZ019 Vooruitgeschoven keuzes

De indiener constateert en betreurt dat de provincie bepaalde keuzes niet maakt. De indiener meent dat wanneer er geen keuzes worden gemaakt deze voor ons worden gemaakt en dat er daarna achter de feiten aan wordt gelopen. Of er worden onnodig veranderingen en transformaties te gehouden. De indiener doet daarom een pleidooi om samen slagen te maken voor een toekomstbestendige provincie.

Antwoord

Zie B003-ZZ015

B003-ZZ020 Vooruitgeschoven keuze

Een keuze die volgens de indiener niet kan wachten is de toekomst van de economie en wat dat voor ruimtelijke experimenteerruimte vraagt. Concreet denkt de indiener daarbij aan het aanjagen van de regionale kennisclusters, zoals de doorontwikkeling van Unmanned Valley, de NL Space Campus en Leiden Bio Science Park. Maar ook toekomstkansen voor bedrijvigheid in Alphen aan den Rijn. Een andere voorliggende keuze betreft de toekomst van Schiphol en haar huidige en toekomstige effecten op de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten en de mogelijkheden voor verstedelijking.

Antwoord

Met verwijzing naar onze reactie van 17 mei 2022 op de Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland werken wij al met de gemeenten samen aan de kennisclusters Leiden Bio Science Park, NL Space Campus en Unmanned Valley en willen wij deze samenwerking graag voortzetten. Wat betreft de toekomstkansen voor bedrijvigheid in Alphen aan den Rijn zijn wij benieuwd wat hierover opgenomen gaat worden in de Regionale Bedrijventerreinenvisie Holland Rijnland, zoals door ons uitgevraagd op 9 november 2021.

B003-ZZ021 Vooruitgeschoven keuze

De indiener geeft aan in de ter inzage gelegde stukken de provinciale ambitie te missen over hoe om te gaan met het geluidsdossier Schiphol in relatie tot de verdere woningbouwplannen en verstedelijking. Net als de provinciale ambitie voor de stikstofaanpak en het toekomstperspectief voor het Groene Hart.

Antwoord

De toekomst van Schiphol en het geluidsdossier Schiphol in relatie tot woningbouw en verstedelijking is geen onderdeel van de herziening module Ruimte en Wonen. De provincie ZH is ook geen bevoegd gezag voor de regelgeving tav Schiphol met uitzondering van de beleidsruimte voor kleinschalige woningbouw binnen het afwegingsgebied geluid en externe veiligheid (LIB5-contour van Schiphol). In onze vigerende Omgevingsvisie is onze inzet tav Schiphol aangegeven in de paragraaf "Ontwikkeling en hinder Luchthaven Schiphol en Rotterdam The Hague Airport". Via de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) brengen de gezamenlijke lagere overheden (vier provincies en 56 gemeenten) hun inbreng tav Schiphol in bij het Rijk. In onze vigerende Omgevingsverordening is in artikel 6.14 de regelgeving tav kleinschalige woningbouw binnen de LIB5-contour van Schiphol opgenomen (o.a. enkele woningen in een lint, enkele Greenportwoningen of voor ruimte-voor-ruimte, noodzakelijke bedrijfswoningen). Het deel van het door ons geaccepteerde regionale woningbouwprogramma van de regio Holland Rijnland dat binnen de LIB5-contour van Schiphol is gelegen kan binnen de regelgeving van de LIB5-contour worden gerealiseerd.

B003-ZZ022 Vooruitgeschoven keuze

De indiener zegt in samenwerking met alle diverse overheidslagen te willen samenwerken en te versnellen om zo de ruimtelijke puzzel te leggen. Daarom vraagt ze de provincie of ze wil voorkomen dat de herziening te veel beheersmatig van aard zal zijn.

Antwoord

De provincie werkt graag met de betrokken overheidslagen samen bij het leggen van de ruimtelijke puzzel. Herziening van het provinciaal beleid is soms nodig om het beleid actueel en toepasbaar te houden en juist ook om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en de belangrijke transities waar we thans voor staan. Dit is ook in het belang van de gemeenten.

B003-ZZ023 Urgente Elektriciteitsinfrastructuur

De indiener geeft aan dat ook in de eigen regio de capaciteit van het elektriciteitsnet bereikt is en dat er urgente investeringen noodzakelijk zijn, net als investering in elektriciteitsstations door de netbeheerders. Gezien de urgentie, het belang en de grootte van deze ontwikkeling vraagt de indiener de provincie, op het moment dat de besluitvorming zodanig ver is, om zoveel mogelijk medewerking te verlenen in haar provinciale omgevingsbeleid. Dat vraagt snel schakelen en flexibiliteit van alle partijen.

Antwoord

Wij zijn ons zeer bewust van de urgentie en het belang voor het toevoegen van een nieuw 150/50 kV-station in het gebied tussen Leiden en Alphen aan den Rijn. Wij werken hier al aan mee met een positieve houding binnen de kaders van ons omgevingsbeleid.

B004 – Smart Delta Drechtsteden

B004-GB027 3 ha-locaties

De indiener begrijpt het niet dat 't Oog 2e fase in Hardinxveld-Giessendam bij de herziening van de 3 ha-kaart niet is toegevoegd, zeker in het licht van de in deze herziening geformuleerde uitgangspunten voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen waaronder bouwen georiënteerd op openbaar vervoer. De locaties 't Oog en Sliedrecht-Noord liggen naast de Merwede-Lingelijn, een al bestaande spoorlijn met meerdere stations. Het ontwikkelen van de stations heeft ook zijn oorsprong in 't feit, dat 't Oog woningbouw zou worden en het zou daarom opmerkelijk zijn, om deze locatie nu niet uit te kunnen rollen. Bovendien zijn fase 1 en het bedrijventerrein al langer in ontwikkeling en het zou vreemd zijn wanneer fase 2 niet verder ontwikkeld wordt en verloren blijft liggen. De indiener verzoekt om 't Oog 2e fase alsnog op te nemen in de nieuwe 3 ha-lijst.

Antwoord

't Oog is de naam van het landelijk gebied ten noorden van de MerwedeLingelijn. In de regionale zienswijze op de vorige herziening van het Omgevingsbeleid is door de regio verzocht dit gebied als geheel op de 3-hectare kaart op te nemen.

Bij de beantwoording is naar de gemeente gereageerd de provincie ervoor kiest deze locatie nu niet op te nemen op de 3-hectare kaart aangezien er op dit moment nog onvoldoende informatie over het project beschikbaar is om de benodigde integrale afweging te maken. De toevoeging van 't Oog zal pas kunnen plaatsvinden nadat deze integrale afweging heeft plaatsgevonden. Dit is dus pas mogelijk bij een volgende herziening'.

In de reactie van de provincie op de regionale Woningbouwprogrammering is daarnaast aangegeven dat de provincie niet akkoord gaat met het opnemen van deze ontwikkeling in een te aanvaarden categorie.

Met de gemeente Hardinxveld-Giessendam is de provincie inmiddels ambtelijk en bestuurlijk in gesprek over de kaders waarbinnen deze integrale visie op ontwikkeling van 't Oog zou moeten worden opgesteld. Onderdeel van de visie is daarbij ook het maken van de afweging tussen bouwen buiten bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) en ontwikkelen binnen de invloedssfeer van Hoogwaardig Openbaar Vervoer, waarbij ook rekening moet worden gehouden met de kosten van de ontsluiting voor autoverkeer.

B004-VW051 Verstedelijking en Woningbouwpotentie Drechtsteden

Bij de vorige herziening uit 2021 heeft de indiener bepleit om de planologische ruimte voor woningbouw in de regio Drechtsteden in lijn te brengen met de realisatie van 25.000 woningen de komende decennia in het kader van de Groeiagenda Drechtsteden. De indiener herhaalt deze oproep ook in het licht van het Woningbod eind dit jaar aan het ministerie van BZK. De indiener wil een forse bijdrage leveren aan het oplossen van de druk op de woningmarkt en dan in het bijzonder de Zuidelijke Randstad. Deze positie van Dordrecht en Zwijndrecht in de hoogstedelijke zone Leiden-Dordrecht (gekoppeld aan hoogwaardig OV) wordt inmiddels door de provincie onderkend.

Antwoord

We juichen toe dat gemeenten binnen de regio hun bijdrage willen leveren aan het woningtekort. Vanuit de provincie hanteren we het credo 'de juiste woning op de juiste plek' en gaan daarover graag het gesprek aan met gemeenten. Met onze regelingen en subsidies ondersteunen we de nieuwbouwprojecten in uw regio. We stimuleren gemeenten om zachte plancapaciteit om te zetten in realisatie. Voor uw regio is de woningbouwbehoefte vastgesteld op 6.800 woningen voor de periode 2021 - 2030.

B004-VW052 Verstedelijkingsbeleid inclusief vitale kernen

De indiener stemt in met het voornemen in deze herziening om onder toekomstbestendig verstedelijkingsbeleid naast aspecten als bodemdaling, klimaatadaptatie, functiemenging ook expliciet vitale dorpen te benoemen. Er wordt door de indiener positief gereageerd op de opvatting dat er dan ook voldoende woningen voor jongeren en ouderen beschikbaar moeten zijn in specifiek ook kleinere kernen.

Antwoord

Voor de provincie zijn vitale dorpen van groot belang en we realiseren ons dat vitale dorpen alleen vitaal kunnen blijven als er voldoende woningen beschikbaar zijn of gebouwd worden voor jongeren/starters en senioren. Het toevoegen van kleinschalige woonvoorzieningen voor senioren bevordert tevens de doorstroming binnen een kern, waardoor woningen beschikbaar komen voor andere huishoudens.

B004-VW053 Bedrijventerreinen: onderzoeksverplichting arbeidsmigranten bij omgevingsplan

Er wordt een kanttekening geplaatst bij het nieuwe artikel 6.10g3 van de Omgevingsverordening: een arbeidsmigranten-effectonderzoek bij de voorbereiding van bestemmingsplannen dan wel omgevingsplannen. De indiener ondersteunt het verzoek van het Netwerk Economie Zuid-Holland Zuid, om deze nieuwe verplichting voor bedrijfsmatige activiteiten te schrappen. Het voorbereiden van ruimtelijke plannen voor nieuwe bedrijventerreinen door gemeenten vergt veelal al een aanzienlijke vooronderzoeklast. Daarenboven is de voorbereidingstijd voor een nieuw onherroepelijk ruimtelijk plan zodanig lang, dat er een aanzienlijk risico bestaat dat de resultaten van zo'n arbeidsmigranten-effectonderzoek niet meer bruikbaar zijn of verouderd raken. Verder is de indiener van mening dat als eventuele oplossingen voor het huisvestingsvraagstuk buiten het plangebied liggen van het voorgenomen nieuwe bedrijventerreingebied, er complexe juridische vraagstukken worden geïntroduceerd. En het past ook niet bij het uitgangspunt in de Omgevingswet van lokale afwegingsruimte en maatwerk: in dit geval met het lokale arbeidsmigrantenbeleid.

Antwoord

Zie beantwoording B001-VW022.

B004-WF005a Wandel- en fietsnetwerken

In het wandel- en fietspadennetwerk mist de indiener op kaart 24 in bijlage II het Pelgrimspad in Hardinxveld-Giessendam, onderdeel van het erkende lange-afstandswandelpad tussen Amsterdam en 's-Hertogenbosch.

Antwoord

Het Pelgrimspad is al opgenomen op de kaart met het wandelnetwerk.

B004-WF005b Wandel- en fietsnetwerken

In het wandel- en fietspadennetwerk mist de indiener op kaart 24 in bijlage II het fietspad bij de Parallelweg tussen de Tolsteeg en het Stationsplein ontbreekt. Enkele jaren geleden werden hier echter meer fietsers geteld dan op het fietspad tussen het Stationsplein en de N482. Het verzoek is om deze op te nemen.

Antwoord

Het interlokaal - provinciale belang lijkt beperkt tot de relatie van Wijngaarden naar Station Sliedrecht. Dat is van belang zijn voor een groep OV-reizigers en levert daarmee een bijdrage aan de bereikbaarheid van Wijngaarden. Voor opname in het provinciaal hoofdnetwerk moet ook voldaan

worden aan het minimale gebruik van 500 fietsers per dag. Als uit tellingen blijkt dat hier sprake van is, dan kan de route worden toegevoegd. Het ontbreken van deze gegevens is op dit moment aanleiding om de route niet toe te voegen.

B004-ZZ008 Tot slot

In vorige zienswijzen heeft de indiener gepleit voor het behoud van ruimte voor lokaal maatwerk, het vereenvoudigen in plaats van complexer maken van processen en procedures in de onderlinge samenwerking en één samenhangende, integrale herziening te heroverwegen vanwege de onduidelijkheid die ontstaat in het geldende beleid in de huidige modulaire werkwijze. Voor wat betreft dit laatste punt wil de indiener ook de benodigde extra ambtelijke capaciteit meegeven die met de modulaire werkwijze gepaard gaat. Daar bovenop constateert de indiener in algemene zin en ook in deze herziening een toenemende vraag aan informatie, detaillering van de inhoud van de regiovisies en de monitoring. Er worden zorgen gemaakt over verschillen in definities en beleidseisen tussen Rijk/ministerie van BZK en de provincie voor bijvoorbeeld woningprijsklassen, percentage gevraagde sociale woningbouw en op welk schaalniveau. Zeker in deze tijd van knelpunten in de ambtelijke capaciteit en de druk op de woningmarkt wil de indiener pleiten voor eenduidigheid tussen Rijk, provincie en gemeenten en om de focus te leggen op de voorbereiding en uitvoering van woningbouwplannen.

Antwoord

Bij het formuleren van beleid en regels laat de provincie waar mogelijk beleidsruimte over aan gemeenten, zodat maatwerk mogelijk is en rekening kan worden gehouden met de lokale situatie en omstandigheden. Per onderwerp maken we hierin een afweging. Soms verdienen heldere regels en rechtszekerheid te voorkeur, in andere gevallen is ruimte voor open normen en maatwerk. Het omgevingsbeleid is veelomvattend. De afgelopen jaren hebben we al ons beleid geïntegreerd om klaar te staan voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit proces heeft geleid tot nogal wat procedures. We zijn ons ervan bewust dat dit nogal wat vraagt van gemeenten. Herzieningen blijven ook in de toekomst nodig om ons beleid actueel te houden en ook om verzoeken tot aanpassing van beleid van gemeenten te kunnen verwerken. We zullen aanpassingen zoveel mogelijk bundelen in een verzamelherziening. Definities stemmen we zoveel mogelijk af met andere overheden. Dit heeft onze aandacht.

C – Overige instanties

C001 - Oasen

C001-ZZ001 Bescherming drinkwater

Indiener wijst erop dat de Drinkwaterwet niet alleen aan de drinkwaterbedrijven eisen oplegt, maar ook aan het Rijk, de provincies, gemeenten en waterschappen. Met name de bescherming van de drinkwaterbelangen is een belangrijke eis die door de Drinkwaterwet wordt opgelegd aan bestuursorganen (art. 2 Drinkwaterwet). Om die reden wordt verzocht bij de ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Module Ruimte en Wonen ook de belangen voor drinkwater expliciet mee te nemen. Gevraagd wordt de zorgplicht de aandacht te geven die de wet daaraan stelt, specifiek als het gaat om ruimtelijke ordening.

De beleidskeuze Transitie Landelijk gebied geeft een mooie ambitie weer van de provincie bij ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied. De provincie wil de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied verbeteren, waarbij het bodem- en watersysteem voorop staan. Een van de genoemde aanleidingen is het verbeteren van de waterkwaliteit. Helaas mist indiener deze doelstelling in de beleidskeuze.

Indiener concludeert dat de aansluiting bij de KRW-opgave en zorgplicht voor de bescherming drinkwaterbronnen ontbreekt. Aandacht wordt gevraagd voor het opnemen van een specifieke doelstelling ten aanzien van het verbeteren van de waterkwaliteit en de aansluiting bij de KRW-opgave voor drinkwaterbronnen. Inmiddels wordt steeds duidelijker dat de door het Rijk vastgestelde plannen onvoldoende zullen zijn om de KRW-doelen voor drinkwaterbronnen uiterlijk in 2027 te kunnen halen. Hier ziet indiener een mogelijkheid om met een gebiedsprogramma bij te dragen aan het halen van de KRW-doelen voor de bronnen voor drinkwater. Gevraagd worden daarom bij het opstellen van gebiedsprogramma's aandacht voor de verbetering van de waterkwaliteit, zoals het terugdringen van nutriënten, bestrijdingsmiddelen, opkomende stoffen en medicijnresten.

Antwoord

Het onderwerp 'drinkwater' is geen onderdeel van de Module Ruimte en Wonen. Vanzelfsprekend houden wij wel rekening met het belang van de bescherming van drinkwater, conform artikel 2 van de Drinkwaterwet. In dat artikel is bepaald dat bestuursorganen zorgdragen voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Ook in het kader van de transitie van het landelijk gebied wordt dit belang onverkort meegenomen. De KRW doelen en ambities worden behandeld in het Regionaal Waterprogramma en de bijbehorende KRW nota. Dit is van toepassing naast de beleidskeuze voor de transitie van het landelijk gebied. Dit hoeft dus niet herhaald te worden in die beleidskeuze.

C002 – Greenports Nederland

C002-VW002 Nabij voorziening

‘Geschikte locaties moeten sociaal veilig moeten zijn, nabij voorzieningen, ontsloten vanaf de openbare weg en zichtbaar (niet “weggestopt”).’

De indiener is het eens met deze bepaling, maar zou de term ‘nabij voorziening’ graag concreter omschreven zien. De indiener stelt voor om in de toelichting op artikel 61.5 (pagina 40 bovenaan) omschreven definities toe te voegen: een half uur loopafstand en/of een kwartier fietsafstand.

Antwoord

In de toelichting is omschreven wat we bedoelen met het begrip 'nabij voorzieningen'. We hebben niet gekozen voor een strakke definitie omdat dit het best op lokaal niveau gezien kan worden. In de Instructieregel is om die reden gekozen voor de formulering 'rekening houden met'. Deze formulering laat beleidsruimte over aan de gemeente om rekening te houden met de lokale situatie en omstandigheden.

C002-VW003 Huisvesting arbeidsmigranten

‘Onder voorwaarden zijn short- en midstay huisvesting ten behoeve van arbeidsmigranten mogelijk in de greenports waardoor arbeidsmigranten dichter in de buurt van het werk worden gehuisvest.’

De indiener is het eens met deze bepaling, maar zou graag toegevoegd zien dat de huisvesting a priori bestemd is voor arbeidsmigranten die bij bedrijven in de betreffende greenport werkzaam zijn, waardoor ze dichter in de buurt van het werk gehuisvest worden.

Antwoord

De keuze voor huisvesting van arbeidsmigranten in de greenports is een ruimtelijke afweging. Gezien de maatschappelijke behoefte is ervoor gekozen om meer huisvestingsmogelijkheden in de greenports te bieden. De greenportgronden zijn voldoende beschermd door de voorwaarden en kaders voor afwijkende functies zoals de huisvesting van arbeidsmigranten. Voor de vraag of een afwijkende functie zoals de huisvesting van arbeidsmigranten is toegestaan, wordt altijd beoordeeld of er herstructureringsplannen aanwezig zijn dan wel of de omvang en de bruikbaarheid van het teeltareaal niet onevenredig wordt aangetast; zie verder antwoord VW004.

Uit ons beleid en de regels in de verordening blijkt voldoende duidelijk dat de huisvesting is bedoeld voor arbeidsmigranten die ook daadwerkelijk werken in de betreffende greenports. We vinden het niet nodig andere gebruikers expliciet uit te sluiten via onze verordening.

Wij zien dan ook geen aanleiding tot aanpassing.

C002-VW004 Huisvesting arbeidsmigranten

‘Huisvesting van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen is toegestaan mits de bedrijfsvoering van omliggende bedrijven niet onevenredig wordt beperkt.’

De indiener zou graag diezelfde voorwaarde ook gesteld willen zien aan de huisvesting van arbeidsmigranten in de greenports, omdat huisvesting de uitbreidingsplannen van bestaande ondernemers kan blokkeren. Door de genoemde voorwaarde op te nemen in de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening, zullen initiatiefnemers c.q. gemeenten ten minste eerst in kaart moeten brengen of ondernemers op aanpalende gronden in de toekomst uitbreidingsplannen hebben die door de vestiging van tijdelijke huisvesting geblokkeerd kunnen worden.

Antwoord

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt in het kader van een goede ruimtelijke ordening en een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, altijd getoetst of de nieuwe functie verenigbaar is met andere belangen in het gebied waaronder de gebruiksmogelijkheden van bestaande omliggende bedrijven. De gemeente is verantwoordelijk voor deze belangenafweging.

Bij de beoordeling of huisvesting van arbeidsmigranten permanent kan plaatsvinden zal daarnaast altijd rekening worden gehouden met de vraag of er geen onevenredige aantasting zal plaatsvinden van de omvang en bruikbaarheid van het teeltareaal.

In de nieuwe regeling voor tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten wordt eveneens rekening gehouden met omliggende bedrijven, dit geldt ook in de greenports. De gestelde eis van een goed woon- en leefklimaat, houdt onder meer in dat rekening moet worden gehouden met de aanwezigheid van omliggende bedrijven. Indien sprake is van een concreet herstructureringsplan kan dit huisvesting van arbeidsmigranten in de weg staan. Op die manier wordt in kaart gebracht of er op aanpalende gronden herstructurering of uitbreidingsplannen zijn. Mogelijke plannen in de toekomst die niet zijn vastgelegd kunnen niet worden meegenomen in de beoordeling, maar er is wel de voorwaarde opgenomen dat de glastuinbouwfunctie na 15 jaar weer wordt hersteld, zodat eventuele toekomstige herstructureringsplannen opnieuw een kans krijgen. Wij zien dan ook geen reden tot aanpassing.

C002-VW005 Huisvesting arbeidsmigranten

‘Bedrijven mogen in beginsel voor maximaal drie maanden tijdelijke huisvesting op het eigen terrein creëren voor de opvang van piekperioden.’

Het is de indiener niet duidelijk hoe deze bepaling zich verhoudt tot de verruiming van de mogelijkheden van de short- en midstay voorzieningen binnen de greenports en meent dat deze bepaling niets toevoegt. In algemeenheid ziet de indiener de genoemde termijn verlengd worden tot minimaal zes tot acht maanden.

Antwoord

De genoemde mogelijkheid om tijdens een seizoenspiek arbeidsmigranten voor maximaal 3 maanden te huisvesten op eigen terrein, geldt voor de hele provincie, niet alleen in de greenports maar ook in agrarisch gebied. Dit is reeds vigerend beleid. De Provincie vindt het niet wenselijk om de termijn van 3 maanden te verlengen naar 6 tot 8 maanden omdat dat een te grote inbreuk geeft op het ruimtelijke beleid. De termijn wordt daarom niet gewijzigd.

C002-VW006 Huisvesting arbeidsmigranten

Artikel 6.15 lid 5a – 6.16 7a – 6.17 8a:

‘Bij uitzondering kan er voor short- en midstay verblijf gerealiseerd worden voor max. 15 jaar mits er geen herstructureringsplannen zijn.’

De indiener ziet graag de laatste zinsnede vervangen worden door de bepaling dat de huisvesting de herstructurering van het gebied niet in de weg mag staan. Motivatie: Percelen grond kunnen namelijk cruciaal zijn voor toekomstige herstructurering zonder dat daar op het toetsingsmoment voor het huisvestingsinitiatief een plan voor aanwezig is.

Antwoord

De maximale periode van 15 jaar voor de huisvesting is gekozen om de herstructurering niet in de weg te staan. De herstructureringsplannen zijn een concrete mogelijkheid tot toetsing. Na 15 jaar is er een nieuwe mogelijkheid om te toetsen of er plannen zijn voor herstructurering. De tekst zal op dit punt dan ook niet worden aangepast.

C002-VW007 Huisvesting arbeidsmigranten

Artikel 6.15 lid 6 – 6.16 lid 8 en 6.17 lid 9:

De indiener voegt graag als vijfde voorwaarde toe dat de huisvesting de bedrijfsvoering van omliggende bedrijven niet onevenredig beperkt.

Antwoord

Zie beantwoording bij C002-VW004.

C002-VW008 Huisvesting arbeidsmigranten

Toelichting artikel 6.15 (6.16 – 6.17):

‘In afwijking van de bescherming van de greenports bestaat de mogelijkheid om in de greenport arbeidsmigranten te huisvesten op basis van short- en midstay.’

De indiener is blij met deze verruiming maar zou graag aan de tekst expliciet toegevoegd willen zien dat de huisvesting bedoeld is voor arbeidsmigranten die werkzaam zijn bij bedrijven in de greenport. Zonder deze toevoeging is volgens de indiener het risico groot dat de ontwikkelingsmogelijkheden van de sector op slot gezet worden door verkeerd gebruik van (potentiële) tuinbouwgrond.

Antwoord

Zie beantwoording bij C002-VW003.

C002-VW009 Huisvesting arbeidsmigranten

Toelichting artikel 6.15 (6.16 – 6.17):

‘Er valt niet uit te sluiten dat huisvestingslocaties in de greenports soms ook voor andere spoedzoekers/flexwoners voor kort verblijf worden gebruikt.’

Het is de indiener niet duidelijk wat hier concreet mee bedoeld wordt en stelt daarom ook voor deze zin te verwijderen of te concretiseren door voorwaarden op te nemen zoals dat het aantal huisvestingsplekken voor andere spoedzoekers/flexwoners niet ten koste mag gaan van het aantal dat nodig is voor de huisvesting van in de greenport werkzame arbeidsmigranten

Antwoord

De bedoelde huisvesting in de greenports is, zoals aangegeven in het beleid, bedoeld voor arbeidsmigranten op basis van short- en midstay verblijf. Gezien het grote tekort aan huisvesting voor andere spoedzoekers, is ervoor gekozen om in de toelichting op te nemen andere spoedzoekers/flexwoners voor kort verblijf bij uitzondering niet uit te sluiten van deze locaties. Dit is echter altijd ondergeschikt aan het verblijf van arbeidsmigranten. In beginsel zijn deze locaties wel bedoeld voor arbeidsmigranten. De provincie ziet geen aanleiding om een percentage of maximaal aantal andere spoedzoekers aan te geven omdat dat afhankelijk is van een specifieke situatie en de omstandigheden van het geval. Er is dus gekozen voor een regeling die ruimte laat voor maatwerk op lokaal niveau.

C002-VW010 Huisvesting arbeidsmigranten

Toelichting artikel 6.15 lid 6 (en toelichting 6.16 en 6.17):

‘Huisvesting in deze gebieden voor deze doelgroep kan leiden tot minder woon- en werkverkeer.’

-> De indiener zou hier graag aan willen toevoegen dat de huisvesting a priori bedoeld is voor arbeidsmigranten die werkzaam zijn bij bedrijven in de greenports.

Antwoord

Zie beantwoording C002-VW003.

C003 - Burger op 1 Ridderkerk, VVD Ridderkerk, Leefbaar Ridderkerk, Groenlinks Ridderkerk, Echt voor Ridderkerk, Partij van de Arbeid Ridderkerk

C003-GB007 3 hectarekaart – woningbouwlocatie Geerpolder

Bij brief van 9 maart 2022 hebben diverse partijen uit de gemeente Ridderkerk aan de provincie gevraagd om niet het verzoek te honoreren van het College van B&W om de Geerpolder op te nemen op de 3 hectare kaart, zolang de gemeenteraad zich hier nog niet over heeft uitgesproken. Bij brief van 8 juni is hierop gereageerd door gedeputeerde Koning. De zorgen van de partijfracties zijn gedeeltelijk weggenomen door deze brief. Maar omdat de gemeenteraad nog steeds geen concrete plannen heeft gezien voor de Geerpolder, wordt verzocht de brief van 9 maart te behandelen als zienswijze op de Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Module Ruimte en Wonen.

De ontwikkeling van een woningbouwlocatie in de Geerpolder is niet opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde Omgevingsvisie. Ook in de Woonvisie 2021-2026 komt deze woningbouwlocatie niet voor. In de Omgevingsvisie is slechts aangegeven dat in het zuidelijk deel van de polder het beleid met betrekking tot 'ruimte voor ruimte'-woningen kan worden voortgezet. In de Gebiedsvisie Deltapoort is de Geerpolder aangeduid als de Tuin van Deltapoort, waarbinnen plek is voor enige Ruimte voor Ruimte woningen. Op basis van de nu nog aanwezige glasopstallen in het zuidelijk deel van de polder, zou het kunnen gaan om maximaal 12 woningen, mits deze uit een oogpunt van ruimtelijke kwaliteit inpasbaar zijn in het landschap. Aan de regeling 'ruimte voor ruimte' kunnen derden geen rechten ontleen. Het is aan de gemeente of hiervan gebruik kan worden gemaakt. De regeling is ook geen onderdeel meer van het provinciaal beleid. Het College van B&W is in gesprek met een marktpartij. Het aantal woningen waarover gesproken wordt, neemt gestaag toe. Het gaat nu al over 74 woningen. Aan woningen in het hoge segment is bovendien in de komende periode geen behoefte. De wijk Rijsoord bestaat al voor 40% uit dure woningen, terwijl er nog eens 80 dure woningen bij komen. De woonvisie zet voor Rijsoord daarom in op woningen voor starters en ouderen.

Antwoord

Het toevoegen van de locatie Geerlaan aan de 3-hectare kaart vloeit voort uit de aanwijzing van een compensatielocatie voor 'ruimte voor ruimte' woningen in het voormalige zogenaamde Deltapoortgebied (Oost-IJsselmonde). Door de bouwrechten die voortkomen vanuit het saneren van glas- en bedrijfsbebouwing worden de ambities van de Gebiedsvisie Deltapoort gerealiseerd.

De locatie Geerlaan, aan de rand van Rijsoord, is als zoekgebied aangewezen in de gemeentelijke woonvisie. De plannen zijn daarop door de ontwikkelaar meerdere malen aangepast. In eerste instantie op verzoek van de gemeente om het bouwprogramma volgens de Woonvisie beter te laten aansluiten op de behoefte in de kern Rijsoord. De 34 bouwrechten voor vrijstaande woningen zijn daarbij omgezet in 54 minder grote woningen. In tweede instantie is op verzoek van de provincie een aanzienlijk aantal (34) betaalbare woningen toegevoegd, om het programma beter te laten voldoen aan de eisen vanuit het provinciaal omgevingsbeleid. In het overleg met overheden richting een ruimtelijke procedure is het plan dus meermaals in omvang en programma bijgesteld, teneinde te voldoen aan gemeentelijk beleid (woonvisie) en provinciaal beleid.

In maart 2022 hebben fracties uit de toenmalige oppositie uit de gemeenteraad van Ridderkerk een brief gestuurd waarin zij aangaven dat nog geen besluit over het plan is genomen en dat de locatie daarom niet op de 3-hectare kaart hoort te staan. Door de verantwoordelijk gedeputeerde is daarop een reactie gestuurd waarin de overwegingen zijn toegelicht om deze locatie toch op te nemen op de lijst.

In de zienswijze stellen dezelfde fracties (minus de VVD die inmiddels tot de coalitie is toegetreden) dat zij nog altijd niet zijn geïnformeerd. Navraag bij de gemeente leert dat het college van B&W op 5 juli besluit over het verzenden van een Raadsinformatiebrief over dit plan, waarna deze aan de raad zal worden verzonden.

Het toevoegen van een locatie op de provinciale 3 hectare kaart staat los van te volgen ruimtelijke procedures richting het gemeentelijk bestemmingsplan. Vanuit de provincie is aangegeven dat de Geerlaan in afdoende mate voldoet aan de provinciale belangen, zoals het beleid voor ruimtelijke kwaliteit en het beleid voor grote stedelijke ontwikkelingen buiten BSD. Er zijn dan ook geen redenen de locatie Geerlaan niet op te nemen op de 3 hectarelijst. De discussie over de gemeentelijke randvoorwaarden voor een ontwikkeling op deze plek kunnen in de besluitvorming over de ruimtelijke procedures in de gemeenteraad van Ridderkerk worden gevoerd.

C004 – Glastuinbouw Nederland

C004-GB009 Buitenstedelijke bouwlocaties

De indiener is van mening dat de buitenstedelijke locatie De Hak in Kwintseheul behouden dient te worden voor glastuinbouw.

Antwoord

Vanuit een brede afweging van belangen is ervoor gekozen om op deze locatie woningbouw mogelijk te maken. Afwegingen die daarbij een rol hebben gespeeld zijn onder andere de vorm en de minder optimale verkavelingsmogelijkheden voor glastuinbouw van de percelen. Naast het behoud en bescherming van het greenportcluster is er binnen de provincie een grote behoefte aan woningen. Vanuit de afweging van deze verschillende belangen is de locatie geschikt geacht voor woningbouw. De zienswijze geeft op dit punt geen aanleiding tot wijziging.

C004-GB011 Begrenzing glastuinbouw-gebied

De indiener wijst de mogelijkheid die wordt geboden om de begrenzing van het glastuinbouw-gebied aan te passen ten behoeve van andere passende functies af (p. 38). Deze grond is zeer bruikbaar voor andere faciliteiten (wateropslag etc.).

Antwoord

Op p.38 staat een deels bestaande toelichtende tekst op de mogelijkheid om via artikel 6.15 lid 4 de begrenzing van het glastuinbouwgebied aan te passen ten behoeve van afwijkende functies. Dit kan alleen indien geen onevenredig afbreuk wordt gedaan aan de omvang en de bruikbaarheid van het teeltareaal. Bij het teeltareaal hoort ook de ruimte voor de bijbehorende faciliteiten als wateropslag. Deze ruimte wordt dus door de regeling beschermd.

C004-VW030 Belang van huisvesting voor internationale medewerkers

Huisvesting binnen bestaand stads- en dorpsgebied is onvoldoende voorhanden en stuit vaak op weerstand. De indiener stelt voor om gronden met een glastuinbouwbestemming beschikbaar te stellen voor tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten die werkzaam zijn in de primaire glastuinbouw.

Antwoord

De verruiming die de voorliggende herziening van het omgevingsbeleid biedt, betreft juist de huisvesting in de greenports. Het gaat om huisvesting die met name is bedoeld voor de huisvesting van arbeidsmigranten die werkzaam zijn in de glastuinbouw. Zie ook de beantwoording C002-VW003.

C004-VW031 Opening in provinciaal beleid

Gewijzigde beleid creëert een opening voor short- en midstay huisvesting van arbeidsmigranten. Er worden opmerkingen gemaakt met betrekking tot de Omgevingsverordening en het Omgevingsprogramma.

Antwoord

De provincie heeft hiervan kennisgenomen. Dit leidt niet tot aanpassing van de onderhavige herziening.

C004-VW032 Nabij voorziening

De indiener verzoekt de voorwaarde 'nabij voorzieningen' (p.13) te concretiseren. Gebruik hiervoor de toelichting van artikel 6.15, lid 6 "half uur loopafstand en/of een kwartier fietsafstand" (p.40)

Antwoord

Zie beantwoording C002-VW002.

C004-VW033 Stichting Normering Flexwonen

Indiener is het er niet mee eens dat het keurmerk van de Stichting Normering Flexwonen (SNF) het enige geschikte keurmerk is. Het SNF-keurmerk richt zich op de bedrijfstak, de indiener stelt voor het keurmerk Agrarisch Keurmerk Flexwonen (AFK) te gebruiken en op te nemen in art 6.10 van de verordening.

Antwoord

Er is een bewuste keuze gemaakt voor normen uit het keurmerk van de Stichting Normering Flexwonen in plaats van het Agrarische Keurmerk Flexwonen. De provincie ziet het als onwenselijk als arbeidsmigranten verblijven in caravans en als de voorzieningen (zoals sanitair) zich niet onder één dak bevinden. Overigens verplicht de verordening niet tot certificering door het keurmerk, maar wel tot enkele normen daaruit. Wel ziet de provincie het als zeer wenselijk dat wordt voldaan aan alle onderdelen van het keurmerk van SNF.

C004-VW034 Doelgroep

De indiener is van mening dat glastuinbouwgronden alleen gebruikt moeten worden voor de tijdelijke huisvesting van personen uit die sectoren dus niet voor andere doelgroepen of medewerkers die actief zijn in andere ketenschakels of sectoren. De indiener dringt aan om voorwaarden op te nemen waarin wordt benoemd dat tijdelijke huisvesting voor arbeidsmigranten op glastuinbouwpercelen gericht moet zijn op medewerkers die aantoonbaar in de primaire glastuinbouw ter plaatse werkzaam zijn.

Antwoord

Zie beantwoording C002-VW003.

C004-VW035 Definitie arbeidsmigrant

Het onderdeel laaggeschoolde arbeid in de definitie arbeidsmigrant (p. 17) is achterhaald en stigmatiserend. De indiener verzoekt om deze groep meer recht te doen door dit anders te formuleren.

Antwoord

Bedoeling van deze definitie is de doelgroep van beleid aan te geven. Inderdaad zijn er steeds meer arbeidsmigranten die in hoger geschoolde functies terecht komen. Dit zijn echter personen die zich veelal beter kunnen redden omdat zij meer betaald krijgen en daardoor ook beter hun weg kunnen vinden op de woonmarkt. Daarmee is dit niet de doelgroep waarop de provincie zich richt met beleid. Desondanks is het mogelijk dat ook hoger opgeleiden in laagbetaalde banen terecht komen en moeite hebben huisvesting te vinden. Ook deze groep valt onder de doelgroepen van het arbeidsmigrantenbeleid. De tekst wordt daarom aangepast.

Deze zienswijze is in zoverre gegrond. De definitie wordt gewijzigd van: "het gaat daarbij om werknemers die hier in principe voor de korte en middellange termijn (tot maximaal drie jaar) komen werken in laaggeschoolde arbeid." in "het gaat daarbij om werknemers die hier in principe voor de korte en middellange termijn (tot maximaal drie jaar) komen werken in laaggeschoolde of laagbetaalde arbeid."

C004-VW036 Huisvesting bij het bedrijf

De oplossing met tijdelijke bebouwing die later moet worden afgebroken na de piekbelasting is voor glastuinbouwbedrijven geen oplossing. Het realiseren van kwalitatief goede huisvesting die voldoet

aan de normen die u beschrijft is voor een dergelijke korte periode financieel onhaalbaar. De indiener is van mening dat tijdelijke huisvesting bij het bedrijf mogelijk moet zijn voor een periode tot maximaal 15 jaar.

Antwoord

Het lijkt erop dat in de zienswijze verwezen wordt naar de reeds bestaande mogelijkheid om huisvesting voor een seizoenspiek te realiseren. Zie voor beantwoording hiervan C002-VW005. De wijziging van het beleid ziet juist op het onder voorwaarden, in de Greenportgebieden (ook bij het bedrijf) mogelijk maken van tijdelijke huisvesting voor maximaal 15 jaar.

C004-VW037 Subsidieregeling

Bij het aanwijzen van transitiegebied (p23) wordt een nieuwe subsidieregeling geïntroduceerd. De indiener wil graag bevestigd zien dat de glastuinbouw onder deze regeling valt, verspreid liggend glas' kan worden gesaneerd en de desbetreffende bedrijven desgewenst met hulp van deze subsidie verplaatst kunnen worden naar een duurzaam glastuinbouwgebied.

Antwoord

De betreffende subsidieregeling is specifiek gericht op verplaatsing en beëindiging van agrarische bedrijven in de veehouderij. We zullen dit verduidelijken in de titel. De glastuinbouw valt niet onder deze regeling.

Deze zienswijze is in zoverre gegrond dat dit leidt tot aanpassing van de titel van de nieuwe subsidieregeling. De titel wordt 'Subsidieregeling verplaatsing en beëindiging veehouderij Zuid-Holland'. Inhoudelijk gezien gaat de provincie niet mee in deze zienswijze.

C004-VW038 Aanwezigheid van herstructureringsplannen

De indiener stelt een andere formulering voor van artikel 6.15 punt a. het is namelijk van belang dat het initiatief ook de toekomstige herstructurering niet mag belemmeren. Het is beter te bepalen of de locatie in de toekomst betrokken kan worden bij een kansrijke herstructurering, dan op één specifiek beoordelingsmoment. Daarbij stelt de indiener voor een vijfde voorwaarde toe te voegen namelijk dat de huisvestingslocatie geen belemmering mag vormen voor de bedrijfsvoering en/of de (toekomstige)herstructurering van de omliggende (glastuinbouw)bedrijven.

Antwoord

Zie beantwoording reactie C002-VW004.

C004-ZZ011 Glastuinbouwperceel Heenweg

Het glastuinbouwperceel bij Heenweg wordt opgeofferd voor woningbouw, om de slechte ligging en ontsluitingsmogelijkheden. De indiener is het hier niet mee eens en ziet de glastuinbouwgrond bij Heenweg als uitermate geschikt voor glastuinbouw.

Antwoord

Vanuit een brede afweging van belangen is ervoor gekozen om op deze locatie woningbouw mogelijk te maken. Afwegingen die daarbij een rol hebben gespeeld zijn onder andere de vorm, ligging en bereikbaarheid van het perceel. Naast het behoud en bescherming van het greenportcluster is er binnen de provincie een grote behoefte aan woningen. Vanuit de afweging van deze verschillende belangen is de locatie geschikt geacht voor woningbouw. De zienswijze geeft op dit punt geen aanleiding tot wijziging.

D – Personen en bedrijven

D001

D001-GB001 3 hectare kaart – locatie Driehoek Berkel Noord

Indiener verzoekt de woningbouwlocatie Driehoek Berkel Noord (gemeente Lansingerland) af te voeren van de 3 hectare kaart. Indiener woon in de nabijheid. Deze locatie staat al 8 jaar op de kaart en het is nog steeds niet mogelijk gebleken om haalbare plannen hiervoor te maken.

De Noordpolder is eind jaren zeventig/begin jaren tachtig verworven door een projectontwikkelaar. In dit gebied is door deze projectontwikkelaar de woonwijk Edelsteenbuurt gerealiseerd. Een deel van het gebied (Driehoek Berkel Noord) is onbebouwd gebleven, in verband met een reservering voor de aanleg van Rijksweg 15. Bij het maken van de ontsluiting van de Edelsteenbuurt is geen rekening meer gehouden met een eventuele ontwikkeling van De Driehoek. De plannen voor de aanleg van Rijksweg 15 zijn ingetrokken. Het is een bedrijfsrisico van de projectontwikkelaar dat hij grond verwerft waarvan nog niet vaststaat dat er woningen gebouwd kunnen worden. Thans is het gebied in handen van twee projectontwikkelaars. De locatie is inmiddels ingesloten geraakt door de GSL en de ZoRo busbaan. Een goede ontsluiting is dus niet meer mogelijk. Samen met alle betrokken partijen (projectontwikkelaars, gemeente en bewoners) is uitvoerig studie gedaan naar de ontsluitingsmogelijkheden, waarbij een aantal alternatieven is onderzocht. Hiervan is een uitvoerig rapport gemaakt dat slechts één conclusie toelaat: de Driehoek Berkel Noord is niet te ontsluiten. Begin november 2021 heeft de provincie een brief gestuurd naar de gemeente over het voornemen tot heroverweging van locaties op de 3 hectare kaart. Volgens de indiener van de zienswijze maakte de brief niet duidelijk dat het een mogelijkheid was om de locatie te verwijderen van de 3 hectare kaart. De indiener van de zienswijze voelt zich hierdoor onjuist geïnformeerd. De burger hoeft niet de dupe te worden van onduidelijke communicatie tussen overheden. Bovendien hebben sinds de laatste gemeenteraadsverkiezingen de partijen die niet willen bouwen in de Driehoek de meerderheid gekregen. Indiener voelt zich daarom gesteund in het verzoek om deze locatie te verwijderen van de 3 hectare kaart.

Antwoord

De grote vraag naar woningen, met name betaalbare woningen in regio Rotterdam en in het bijzonder gemeente Lansingerland, vraagt om maatregelen op korte termijn. De locatie Driehoek Berkel Noord is in het verleden aangedragen door de gemeente en geschikt om op korte termijn te benutten voor woningbouw. De inventarisatie van de Antea Group uit 2021 heeft dit bevestigd. De door u genoemde GS-brief van november 2021 onderstreept de noodzaak hiervan.

Om die reden blijft deze locatie op de 3 hectare kaart staan en vragen wij de gemeente de gebiedsontwikkeling op korte termijn te hervatten. De provincie hecht aan voldoende inbreng van belanghebbenden bij ruimtelijke ontwikkelingen, om die reden vragen wij daarbij ook het participatietraject te hervatten.

Op basis van de beschikbare informatie blijkt niet dat de ontsluiting van de Driehoek Noordpolder op voorhand niet goed ontsloten kan worden. Het is aan de gemeente om in de bestemmingsplanprocedure de verkeersontsluiting nader uit te werken.

D002

D002-GB002 3 hectare kaart – locatie Driehoek Berkel Noord

Indiener verzoekt de woningbouwlocatie Driehoek Berkel Noord (gemeente Lansingerland) af te voeren van de 3 hectare kaart. Indiener woon in de nabijheid. Deze locatie staat al 8 jaar op de kaart en het is nog steeds niet mogelijk gebleken om haalbare plannen hiervoor te maken. De Noordpolder is eind jaren zeventig/begin jaren tachtig verworven door een projectontwikkelaar. In dit gebied is door deze projectontwikkelaar de woonwijk Edelsteenbuurt gerealiseerd. Een deel van het gebied (Driehoek Berkel Noord) is onbebouwd gebleven, in verband met een reservering voor de aanleg van Rijksweg 15. Bij het maken van de ontsluiting van de Edelsteenbuurt is geen rekening meer gehouden met een eventuele ontwikkeling van De Driehoek. De plannen voor de aanleg van Rijksweg 15 zijn ingetrokken. Het is een bedrijfsrisico van de projectontwikkelaar dat hij grond verwerft waarvan nog niet vaststaat dat er woningen gebouwd kunnen worden. Thans is het gebied in handen van twee projectontwikkelaars. De locatie is inmiddels ingesloten geraakt door de GSL en de ZoRo busbaan. Een goede ontsluiting is dus niet meer mogelijk. Samen met alle betrokken partijen (projectontwikkelaars, gemeente en bewoners) is uitvoerig studie gedaan naar de ontsluitingsmogelijkheden, waarbij een aantal alternatieven is onderzocht. Hiervan is een uitvoerig rapport gemaakt dat slechts één conclusie toelaat: de Driehoek Berkel Noord is niet te ontsluiten. Begin november 2021 heeft de provincie een brief gestuurd naar de gemeente over het voornemen tot heroverweging van locaties op de 3 hectare kaart. Volgens de indiener van de zienswijze maakte de brief niet duidelijk dat het een mogelijkheid was om de locatie te verwijderen van de 3 hectare kaart. De indiener van de zienswijze voelt zich hierdoor onjuist geïnformeerd. De burger hoeft niet de dupe te worden van onduidelijke communicatie tussen overheden. Bovendien hebben sinds de laatste gemeenteraadsverkiezingen de partijen die niet willen bouwen in de Driehoek de meerderheid gekregen. Indiener voelt zich daarom gesteund in het verzoek om deze locatie te verwijderen van de 3 hectare kaart.

Antwoord

Zie het antwoord onder D001-GB001.

D003

D003-GB003 3 hectare kaart – locatie Driehoek Berkel Noord

Indiener verzoekt de woningbouwlocatie Driehoek Berkel Noord (gemeente Lansingerland) af te voeren van de 3 hectare kaart. Indiener woon in de nabijheid. Deze locatie staat al 8 jaar op de kaart en het is nog steeds niet mogelijk gebleken om haalbare plannen hiervoor te maken. De Noordpolder is eind jaren zeventig/begin jaren tachtig verworven door een projectontwikkelaar. In dit gebied is door deze projectontwikkelaar de woonwijk Edelsteenbuurt gerealiseerd. Een deel van het gebied (Driehoek Berkel Noord) is onbebouwd gebleven, in verband met een reservering voor de aanleg van Rijksweg 15. Bij het maken van de ontsluiting van de Edelsteenbuurt is geen rekening meer gehouden met een eventuele ontwikkeling van De Driehoek. De plannen voor de aanleg van Rijksweg 15 zijn ingetrokken. Het is een bedrijfsrisico van de projectontwikkelaar dat hij grond verwerft waarvan nog niet vaststaat dat er woningen gebouwd kunnen worden. Thans is het gebied in handen van twee projectontwikkelaars. De locatie is inmiddels ingesloten geraakt door de GSL en de ZoRo busbaan. Een goede ontsluiting is dus niet meer mogelijk. Samen met alle betrokken partijen (projectontwikkelaars, gemeente en bewoners) is uitvoerig studie gedaan naar de ontsluitingsmogelijkheden, waarbij een aantal alternatieven is onderzocht. Hiervan is een uitvoerig rapport gemaakt dat slechts één conclusie toelaat: de Driehoek Berkel Noord is niet te ontsluiten. Begin november 2021 heeft de provincie een brief gestuurd naar de gemeente over het voornemen tot heroverweging van locaties op de 3 hectare kaart. Volgens de indiener van de zienswijze maakte de brief niet duidelijk dat het een mogelijkheid was om de locatie te verwijderen van de 3 hectare kaart. De indiener van de zienswijze voelt zich hierdoor onjuist geïnformeerd. De burger hoeft niet de dupe te worden van onduidelijke communicatie tussen overheden. Bovendien hebben sinds de laatste gemeenteraadsverkiezingen de partijen die niet willen bouwen in de Driehoek de meerderheid gekregen. Indiener voelt zich daarom gesteund in het verzoek om deze locatie te verwijderen van de 3 hectare kaart.

Antwoord

Zie het antwoord onder D001-GB001.

D004

D004-WF001 Wandelknooppuntennetwerk

Indiener geeft aan dat de provincie in de herziening van het Omgevingsbeleid ten aanzien van lopen een prima aanzet geeft om bewegen en in het bijzonder lopen te stimuleren. Terecht wordt opgemerkt dat lopen bijdraagt aan een gezonde, veilige en aantrekkelijke omgeving.

In de concretisering van beleidskeuzes die gemaakt worden ten aanzien van lopen blijft het echter zeer mager, alleen de LAW's worden concreet als beschermingswaardig genoemd. Naar mening van de indiener moet de provincie zich inzetten om het gehele bestaande wandelknooppuntennetwerk te beschermen en waar mogelijk uit te breiden. Door het beschermen van het bestaande wandelknooppuntennetwerk worden ook automatisch de LAW's en de bestaande streekpaden in de provincie beschermd omdat die samenvallen met onderdelen van het wandelnetwerk. Het is juist het wandelnetwerk dat eenieder in de provincie de mogelijkheid biedt om in de directe eigen omgeving een mooie wandeling te maken.

Daarnaast zou de provincie in de uitwerking moeten vastleggen dat gronden waarover de provincie zeggenschap heeft in principe altijd opengesteld moeten worden voor wandelen (denk aan laarzenpaden etc.), terwijl bij nieuwe ontwikkelingen altijd gekeken moet worden of nieuwe wandelmogelijkheden gecreëerd kunnen worden.

De tekst ten aanzien van de uitwerking zou aangepast dienen te worden zodat de bestaande wandelinfrastructuur beschermd wordt en waar mogelijk aangevuld.

Concrete verzoeken:

- In de herziening op te nemen dan het bestaande wandelknooppuntennetwerk beschermd moet worden. En dat gestreefd wordt waar mogelijk dit netwerk uit te breiden of aan te vullen.
- De gronden waar de provincie zeggenschap over heeft (in principe) open te stellen voor wandelen.
- Bij nieuwe ontwikkelingen waarover de provincie zeggenschap heeft altijd te bezien hoe nieuwe wandelmogelijkheden gecreëerd kunnen worden.

Antwoord

Bij de toevoeging bij de beleidskeuze "Sport, recreatie en water en groenbeleving" is opgenomen dat de Lange Afstands Wandelpaden onderdeel zijn van het provinciale wandelroutennetwerk. Het is de intentie om het gehele provinciale wandelroutennetwerk ruimtelijk via het omgevingsbeleid te beschermen. Daarvoor is het noodzakelijk dat dit ook op kaart is vastgelegd. Dat vraagt voor deze herziening nog nader afstemming met de betrokken gemeenten, grondeigenaren en padbeheerders. Doel is om bij een volgende herziening een kaart toe te voegen met het gehele wandelroutennetwerk in de provincie.

De gronden waar de provincie 'zeggenschap' over heeft zijn divers qua functie en gebruik. Of deze gronden opengesteld kunnen worden hangt af van gebruik en functie. De algemene toezegging dat ze in principe altijd toegankelijk moeten zijn past hier niet bij.

Een belangrijke categorie zijn natuurgronden. In deze gebieden wordt gekeken naar mogelijkheden en voorzieningen voor recreatief medegebruik, waaronder ook wandelen. Deze natuurgronden zijn doorgaans opengesteld voor wandelen, voor zover dat past binnen de doelstellingen die vanuit de natuurwetgeving of vanuit andere functies zijn opgelegd (zoals drinkwaterwinning en waterveiligheid).

De provincie streeft naar een beweegvriendelijke leefomgeving. Daarbij past het om bij nieuwe ontwikkelingen waarover de provincie zeggenschap heeft altijd af te wegen of en hoe nieuwe wandelmogelijkheden gecreëerd kunnen worden.

D005

D005-GB005 3 hectare kaart – locatie Driehoek Berkel Noord

Indiener verzoekt de woningbouwlocatie Driehoek Berkel Noord (gemeente Lansingerland) af te voeren van de 3 hectare kaart. Indiener woon in de nabijheid. Deze locatie staat al 8 jaar op de kaart en het is nog steeds niet mogelijk gebleken om haalbare plannen hiervoor te maken.

De Noordpolder is eind jaren zeventig/begin jaren tachtig verworven door een projectontwikkelaar. In dit gebied is door deze projectontwikkelaar de woonwijk Edelsteenbuurt gerealiseerd. Een deel van het gebied (Driehoek Berkel Noord) is onbebouwd gebleven, in verband met een reservering voor de aanleg van Rijksweg 15. Bij het maken van de ontsluiting van de Edelsteenbuurt is geen rekening meer gehouden met een eventuele ontwikkeling van De Driehoek. De plannen voor de aanleg van Rijksweg 15 zijn ingetrokken. Het is een bedrijfsrisico van de projectontwikkelaar dat hij grond verwerft waarvan nog niet vaststaat dat er woningen gebouwd kunnen worden. Thans is het gebied in handen van twee projectontwikkelaars. De locatie is inmiddels ingesloten geraakt door de GSL en de ZoRo busbaan. Een goede ontsluiting is dus niet meer mogelijk. Samen met alle betrokken partijen (projectontwikkelaars, gemeente en bewoners) is uitvoerig studie gedaan naar de ontsluitingsmogelijkheden, waarbij een aantal alternatieven is onderzocht. Hiervan is een uitvoerig rapport gemaakt dat slechts één conclusie toelaat: de Driehoek Berkel Noord is niet te ontsluiten. Begin november 2021 heeft de provincie een brief gestuurd naar de gemeente over het voornemen tot heroverweging van locaties op de 3 hectare kaart. Volgens de indiener van de zienswijze maakte de brief niet duidelijk dat het een mogelijkheid was om de locatie te verwijderen van de 3 hectare kaart. De indiener van de zienswijze voelt zich hierdoor onjuist geïnformeerd. De burger hoeft niet de dupe te worden van onduidelijke communicatie tussen overheden. Bovendien hebben sinds de laatste gemeenteraadsverkiezingen de partijen die niet willen bouwen in de Driehoek de meerderheid gekregen. Indiener voelt zich daarom gesteund in het verzoek om deze locatie te verwijderen van de 3 hectare kaart.

Antwoord

Zie het antwoord onder D001-GB001.

D006

D006-GB014 Industrierrein de Wetering te Bergambacht

De indiener maakt naar aanleiding van de wijziging van kaart 19 Grote buitenstedelijke bouwlocaties (3 ha-kaart) ernstig bezwaar, aangezien de indiener het opmerkelijk acht dat na de recentelijke vergroting van het industrieterrein de Wetering te Bergambacht het gebied wederom 'met urgentie' 4 hectare uitbreiding behoeft. Het is de indiener volstrekt onduidelijk waar deze behoefte op is gebaseerd. De indiener wijst op de leegstand op verschillende percelen binnen de gemeente Krimpenerwaard en begrijpt ook de argumentatie van de gemeente Krimpenerwaard niet. Volgens de indiener is Bergambacht niet geschikt als interregionaal industrieterrein vanwege problemen met de transportassen, namelijk de beperkte capaciteit van de Algerbrug, de zwakke N210 tussen Krimpenerwaard en IJsselstein en de vastlopende rotonde van de N207 en N457 bij Westergouwe. Volgens de indiener is dit in tegenspraak met het door de provincie zelf vastgestelde beleid (beleidskeuze Verstedelijking, p.6).

De indiener maakt zich zorgen over de verdozing van Bergambacht nu het industriegebied groter dreigt te worden dan het woongebied in het weidelandschap van de Krimpenerwaard. Daarop vraagt de indiener deze verdere uitbreiding van industrieterrein de Wetering te Bergambacht tot een nader moment te herzien.

Antwoord

De regio Midden-Holland stelt op verzoek van de provincie een nieuwe regionale bedrijventerreinvisie op die aan ons ter aanvaarding zal worden voorgelegd. De vaststelling staat gepland in het najaar van 2022.

Een integrale beoordeling van de uitbreiding van bedrijventerrein De Nieuwe Wetering met fase IV is eigenlijk pas mogelijk op basis van de nieuwe regionale bedrijventerreinvisie. In dit geval zijn we echter van mening dat de beoordeling nu al mogelijk is. Bovendien is er sprake van urgentie.

De behoefte aan het bedrijventerrein De Nieuwe Wetering IV is regionaal afgestemd op basis van een eerder behoefteonderzoek. Die behoefte wordt bevestigd in de in onze opdracht opgestelde Behoefteraming bedrijventerreinen Zuid-Holland van 28 oktober 2021. Deze uitbreiding ligt ruimtelijk bovendien gunstig tussen het bestaande bedrijventerrein en de ontsluitingsweg en wordt adequaat ontsloten op de provinciale weg.

De urgentie komt voort uit de samenhang met voorgenomen verplaatsing en uitbreiding van het afvalbrengstation van de westkant van Bergambacht naar de Nieuwe Wetering IV om op de vrijkomende locatie een concentratie van publieksfuncties mogelijk te maken. Indien de locatie niet in de module Ruimte en Wonen wordt opgenomen, zal de bouw van die nieuwe functies minimaal een jaar vertraging oplopen.

Tot slot merken wij op dat de uitbreiding van het bedrijventerrein De Nieuwe Wetering niet bedoeld en ook niet geschikt is voor een interregionaal industrieterrein met 'grote dozen'. Het gaat primair om het vasthouden van bestaande bedrijven in de Krimpenerwaard.

D007

D007-GB019 Gouderak Oost

De indiener geeft aan dat de zienswijze volledig betrekking heeft op de toevoeging van de locatie Gouderak Oost op de 3 ha-kaart welks volgens de indiener de verbazing heeft gewekt van vele Gouderakkers. Volgens de indiener is opnemen van locatie op de 3 ha-kaart en het feit dat de provincie geen ruimtelijk bezwaar heeft tegen de betreffende ontwikkeling zeer opmerkelijk omdat dit standpunt volgens de indiener op geen enkele wijze aansluit bij het Omgevingsbeleid en er ook geen deugdelijke motivatie wordt gegeven waarom hiervan wordt afgeweken. Wanneer er keuzes worden gemaakt in overeenstemming met het Omgevingsbeleid, de Verstedelijkingsstrategie en de Ladder voor duurzame verstedelijking dan is het volgens de indiener ondenkbaar dat deze locatie op de 3 hectare kaart van de provincie Zuid-Holland wordt toegevoegd.

Antwoord

Gouderak oost voorziet in een deel van de regionale woningbouwopgave zoals afgesproken in het regionale programma wonen van Midden-Holland. De provincie zet in op locaties waarbij het realistisch is dat op korte termijn kan worden begonnen met realisatie ten behoeve van deze opgave. Niet alle woningbouw kan worden gerealiseerd binnen bestaand stads- en dorpsgebied, in dat geval wordt gezocht naar locaties tegen de bestaande kernen. De gemeente ziet de mogelijkheid om op relatief korte termijn te starten met de realisatie van woningen op Gouderak Oost en daarmee een bijdrage te leveren aan de woningbouwopgave voor de regio. De Oostzijde van Gouderak is ruimtelijk gezien de meest geschikte locatie voor een dorpsuitbreiding van Gouderak. Ten zuidwesten van Gouderak ligt de Stolwijkse Boezem als drager van het watersysteem in het Veenweidelandschap en aan de zuidoostzijde strekt het open landschap zich uit in de polder terwijl de bebouwing zich altijd meer op de iets hogere delen aan en achter de dijk ontwikkeld heeft. Daarbij komt dat de gemeente met de ontwikkeling van Gouderak oost tevens een kans ziet ter verbetering van de dorpsontsluiting. De provincie stemt daarom in met het voorstel van de gemeente voor de ontwikkeling van Gouderak Oost.

D007-GB020 Gouderak Oost - Er wordt niet voldaan aan het bouwen naar behoefte

In de in 2019 door de gemeente Krimpenerwaard vastgestelde woonvisie tot 2030 staat volgens de indiener dat de woningbehoefte van de gemeente ca. 1616 woningen betreft. Het college heeft echter de ambitie uitgesproken om dit aantal te verhogen naar 3000 woningen, waarbij er volgens de indiener geen sprake is van een behoefte maar van een ambitie. Daarbij komt dat er al 1700 woningen zijn opgenomen in de huidige bouwplannen en de woningbehoefte dus al behaald wordt.

De indiener geeft aan dat de provincie in haar omgevingsbeleid aangeeft dat er op dit moment voldoende woningbouwplannen zijn en er geen behoefte is aan nieuwe grote uitleglocaties.

Wanneer er wat betreft de behoefte alleen naar Gouderak gekeken wordt wijst de woonvisie uit dat hier een behoefte is voor ca. 59 woningen waarvan er al 12 zijn opgenomen in huidige bouwplannen. De behoefte vanuit de woonkern Gouderak omvat daarmee niet meer dan 47 woningen. Voor deze behoefte is volgens de indiener slechts een oppervlak van maximaal 1 hectare benodigd, waardoor aantasting van het ecologisch en landschappelijk waardevolle veenweidelandschap voorkomen kan worden.

Het verzoek van de Gemeente Krimpenerwaard voor het bouwen van 200 woningen gekoppeld aan de wens van PS om de woningdichtheid op deze locatie op te schroeven naar 30 woningen per ha gekoppeld aan de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden van het gebied zouden het volgens de indiener voor de hand doen liggen het plangebied te verkleinen tot 6.5 ha

zonder het aantal woningen te verminderen. Het tegenovergestelde gebeurt echter volgens de indiener nu door de verhoogde woningdichtheid nog eens 70 extra woningen worden toegevoegd.

Antwoord

Bij de beoordeling van woningbouwplannen kijkt de provincie naar het woningbouwprogramma van de regio Midden-Holland. Regionaal wordt de verdeling van het aantal woningen afgesproken. De ontwikkeling van Gouderak Oost past binnen het regionale woningbouwprogramma van Midden-Holland.

Alhoewel op de schaal van Gouderak Oost dit kan worden gezien als een forse uitbreiding is de ontwikkeling op de schaal van Zuid-Holland geen grote uitleglocatie en voorziet Gouderak in een regionale behoefte.

Of een plan met hetzelfde aantal woningen op een kleiner oppervlakte haalbaar zou zijn heeft de provincie niet onderzocht. Ruimtelijk gezien achten wij de locatie acceptabel. Het is aan de gemeente om een dergelijke afweging te maken.

D007-GB021 Gouderak Oost - Er wordt niet voldaan aan het primair bouwen binnen bestaand stads- en dorpsgebied

Volgens de indiener zijn er binnen de Krimpenerwaard voldoende locaties beschikbaar om te voorzien in de lokale woningbehoefte en hoeft het buitengebied hier niet voor gebruikt te worden. Een gedegen haalbaarheidsonderzoek om binnen bestaand stads- en dorpsgebied te voorzien in de woningbouwbehoefte is volgens de indiener echter niet uitgevoerd (door de indiener vastgesteld na WOB-verzoeken, zie bijlage 2 en 3). Hierdoor wordt er volgens de indiener in strijd met gehandeld met het omgevingsbeleid, maar ook in het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Volgens de indiener zijn er ook binnen de kern Gouderak mogelijkheden voor uit- en inbreiding met verdichting (noemt als voorbeeld een braakliggend terrein aan de westzijde van Gouderak van 1 ha). Daarnaast zijn er volgens de indiener ook binnen de andere dorpskernen van de Krimpenerwaard en daar buiten nog mogelijkheden voor woningbouw binnen bestaand dorpsgebied. De indiener vult aan dat deze bouwlocaties (met name die bij Gouda) over een gedegen vervoersnetwerk, OV en over uitgebreide fietsroutes beschikken, beter dan dat in Gouderak.

Volgens de indiener brengt de beoogde woningbouw ernstige schade toe aan het landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle veenweidelandschap. Twee van de zes belangrijke zichtlocaties vanaf de dijk tussen Gouderak en Gouda over het veenweidelandschap, worden met de ontwikkeling vernietigd. Naast de landschappelijke waarde heeft het gebied ook een grote ecologische waarde en levert het een belangrijke bijdrage aan het behoud van de biodiversiteit. Zo wordt er in dit gebied al ruim 10 jaar extensief agrarisch beheer uitgevoerd en heeft de natuur hier al een hele ontwikkeling gemaakt in het kader van de beoogde NNN-bestemming.

Antwoord

De gemeente heeft aangegeven dat er binnen bestaand stads- en dorpsgebied geen ruimte kan worden gevonden voor de woningbouwopgave. Gelet op het aantal van 270 woningen is het ook niet aannemelijk dat deze woningen binnen bestaande bebouwd gebied kunnen worden gerealiseerd. Met het ontwikkelen van Gouderak oost is niet gezegd dat andere potentiële locaties binnen de gemeente niet zullen worden benut. Gouderak oost voorziet in een deel van de behoefte maar niet in de gehele behoefte.

Gouderak Oost maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Het is onvermijdelijk dat een ontwikkeling van woningbouw ten koste zal gaan van het bestaande landschap. Alhoewel wij beseffen dat daarmee niet het bezwaar van indiener zal worden weggenomen vragen wij de

gemeente ook om aandacht te besteden aan de landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit van de ontwikkeling. Dit is onderdeel van de verdere uitwerking door de gemeente dat uiteindelijk een vertaling in het bestemmingsplan zal krijgen.

D007-GB022 Gouderak Oost - Er wordt niet voldaan aan het bouwen georiënteerd op hoogwaardig openbaar vervoer

Volgens de indiener heeft de woonkern Gouderak zeer beperkte ontsluitingsmogelijkheden die ook nu al zorgt voor een slechte bereikbaarheid en onveilige situaties. Er is afgezien van één lijnbus geen OV en al het verkeer moet over de volgens de indiener gevaarlijk smalle IJsseldijk zonder scheiding van verkeersstromen en reële alternatieve routes. Deze IJsseldijk betreft een erftoegangsweg en geen ontsluitingsweg met een volgens de indiener groot risico voor de bereikbaarheid van hulpdiensten en een ontoereikende verkeerafwikking die alleen maar erger zullen worden bij een toename van het aantal woningen in Gouderak.

Antwoord

De ontwikkeling biedt kansen voor de huidige verkeersontsluiting van het dorp. De gemeente geeft aan dat het verkeer niet meer door het dorpscentrum naar de dijk hoeft te worden geleid maar kan nu via de nieuwe locatie op de dijk worden ontsloten en dat dit de leefbaarheid van het dorp ten goede zal komen.

D007-GB023 Gouderak Oost - Er wordt niet voldaan aan het benutten van stedelijke centra en knooppunten

Volgens de indiener zijn er binnen de regio tientallen locaties op te noemen waar woningbouw mogelijk is binnen bestaand stads- en dorpsgebied, waar het infrastructuurnetwerk de toename in capaciteit gemakkelijk kan verwerken en nabijheid van hoogwaardig openbaar vervoer en fietsverbindingen aanwezig is. Ook zijn deze locaties gunstiger gelegen in het kader van de nabijheid van voorzieningen en werkgelegenheid. Volgens de indiener zal dit ook blijken wanneer er een gedegen onderzoek zou worden uitgevoerd en kan op basis van de ladder voor stedelijke ontwikkeling getoetst worden welke locaties op welk moment ontwikkeld kunnen worden.

Antwoord

Verwezen wordt naar de beantwoording onder D007-GB021.

D007-GB024 Gouderak Oost - Er wordt niet voldaan aan toekomstbestendig bouwen

Volgens de indiener strookt de keuze voor een woningbouwlocatie op één van de meest zetting gevoelige delen van Nederland niet met de visie op het gebied van duurzaamheid en toekomstbestendigheid. Naast de zeer hoge aanleg en/of beheerkosten zorgt het zetting vrij maken van het gebied volgens de indiener voor een onnodig grote hoeveelheid CO2 uitstoot, iets waar bij een vorige uitbreiding in Gouderak al eerder een dure prijs voor is betaald (zie bijlage 5). Daarbij zal het realiseren van grootschalige woningbouw op de betreffende locatie volgens de indiener een averechts effect hebben op de leefbaarheid van de bestaande kern. Hier wijst de indiener op het behouden van de groenblauwe zone tussen steden en bijkomende voordelen en op het cultuurhistorisch zeer waardevolle veenweidelandschap met vergezichten vanaf de IJsseldijk.

Antwoord

Indiener wijst op een aantal zaken die voor de gemeente aandachtspunt zijn bij de verdere uitwerking. De gemeente heeft een inschatting gemaakt van de haalbaarheid en deze positief bevonden. De gemeente acht het voldoende aannemelijk dat zij een financieel haalbare ontwikkeling mogelijk kan maken en heeft om die reden een voorkeursrecht gemeente op de locatie van toepassing verklaard. Wij verwijzen tevens naar de beantwoording onder D006-GB021.

D007-GB025 Gouderak Oost - Motivatie opname Gouderak Oost op de 3 hectare kaart

Volgens de indiener is de motivatie dat Gouderak Oost op de 3 hectare kaart is opgenomen omdat de locatie sinds 2019 onderdeel uitmaakt van de Regionale Projectenlijst Wonen (RPW) Midden Holland discutabel aangezien GS in november 2019 richting PS en de gemeente Krimpenerwaard middels een brief hebben aangegeven dat de Regionale Agenda Wonen en de Regionale Projectenlijst Wonen voor de regio Midden-Holland op vele punten tekortschiet en hier aandacht voor wordt gevraagd (zie bijlage 4).

Daarbij bevat de Regionale Agenda Wonen alsmede de Regionale Projectenlijst Wonen volgens de indiener geen enkele onderbouwing op basis van de ladder voor stedelijke ontwikkeling. De keuze voor deze locatie is volgens de indiener strijdig met zowel de gemeentelijke als de provinciale omgevingsvisie, sluit deze niet aan bij de vigerende Woonvisie Krimpenerwaard en ontbreekt het aan een gedegen motivatie.

Antwoord

Alhoewel aandachtspunten zijn benoemd in de RPW van 2019 merken GS in diezelfde brief ook op dat wordt ingestemd met het programma tot en met 2024 mede gelet op de grote woningbehoefte in Zuid-Holland.

Voor het overige wordt verwezen naar de beantwoording onder GB021.

D008

D008-GB038 Gouderak-Oost

Indiener verzoekt (met klem) om de bouwlocatie Gouderak-Oost niet op de 3 hectare kaart te plaatsen. In de volledige zienswijze zet de indiener de redenen voor dit verzoek nader uiteen.

Antwoord

Een deel van de opmerkingen in deze zienswijze zijn aandachtspunten bij de uitwerking van het woningbouwplan door de gemeente. De provincie heeft geconstateerd dat er een grote woningbehoefte is en dat deze niet volledig opgelost kan worden bij de ontwikkeling van andere locaties in Midden-Holland. Binnen bestaand stads- en dorpsgebied is hiervoor onvoldoende ruimte voorhanden. Voor het overige wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijzen D007-GB021 tot en met GB026.

Bijlage I – Overzicht van wijzigingen

A001-GB004

Het klopt dat de Kleine Boezem fase 2 en 3 met 132 woningen in de woningbouwprogrammering staat. De tekst wordt hierop aangepast. In tabel 1 van bijlage X komt te tekst over deze locatie als volgt te luiden: 'Een deel van het perceel wordt gebruikt voor woningbouw. Het doel is hier 132 woningen te realiseren.'

A002-GB035

De locatie Westmaas Oost hoort niet thuis in de lijst met gerealiseerde locaties, maar in de lijst met heroverwogen locaties. Dit zijn locaties waarbij er geen zicht is op realisatie en om deze redenen na heroverweging zijn geschrapt van de 3 hectare kaart om ruimte te maken voor eventuele andere locaties. Dit wordt daarom aangepast in de tekst van de herziening. De locatie wordt nog steeds geschrapt van de 3 ha kaart, maar niet omdat deze gerealiseerd is maar omdat deze is heroverwogen.

A002-WF014

Het Tiengemetepad wordt toegevoegd aan de kaart als route van het recreatief hoofdfietsnetwerk.

A006-ZZ002

Aan het NNN gebied in de Oranjobonnen (Rotterdam) wordt 58 hectare toegevoegd door wijziging van kaart 7 van de Omgevingsverordening.

A009-VA002

De term 'gebiedsplan' wordt vervangen door 'ruimtelijk gebiedsplan', om voldoende onderscheid te houden met de gebiedsplannen NPLG.

A010-GB012

Een deel van de bedrijfskavel aan de Middelburgseweg wordt binnen de begrenzing van het sierteeltgebied gebracht. Dit betreft een aanpassing van kaart 11 van de Omgevingsverordening.

A011-ZZ005

De begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt aangepast voor een andere ligging van de ecologische verbindingzone bij de Nolle in Brielle, overeenkomstig het bestemmingsplan. Dit betreft een aanpassing van kaart 7 van de Omgevingsverordening.

A012-WF002

De fietsverbinding langs het treinspoor Rotterdam-Gouda en de fietsverbinding bij de Schönberglaan, worden alsnog als stippellijnen op de kaart met het hoofdfietsnetwerk toegevoegd.

A014-GB028

De Verwondering Nieuwveen en de 3ha-bedrijventerreinlocatie Schoterhoek II Nieuwveen zijn bijna helemaal gerealiseerd. Beide locaties worden daarom geschrapt van de 3 hectare kaart en de bijbehorende tabel.

A018-VW043

In de omgevingsvisie zal de provincie duidelijker aangeven dat regionale afspraken met betrekking tot de evenwichtige spreiding van sociale woningbouw (waarmee GS hebben ingestemd of die door GS zijn vastgesteld) beschouwd worden als een uitwerking van de regionale woonvisie.

C004-VW035

De definitie van arbeidsmigranten wordt gewijzigd van: "het gaat daarbij om werknemers die hier in principe voor de korte en middellange termijn (tot maximaal drie jaar) komen werken in laaggeschoolde arbeid" in "het gaat daarbij om werknemers die hier in principe voor de korte en middellange termijn (tot maximaal drie jaar) komen werken in laaggeschoolde en/of laagbetaalde arbeid".

C004-VW037

De betreffende subsidieregeling is specifiek gericht op verplaatsing en beëindiging van agrarische bedrijven in de veehouderij. Dit wordt aangepast in de titel. De glastuinbouw valt niet onder deze regeling. De titel wordt 'Subsidieregeling verplaatsing en beëindiging veehouderij Zuid-Holland'.